

DESTINACIJA
Island

VISOKOGORSTVO
Visoki Atlas

GSS
Informacione
tehnologije
u spasilastvu

MARKET
Skijaške jakne
preporuka 12 modela

DRYTOOLING
Slovenačko-hrvatski
Kup u penjanju u ledu

INTERSPORT®

PROTEST PROTEST GARIL

Dečija jakna
14.990 RSD

PROTEST JACKIE

Dečije pantalone
9.990 RSD

PROTEST HEDIN

Dečija jakna
16.190 RSD

PROTEST DENYSY

Dečije pantalone
9.690 RSD

PROTEST PLUCKY

Ženska jakna
20.390 RSD

PROTEST HOPKINSY

Ženske pantalone
14.190 RSD

PROTEST HONOUR

Muška jakna
18.190 RSD

PROTEST DENYSY

Muške pantalone
10.590 RSD

TECNOPRO SWEETY/XT TEAM

Set dečijih skija

110-120 13.299 RSD

130-150 14.499 RSD

2 12/01 2017. Moja planeta

McKINLEY RUFUS+RAY

Dečiji komplet
8.490 RSD

McKINLEY REUBEN

Dečiji skafander
7.190 RSD

TECNOPRO G50/T50

Dečije pancerce

2 kopče 6.999 RSD

3 kopče 7.499 RSD

4 kopče 7.999 RSD

TECNOPRO XT TEAM

Dečija kaciga

4.399 RSD

ETIREL LUNA

Dečije čizme

3.690 RSD

McKINLEY SIMONE

Ženska jakna

18.690 RSD

McKINLEY SUZANNA

Ženske pantalone

12.490 RSD

McKINLEY SHERMAN

Muška jakna

27.690 RSD

McKINLEY SANDER

Muške pantalone

7.990 RSD

FIREFLY BANFF DIAMOND

Čizme

4.990 RSD

SALOMON IMPACT X/ QUEST ACCESS X70

Muške i ženske pancerce

24.999 RSD

ALPINA SPICE D/ SMASH 2.0

Skijaške naočere

4.999.00 RSD

ALPINA BIOM

Kaciga

8.699.00 RSD

PRATITE NAS
I BUDITE U TOKU
SA SVIM AKCIJAMA

www.intersport.rs

www.intersport.rs/stores

www.facebook.com/IntersportSrbija

Jack
Wolfskin
**JACK WOLFSKIN
PHANTOM**
Muška jakna
37.490 RSD

Jack
Wolfskin
**JACK WOLFSKIN
HELIUM MEN**
Muška jakna
19.990 RSD

**McKINLEY
AVOCA 3u1**
Ženska jakna
14.690 RSD

**McKINLEY
SHALDA**
Ženske pantalone
5.590 RSD

**McKINLEY
TAMAKI**
Muška jakna
10.990 RSD

**McKINLEY
WALKY**
Muške pantalone
7.990 RSD

**McKINLEY
SIENNA**
Ženska jakna
15.390 RSD

**SALOMON
X ULTRA MID 2 GTX**
Ženske i muške cipele
19.990 RSD

**DOLOMITE
CINQUANTA GTX**
Muške cipele
22.490 RSD

**DOLOMITE
SAINT MORITZ GTX**
Ženske cipele
20.990 RSD

**MERRELL
ALL COURT CRUSH**
Muške cipele
15.990 RSD

**MERRELL
AURORA 6 ICE+WP**
Ženske cipele
15.990 RSD

**POGODNOSTI ZA ČLANOVE
PLANINARSKOG SAVEZA SRBIJE
U PRODAVNICAMA
INTERSPORT-A**

-20%
PROGRAM ZA PLANINARENJE

MARKET

94 Skijaške jakne

Predstavljamo vam odabrane modele muških skijaških jakni među kojima ćete sigurno pronaći nešto za sebe...

82 Podunavlje trail

Drugo izdanje traila, u organizaciji osiječkog SRK „Žuti šešir“, okupilo je u Erdutu dvjestotinjak sudionika u različitim kategorijama natjecanja...

TRAIL

102 GSS Informacione tehnologije u spasilaštvu

DRYTOOLING

20 Slovenačko-hrvatski Kup u penjanju u ledu

VISOKOGORSTVO

28 Maroko
Planinari iz Srbije i Crne Gore ispenjali su Visoki Atlas ali i upoznavali narod i kulturu Maroka...

38 Musala

Planinari iz Srbije i BiH ispenjali su najviši vrh planine Rila u Bugarskoj...

ASNS

46 Kablar
54 Gornjačka klisura

KES „ARMADILLO“

62 Vulkan
Još jedna uspešna akcija članova KES „Armadillo“ iz Čačka, AO „Vukan“ iz Požarevca i SPK „Pentrex“ iz Idoša...

ALPINIZAM

68 Okupljanje na Romaniji

Zahtevne smeri na ovoj atraktivnoj planini tradicionalno su mesto okupljanja alpinista iz regiona...

SKYRUNNING

74 Sokolov put
Najatraktivnija nebeska trka u Srbiji

PROPELER

87 Promina i kanjon Čikole
Grupa planinara zagrebačkog PD

„Kapela“ uživala je u okolici Drniša,...

VTL

112 Deliblatski maraton

Osmo Kolo vojvodanske trekking lige „Deliblatski maraton“ održano je u organizaciji Planinarskog kluba „Jelenak“ iz Pančeva...

116 Fruška gora - Kup Fruške gore

EST

120 Damavand
Ekipe planinara iz regiona krenula je

put Irana s ciljem da ispenju najviši vrh ove zemlje...

PUTOVANJE

124 Grand tour
Veliki put beograd-ske „Pobede“ kroz Francusku, Španiju i Portugal od 22. jula do 14. avgusta 2016. godine...

Projekat „Promocija prirodnih lepota Vojvodine i sportova koji se odvijaju u prirodi“ sufinansiran je od strane Pokrajinskog sekretarijata za kulturu i javno informisanje

Projekat „Afirmacija mladih u Novom Sadu za bavljenje sportovima u prirodi“ sufinansiran iz budžeta Grada Novog Sada - Gradske uprave za kulturu

REGISTRACIJA DOMENA

.rs .com .org .net .tv i me
pomoć pri transferu domena
WHOIS zaštita domena
SSL sertifikati

VPS SERVERI

veoma brzi SSD diskovi
jednostavan kontrolni panel
garantovani resursi
automatski backup

DEDICATED SERVERI

jednostavan kontrolni panel
automatski backup
managed ili unmanaged
99.9% uptime

VRHUNSKA PODRŠKA

Offsite backup jednom nedeljno
24/7/365 monitoring i optimizacija servera
Baza znanja sa detaljnim uputstvima
Proaktivni monitoring sajta

BESPLATNA MIGRACIJA

prebacivanje fajlova, baze i skripte
zadržaćete sva podešavanja
bez prekida u radu sajta
uvek možete proveriti status

adriahost

Najbolji poslovni hosting u Srbiji

www.adriahost.rs prodaja@adriahost.rs 011 41 42 888

MOJA PLANETA 63 • decembar-januar 2016.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje
Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na http://www.mojaplaneta.net

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka i tekstova. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

SLEDEĆI BROJ MAGAZINA „MOJA PLANETA“ IZLAZI 1. DECEMBRA 2016.

POTRAŽITENA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

**Adresar
planinarskih
domova
iz celog regiona
na jednom mestu**

**Putovanja,
planinarenja,
najave akcija,
kupi-prodaj,
izveštaji sa akcija...**

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net
na linku ARHIVA

EXTREME SUMMIT TEAM

INTERSPORT

Bjelasica i Komovi, Nacionalni park „Biogradska Gora”

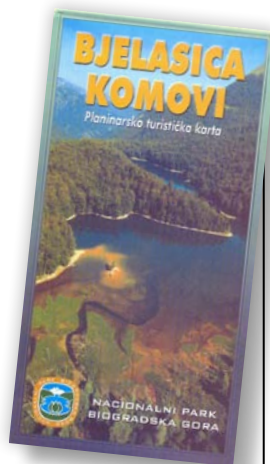
Razmer: 1:60.000

Format: 66 x 94 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti planina Bjelasica i Komovi prikazana je granica nacionalnog parka Biogradska Gora sa granicom zaštićenog područja. Na poledini karte date su turističke informacije sa fotografijama i tekstovi o planinama Bjelasici i Komovima, nacionalnom parku i gradovima Kolašin, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane i Andrijevice, koji se nalaze na obodu planine Bjelasice.

Cena: 450 din. + PTT

Stara planina, park prirode

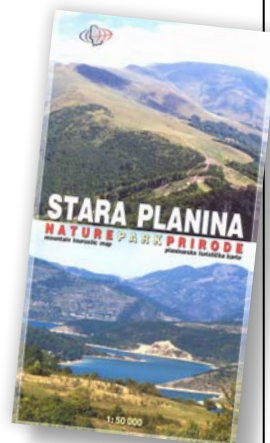
Razmer: 1:50.000

Format: 67 x 96 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti područja Stare planine i Pirota prikazano je područje parka prirode Stara planina sa granicama rezervata I i II stepena zaštite i lokacijama turističkog sadržaja. Na poledini karte date su fotografije i podaci na srpskom i engleskom jeziku o odlikama oblasti Stare planine, flori, faunu i vegetaciji ovog područja i turističkim objektima i izletištim. U prilogu je data karta područja parka prirode i turističke regije u sitnijoj razmeri.

Cena: 450 din. + PTT

Nacionalni park „Prokletije”

Opis: Prokletije 1:50.000

planinarsko-biciklistička karta sa ucrtanim 16 planinarskih i 10 biciklističkih staza, sa detaljnim karakteristikama i profilima ruta na poledini (na srpskom engleskom jeziku).

Izdavač: Kartografija Huber doo Beograd

Cena: 450,- RSD + dostava

Nacionalni park „Kopaonik”

Razmer: 1:40.000

Format: 60 x 75 cm

Format savijene: 12 x 25 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti prikazano je područje nacionalnog parka Kopaonik sa granicom zaštićene zone, granicama prirodnih rezervata (I stepen zaštite) i granicama područja II i III stepena zaštite. U prilogu je dat plan naselja Suvo Rudište sa prikazom pravaca ka okolnim planinama. Na poledini se nalazi karta skijališta Kopaonika, karta geografskog položaja Kopaonika i karta turističkog područja Kopaonika, kao i odgovarajući tekst o Kopaoniku na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Rajac, planinarsko turistička karta

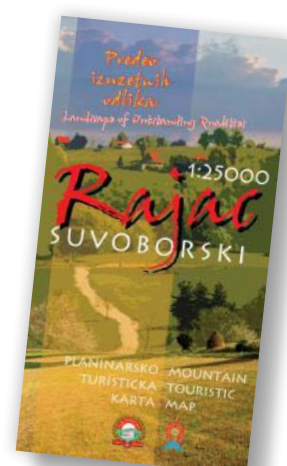
Razmer: 1:25.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Planinarsko turistička karta Rajca izrađena je u saradnji sa Planinarskim društvom „Pobeda” i na njoj je prikazano šire područje Rajca: od Ljiga na severu do Koštunića na jugu i od Struganika na zapadu do Boljkovca na istoku.

Cena: 450 din. + PTT

RADAN i okolne planine, planinarsko turistička karta

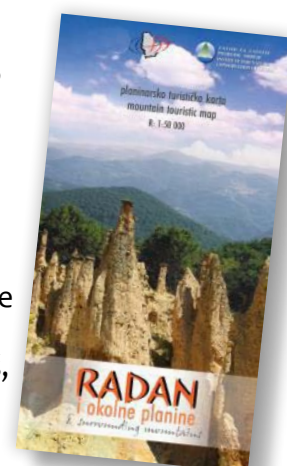
Razmer: 1:50.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazano područje planine Radan planine i okolnih planina. Označeni su Đavolja varoš, Caričin grad i Prolom Banja sa turističkim objektima, stazama zdravlja i lovištima. Na poledini karte dati su osnovni podaci o prirodnoj i kulturnoj baštini i turističkim objektima na tom delu Srbije na srpskom i engleskom jeziku sa odgovarajućim fotografijama.

Cena: 450 din. + PTT

Suva planina i Svrlijske planine, planinarsko turistička karta

Razmer: 1:55.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazana Suva planina i Svrlijske planine sa prirodnim i kulturnom baštinom, turističkim objektima i obeleženim planinarskim stazama. Na poledini karte se nalaze fotografije sa odgovarajućim tekstom na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Valjevske planine, planinarsko turistička karta

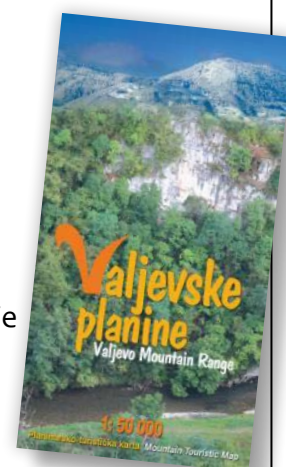
Razmer: 1:50.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazano područje Valjevskih planina sa prirodnim i kulturnom baštinom i turističkim sadržajem. Na poledini karte date su fotografije sa odgovarajućim tekstom na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Divčibare, planinarsko turistička karta

Razmer: 1:6.500

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Karta je izrađena na ortofoto podlozi sa prikazom turističkog sadržaja, planinarskim stazama, označenim vidikovcima i dr. Na poledini karte dat je tekst sa fotografijama o turističkom sadržaju na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Nacionalni park „Fruška gora”

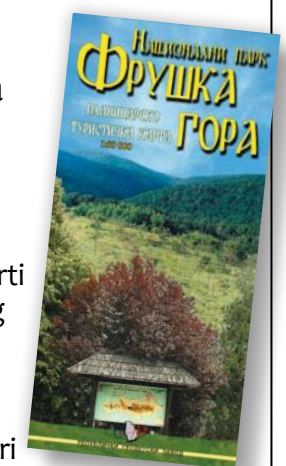
Razmer: 1:60.000

Format: 96 x 55 cm

Format savijene: 12 x 25 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti prikazano je područje nacionalnog parka Fruška Gora sa granicom zaštićene zone, granicama I, II i III stepena zaštite. Na poledini karte nalaze se informacije o Fruškoj Gori i Sremskim Karlovcima sa fotografijama.

Cena: 450 din. + PTT

Vlasina, predeo izuzetnih odlika

Razmer: 1:30.000

Format: 97 x 96 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Karta prikazuje područje Vlasinskog jezera sa širim okruženjem, zaštićeno krajem 2005. godine kao predeo izuzetnih odlika „Vlasina” i kategorisano kao prirodno dobro od izuzetnog značaja za Srbiju. Na poledini karte dat je tekst na srpskom i engleskom jeziku sa podacima o ovom predelu.

Cena: 450 din. + PTT

Stari Begej - Carska bara, specijalni rezervat prirode

Razmer: 1:25.000

Format: 80 x 62,5 cm

Format savijene: 10 x 21 cm

Opis: Na karti je prikazano područje specijalnog rezervata prirode Stari Begej - Carska bara i ribnjaka Ečka. U prilogu su date fotografije biljnog i životinjskog sveta. Na poledini karte date su fotografije sa podacima o području rezervata i režimima zaštite, prirodnim i kulturno-istorijskim vrednostima područja i turističkom ponudom za posetioce.

Cena: 450 din. + PTT

MANASTIRI I CRKVE, Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina

Razmer: 1:600.000 / 1:420.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 18 cm

Opis: Na karti Srbije i Crne Gore i karti Bosne i Hercegovine (na poledini) prikazani su svi značajniji manastiri i crkve.

Cena: 450 din. + PTT

Dunavom kroz Srbiju, turistička karta

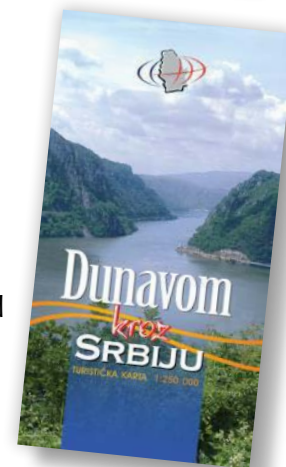
Razmer: 1:250.000

Format: 96 x 23 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Na karti je prikazan tok Dunava kroz Srbiju iz dva dela: od Mađarske granice do Smedereva i od Smedereva do ušća Timoka.

Cena: 450 din. + PTT

Distributer:

magazin „Moja planeta”

Karte možete naručiti na e-mail:
magazin@mojaplaneta.net

Potrebno je da nam pošaljete
vaše ime, prezime, adresu,
naziv karte koju želite i koju
količinu naručujete.

ISLAND

→ UKRATKO O...

Island je ostrvo neverovatne lepote i autentičnosti s neograničenim mogućnostima kada je u pitanju planinarenje. Tu može daš nađe pešačka staza za svakoga. Nudimo vam izbor nekih od najpopularnijih planina na Islandu koje imaju relativno jednostavan pristup stazama i vrhovima. Planinarenje u islandskim planinama može biti opasno i mora da se preduzme velika pažnja kada se ide u nepoznato područje. Pored staza, vreme može biti izuzetno rizično, a Island je poznat po nepredvidivoj vremenskoj prognozi gde možete da imate sunce, vetar, maglu, kišu i sneg u istom danu. Poželjno je nabaviti kartu područja i pešačkih staza.

ISLAND TREKING

Oblast oko Reykjavika

Planina Esja, vrh Þverfellshorn

Visina: 914 m
Vreme hodanja (uspon): 1,5 - 3 sata
Visinska razlika: 830 m
Dužina staze: 7 km

Planina Esja je najpoznatija planina u okolini glavnog grada Reykjavika. Nalazi se od njega 10 km severno. Vrlo je popularna ruta za pešačenje. Vulkanskog je porekla, na nekim delovima planine se zadržava sneg tokom cele godine, a često vas možete da očekujete jak vetar u toku uspona.

Planina Móskarðshnjúkar

Visina: 807 m
Vreme hodanja (uspon): 2-3 sata
Visinska razlika: 677 m
Dužina staze: 3 km

Móskarðshnjúkar je veoma lepa planina u blizini Reykjavika i nalazi

se u istom planinskom lancu kao i planina Esja. Zbog svetle boje stene, čini se kao da su vrhovi planine stalno osunčani.

Planina Hvalfell i vodopad Glymur

Visina: 852 m
Vreme hodanja (uspon): 2,5 - 3,5 sata
Visinska razlika: 700 m
Dužina staze: 5-6 km

Pešačenje do planine Hvalfell gde se nalazi vodopad Glymur spada u teže i potencijalno opasne u uslovima smanjene vidljivosti (južna atraktivnija strana), zbog blizine strme litice, ali priroda će nagraditi sve ambicioznije planinare.

Planina Hengill

Visina: 805 m (vrh Skeggi)
Vreme hodanja (uspon): 2-3 sata
Visinska razlika: 500 m
Dužina staze: 5 km

Hengill je lepa geotermalna oblast na samo 20 minuta vožnje od Reykjavika. Područje pruža lep pogled na geotermalna vrela, kratere, bujnu vegetaciju, reke i jezera. Postoji oko 125 km dobro označenih pešačkih staza. Preporučljivo je kupiti kartu pre polaska na pešačenje.

Planina Víflsfell

Visina: 655 m
Vreme hodanja (uspon): 1,5 - 2,5 sata
Visinska razlika: 305 m
Dužina staze: 3-4 km

Još jedan od popularnih staza za pešačenje koja se nalazi jugozapadno od Reykjavika. Staza nije zahtevna. Potrebno je pred sam vrh malo veranja. Povratak nazad je istom stazom.

Planina Keilir

Visina: 378 m
Vreme hodanja: 2-3 sata (**uspon**) 4-5 sati (kružna staza)
Visinska razlika: 280 m
Dužina staze: 3-4 km (gore) 8-9 km (kružna staza)
U pitanju je relativno laka staza za

pešačenje. Vodi preko okamenjenih polja lave, koja su u početku teže prohodna, a kasnije laka za pešačenje. Sa vrha se pruža lep pogled na zaravljena polja kamene lave poluostrva Reykjanes.

Planina Geitafell

Visina: 509 m
Vreme hodanja: 1,5-2,5 sata
Visinska razlika: 300 m
Dužina staze: 4 km

Usamljena planina u polju kamene lave na poluostrvu Reykjanes. Lako dostupan početak staze iz Reykjavika

Zapadni Island Planina Akrafjall

Visina: 643 m
Vreme hodanja: 2-3 sata (**uspon**) 5-6 sati (**kružna staza**)
Visinska razlika: 500 m
Dužina staze: 12-13 km

Planina Akrafjall ima jedan od najlepših pogleda preko zaliva Faxaflói u zapadnom delu Islanda i ona je ponos grada Akranes. Staza nije zahtevna za hodanje.

Planina Hafnarfjall

Visina: 844 m
Vreme hodanja: 3,5-5 sati (kružna staza)
Visinska razlika: 740 m
Dužina staze: 6-7 km

Planina Hafnarfjall se nalazi u blizini grada Borgarnes i ima devet vrhova

koji su vredni penjanja. Ulaz u stazu je vidljiv na severnom grebenu planine i to je najpopularnija ruta na ovoj planini.

Planina Drápuhlíðarfjall

Visina: 527 m
Vreme hodanja: 2-3 sata
Visinska razlika: 477 m
Dužina staze: 4 - 4,5 km

Na ovoj planini ćete naći mnoštvo zanimljivih koloritnih vulkanskih stena i kanjenja koje ljudi skupljaju za uređenje enterijera i eksterijera kuća. Početak staze se nalazi sa desne strane puta 54 kod napuštene farme Drápuhlíð.

Planina Helgrindur

Visina: 988 m
Vreme hodanja: 3-4 sati (uspon)
Visinska razlika: 948 m
Dužina staze: 6-7 km

Očekuje vas nešto duža i srednje zahtevna staza ka veličanstvenom planinskom lancu nazubljenih vrhova. Najlakši pristup vrhovima je sa južne strane, staza počinje kod farme Kálfárvellir. Do nekih vrhova je jedino i moguće doći sa ove strane.

Planina Kirkjufell

Visina: 463 m
Vreme hodanja: 3-4 sata

Kirkjufell je jedna od najpoznatijih planina i po mnogima najlepša planina Islanda. Šetnja stazom oko podnožja planine nudi lepe vidikovce i pogled na staništa raznih ptica. Šetnja traje oko 3 sata i pogodna je za turiste i porodice. Uspon na vrh planine je zahtevan i preporučuje se samo iskusnim planinarima sa dobrom opremom.

Zapadni Fjordovi Planina Vaðalfjöll

Visina: 609 m
Vreme hodanja: 1,5 - 2,5 sata
Visinska razlika: 540 m
Dužina staze: 3 km

Staza počinje kod hotela Bjarkarlundur. Prvi deo staze je strmiji i ima nešto manje zahtevnog veranja. Potreban je oprez zbog odrona kamena.

Planina Ernir

Visina: 628 m
Vreme hodanja: 1,5-2,5 sata
Visinska razlika: 580 m
Dužina staze: 3 km

Interesantna pešačka staza sa odličnim pogledom na oližnje gradove Ísafjörður, Hnífsdalur i Bolungarvík. Staza nije tehnički teška, ali može da bude naporna zbog starih padina koje se prelaze.

Planina Kaldbakshorn

Visina: 525 m
Vreme hodanja: 2,5-3,5 sata
Visinska razlika: 510 m
Dužina staze: 7 km

Lepa lagana staza za pešačenje u oblasti Strandir. Staza počinje kod reke Fossá travnatim padinama, a završava na kamenitoj i šljunkovitoj visoravni.

Planina Reykjaneshyrna

Visina: 316 m
Vreme hodanja: 1 sat

Visinska razlika: 250 m
Dužina staze: 1-2 km

Lagana porodična staza do lepog vidikovca. Staza počinje na severoistočnoj strani planine, u početku je travnata, kasnije šljunkovita.

Severni Island Planina Tindastóll

Visina: 995 m
Vreme hodanja: 3,5 - 4,5 sata
Visinska razlika: 950 m
Dužina staze: 6 km

Laka i lako dostupna pešačka staza iznad grada Sauðárkrúkur. Počinje na južnoj strani planina kod farme Laxárdalur. Planina je duga oko 20 km, a široka 8 km i služi kao lokalno skijaško područje za vreme zime.

Planina Súlur

Visina: 1.213 m
Vreme hodanja: 3-4 sata
Visinska razlika: 1.163 m
Dužina staze: 7-8 km
Planina Súlur je „lokalna“ planina

grada Akureyri, drugog po veličini na Islandu. Veoma je popularna za planinarenje. Staza počinje kod farme Syðragil i srednje je težine i dužine. Sa vrha se pruža spektakularan pogled na fjord Eyjafjörður.

Planina Vindbelgjarfjall

Visina: 524 m
Vreme hodanja: 40-50 min.
Visinska razlika: 240 m
Dužina staze: 1,5-2 km

Lako, kratko i ugodno hodanje jasnom stazom i sjajan pogled na jezero Myvatn i okolinu.

Dimmuborgir stene

Oblast Dimmuborgir je sastavljena od raznih vulkanskih stena, pećina i različitih kamenih formacija. Dramatične stenovite strukture su jedne od najpopularnijih destinacija na Islandu. Postoji nekoliko markiranih pešačkih staza. Opciono, možete da idete do planine Hverfell (1,5 do 2 sata hoda).

Ásbyrgi

TREKOVI:
WWW.WIKILOC.COM/TRAILS/HIKING/ICELAND

Ásbyrgi je jedno od blaga Nacionalnog parka Jökulsárgljúfur. U pitanju je velika šumovita depresija u obliku potkovice. Staro narodno predanje kaže da je otisak u obliku potkovice ostavio Odinov osmonogi konj. Postoji više markiranih staza u ovoj oblasti.

Vodopad Dettifoss

Vreme hodanja: 1 sat
Dužina staze: 2 km (u oba smera)
Dettifoss je vodopad u Nacionalnom parku Vatnajökull i to je najmoćniji vodopad u Evropi u smislu, količine vode koju izbacuje. Prosečan protok vode je 193 m³/s. Vodopad je širok 100 m a ima pad od 45 m ka kanjonu Jökulsárgljúfur.

Planina Böggvastaðafjall

Visina (vrh): 773 m
Vreme hodanja: 2,5-3 sata

Visinska razlika: 700 m
Dužina staze: 2,4 / 3,2 km

Ovo je planina iznad grada Dalvík. Služi kao lokalno skijaško područje, a pešačka staza počinje kod servisne kućice skijališta. Leti je pogodna za celu porodicu, a zimi nešto zahtevnija zbog starih padina.

Istočni Island Poluostvo Rauðanes/ Pistilfjörður

Vreme hodanja: 2 sati
Dužina staze: 7 km (u oba smera)

Staza počinje na oko 4 km severno od farme Svalbarði kod farme Vellir gde kreće markirani put oko celog poluostva. Na stazi mogu da se vide zamljive formacije stena i raznim oblicima i veličinama i raznoliki ptičiji svet.

Planina Dyrfjöll

Visina: 1.136 m
Vreme hodanja: 5-6 sati
Visinska razlika: 1.080 m
Dužina staze: 7-8 km

U pitanju je veoma lepa i koloritna planina. Staza je zahtevnija i traži strpljenje. Pogled sa vrha je veličanstven. Staza počinje od puta između reka Grjóta i Jökulsá. Ide se do severnog vrha koji ima dva imena Ytra Dyrfjall ili Dyrfjallstindur. Do njega vodi markirana staza. Nije preporučljivo da se ide van ove staze.

Stóruð stene

Jedna od najlepših tačaka istočnog dela Islanda. Nalazi se na istoku puta koji vodi ka Borgarfjörður eystri. Stóruð se nalazi ispod

malog glečera u zapadnom delu planine Dyrfjöll. Sastoji se od velikih kamenih gromada, livada i bara.

Planina Bjólfur

Visina: 1.085 m
Vreme hodanja: 3-4 sata
Visinska razlika: oko 900 m
Dužina staze: 2 - 2,5 km

Staza kreće od skijaške oblasti Stafdalur i vodi ka zapadnim padinama planine. Staza nije markirana. Potrebno je preći reku Stafdalsá iznad najvišeg slapa. Planina tokom zime ima puno padavina i veoma je lavirozna. Zato su izgrađeni „nasipi“ na delu planina iznad obližnjeg sela kao zaštita. Deo donjih kuća se ipak napušta tokom zime, jer se nalaze u opasnom području.

Planina Snæfell (severni deo glečera Vatnajökull)

Visina: 1.833 m
Vreme hodanja: 4-6 sati

Visinska razlika: 1.030 m
Dužina staze: 7-8 km

Snæfell je najviša planina na Islandu, a da nije deo glečera. Vidljiva je iz svih krajeva istoka zemlje, a posebno je imponzantan pogled na nju iz mesta Fljótsdalshérað.

Planina Herðubreið

Visina: 1.677 m
Vreme hodanja: 6-7 sati
Visinska razlika: 1.190 m
Dužina staze: 10-11 km
Herðubreið zovu još i kraljicom is-

landskih planina jer se veličanstveno uzdiže iz ravnih područja oko nje. Planinarenje na njoj je zahtevnije i potreban je obrez zbog krušljivih stena i odrona kamena. Ova planina je samo za iskusnije planinare.

Južni Island Planina Kristínartindar

Visina: 1.126 m
Vreme hodanja: 3-4,5 sati
Visinska razlika: 1.030 m
Dužina staze: 8-9 km

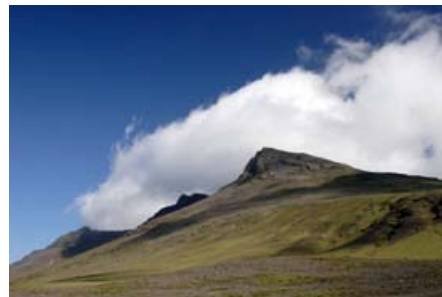

Nalazi se u Nacionalnom parku Skaftafell i sa nje se pruža idealan pogled na najveći glečer na Islandu Vatnajökull i okolne planine. Pored

uspona na vrh, moguće je ići i kružnom stazom oko planine koje je pogodnija za porodice i manje iskusne planinare.

Plaina Þríhyrningur

Visina: 675 m
Vreme hodanja: 2-3 sati
Visinska razlika: 410 m
Dužina staze: 3-4 km

Lepa pešačka staza sa fantastičnim pogledom iznad planinskog rezervata Thorsmörk i glečera Eyjafjalla i Mýrdalsjökull. Staza počinje kod reke Fiská na južnoj strani planine.

Planina Ármannsfell

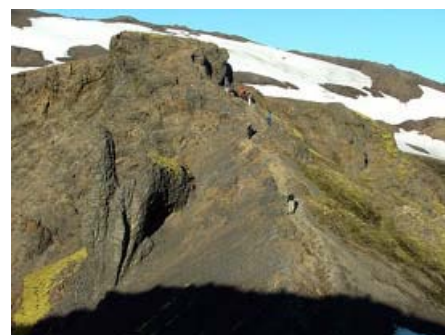

Visina: 764 m
Vreme hodanja: 2-3 sati
Visinska razlika: 600 m
Dužina staze: 5 km

U pitanju je relativno laka ali lepa i dobro vidljiva staza. Počinje ispod mesta Sleðaás u podnožju planine.

Fimmvörðuháls prolaz

Visina: 1.100 m
Vreme hodanja: 10 sati
Visinska razlika: 988 m
Dužina staze: 21 km

Fimmvörðuháls je područje između glečera Eyjafjallajökull i Mýrdalsjökull i to je jedna od najpopularnijih pešačkih staza na Islandu. U ovoj oblasti je 2010. počela erupcija vulkana Eyjafjallajökull. Staza se nalazi između mesta Skogar i Thorsmörk i traje od 7 do 10 sati u zavisnosti od brzine hoda. Moguće je naći smeštaj na oba kraja staze. Zbog dužine pešačenja, veoma je važno proveriti vremensku prognozu.

e-stork
- A G E N C Y

DRYTOOLING

Slovenačko-hrvatski Kup u penjanju u ledu

*Uz nesebičnu pomoć kolega iz Slovenije i Hrvatske, stekli su se uslovi za učešće takmičara Planinarskog saveza Srbije na ovogodišnjem **hrvatsko-slovenačkom Otvorenom prvenstvu u penjanju u ledu**...*

Penjanje u ledu i draj tuling, kao simulacija penjanja u ledu u suvoj steni i na veštačkim poligonima, predstavlja novi sport koji već je doživeo pravu ekspanziju u svetu, a takmičenja u Svetskom kupu su izuzetno posećena. U okviru Planinarskog saveza Srbije formirana je Komisija za draj tuling i takmičarsko penjanje u ledu sa zadatkom da u skladu sa najnovijim dostignućima u ovom sportu počne razvoj ove discipline u Srbiji. Pod vođstvom predsednice Komisije za

draj tuling i takmičarsko penjanje u ledu PSS, Katarine Manovski, okupili su se takmičari srpskih klubova koji su „probili led“ i počeli razvoj gotovo izvesno buduće olimpijske discipline.

Prvi poligon za trening pronašao je na Kablaru instruktor alpinizma Petar Šunderić i sa ekipom KES „Armadillo“ adekvatno ga je pripremio za treninge pred predstojeća takmičenja. Uz veliku podršku Saveza istraživane su i druge lokacije, čime je napravljen plan aktivnosti za naredne tri godine. Veliki doprinos i stručnu

podršku celoj ideji dao je trener SPK „Pentrax“, Laza Radivojac.

Nakon godinu dana priprema i uz nesebičnu pomoć kolega iz Slovenije i Hrvatske, stekli su se uslovi za učešće takmičara Planinarskog saveza Srbije na ovogodišnjem hrvatsko-slovenačkom Otvorenom prvenstvu u penjanju u ledu.

Prvo kolo takmičenja održalo se u Zagrebu 12. novembra, u Podsljemenskom tunelu u lošim vremenskim uslovima, po kiši i jakom vetru, ali u odličnoj organizaciji domaćina. Izuzetno motivisani borimo se svim srcem i dve devojke i četiri muškaraca našeg tima ulaze u finale. Najsajjnija odličja odneli su iskusni takmičari iz Slovenije i Hrvatske, Janez Svolfšak i Damir Behlić.

Najteže je prošlo, a već sledeće nedelje nas čeka drugo kolo na

Ravnoj Gori kod Varaždina. Različita konfiguracija stene u odnosu na tunel u prethodnom kolu i smerovi postavljeni na potpuno drugačiji način, bili još jedno novo iskustvo. Ali i pored svega, naš Nikola Arežina uspeva da se plasira u finale. Ženska konkurencija je nešto slabija, ali to nije uticalo na motivaciju i Katarina Manovski osvaja treće mesto. Organizacija domaćina je ponovo odlična i osećamo se kao kod kuće. Tokom takmičenja pažljivo smo pratili tehniku penjanja iskusnih penjača koja nama još nedostaje, a to su pre svega figure koje se koriste za napredovanje u teškim previsima. Ovoga puta pobeđu je odneo Janez Svolfšak, Damir Behlić je bio drugi tako da je poslednje kolo koje nas je čekalo za par dana u Češnjici obećavalo pravu sportsku neizvesnost.

Poslednje kolo održano je u Češnjici (Slovenija). Dan pred takmičenje počinje tečaj za Nacionalne sudije u draj tulingu. Tokom dana provodim vreme na terenu u

pripremanju smerova sa domaćinima AO „Domžale“, a nakon toga su usledila zanimljiva predavanja međunarodnog sudije i člana UIAA Komisije za ledno penjanje Andreja Pečjaka. Kasno uveče dolazi ekipa iz Srbije, a ujutru i ostali takmičari. Vreme je tmurno sa kišom ali to nije niko primećivao, jer su svi bili foku-

sirani na penjanje, a sudije i kandidati na polaganju su budno pratili tok takmičenja. Prvo su nastupale takmičarke i to u dva kvalifikaciona smera. Prvi je bio odličan za zagrevanje, a drugi sa detaljem koji je zahtevao dobru tehniku. Rezultati u kvalifikacijama su dosta ujednaženi i četiri takmičarke ulaze u finale, a

nakon prave sportske borbe Antonina Brdarić i Katarina Manovski dele treće mesto. Kvalifikacije u muškoj konkurenciji su održane na dva veoma zanimljiva smer, a sve oči bile su uprte u previsni finalni smer sa detaljem od pravog leđa. Na pogled je bilo jasno da će biti zanimljivo i neizvesno. U finalu su dame ujednačene i presuđuju nijanse, a Zvezdana Pliskovac postiže najbolji rezultat. U muškom finalu u fantastičnom smeru naš Nikola Arežina borio se lavovski, ali smer je bio pretežak. Za majstore Damira Behlića i Janeza Svoljšaka nije bilo prepreka. Smer su ispenjali do kraja ali u razlici u vremenu u korist Janeza koji je zaslužen osvojio prvo mesto.

Posle takmičenja okupljamo se kod domaćina gde je organizovan bogati ručak i okrepljenje, a svi su dobili i prigodne poklone. Nakon toga, ceremonija proglašenja Kola slovenačkog kupa u Češnjici, a na kraju i proglašenje pobednika u ukupnom plasmanu, kao i najboljih po nacionalnim Savezima. Tada nam se pridružila i Jasna Pečjak, predsednica Komisije za gorske športe PZS koja sa svojim timom, kolegama iz Hrvatske, neprestano unapređuje kvalitet ovog prestižnog regionalnog takmičenja. Dodeljene su diplome za uspešno završen tečaj za nacionalnog sudiju u drag tulingu kandidatima Mario Musulin i Danijeli Babović.

Fantastičan dan i druženje nastavljamo u Kranju gde prisustvujemo polufinalnom takmičenju svetskog kupa u sportskom penjanju. Vrhunski doživljaj kojim je završen naporan ali nezaboravan mesec ispunjen putovanjima, naporim treninzima, a najveće bogatstvo su stečena prijateljstva i nova iskustva u sportu pred kojim je budućnost.

Sva tri kola su iza nas. Prezadovoljni smo rezultatima, a pre svega počastvovani što smo učestvovali i dostojno predstavili Planinarski savez Srbije. Osećamo umor jer su takmičenja svakog vikenda, a od Srbije udaljena stotinama kilometara, ali kad se radi timski ništa nije teško. Zahvaljujući kancelariji PSS koja je propratila sve potrebe našeg tima i pored kratkih rokova, Petru Šunderiću koji je sve što je bilo potrebno realizovao na terenu,

KUP Srbije 2016-2017.

ŽENE:

1. Katarina Manovski (SPK „Pentrax”)
2. Antonina Brdarić (SPK „Pentrax”)

MUŠKARCI:

1. Nikola Arežina (SPK „Geco”)
2. Nikola Sretenović (PK „Rujno”)
3. Marko Kojović (KES „Armadillo”)
4. Petar Šunderić (KES „Armadillo”)
5. Branko Slavković (KES „Armadillo”)
6. Milan Makojević (KES „Armadillo”)

KONAČNI PLASMAN SVA TRI KOLA SLO-CRO KUPA - ŽENE

1	Zvezdana Pliskavac	HRV	AK „Put”
2	Sara Jaklič	SLO	AO „Kranj”
3	Katarina Manovski	SRB	SPK „Pentraks”
4	Maja Šuštar	SLO	AO „Domžale”
5	Antonina Brdarić	SRB	SPK „Pentraks”
6	Tea Čalogović	HRV	AO „Mosor”
7	Maša Osojnik	SLO	AO „Celje Matica”
8	Marija Jeglič	SLO	AO „Ljubljana Matica”
9	Suzana Antolin	HRV	AO PDS „Velebit”

KONAČNI PLASMAN SVA TRI KOLA SLO-CRO KUPA - MUŠKARCI

1	Janez Svoljšak	SLO	AO „Kranj”
2	Damir Behlič	HRV	AK „Put”
3	Nace Grgorinič	SLO	AO „Kranj”
4	Nikola Arežina	SRB	SPK „Geco”
5	Nikola Sretenović	SRB	PD „Rujno”
6	Vid Fantov	HRV	AO PDS „Velebit”
7	Denis Hojnik	HRV	„Vučje Bratstvo”
8	Sašo Žitnik	SLO	AO „Železničar Ljubljana”
9	Miha Močnik	SLO	AO „Železničar Ljubljana”
10	Marko Kojović	SRB	KES „Armadillo”
11	Petar Šunderić	SRB	KES „Armadillo”
12	Branko Slavković	SRB	KES „Armadillo”
13	Feđa Vilić	HRV	AO „Željezničar Zagreb”
14	Marko Petrunić	HRV	AO „Željezničar Zagreb”
15	Milan Krga	HRV	RAK
16	Uroš Grilj	SLO	AO „Ljubljana Matica”
17	Milan Makojević	SRB	KES „Armadillo”
18	Toni Nemet	HRV	AO PDS „Velebit”

iako je i sam bio takmičar i Katarini Manovski koja je sve koordinisala i organizovala, a u sveukupnom plasmanu osvojila je odlično treće mesto, sve je proteklo bolje od najvećih nadanja. Naravno, tu su i naši takmičari koji su se u sportskom duhu borili svom snagom: Marko

Kojović, Petar Šunderić, Branko Slavković, Milan Makojević (KES „Armadillo”), Nikola Sretenović (PK „Rujno”), Nikola Arežina (SPK „Geco”), Antonina Brdarić i Katarina Manovski (SPK „Pentrax”).

DANIJELA BABOVIĆ
KES „ARMADILLO”

MAROKO

Planinari iz **Srbije** i **Crne Gore** ispenjali su **Visoki Atlas** ali i upoznavali narod i kulturu **Maroka**...

Devetnaest planinara iz Novog Sada, Kraljeva, Indije, Novog Pazara, Podgorice, Požarevca i Beograda uputilo se 14. oktobra u Maroko da bi upoznali jednu neobično zanimljivu zemlju. Jedan od ciljeva putovanja bila je poseta Visokom Atlasu, najvišem delu planinskog masiva Atlasa, koji se pruža od atlanske obale Afrike kroz Maroko i Alžir sve do Tunisa i njegove mediteranske obale. Najviši vrh Visokog Atlasa, Jebel Toubkal, sa visinom od 4.167 m ujedno je i najviši vrh Severne Afrike. U Visokom Atlasu čak šest vrhova ima visinu preko 4.000 metara.

Nakon okupljanja na aerodromu „Nikola Tesla“, međusobnog upoznavanja svih učesnika, prijave za let (čekiranja), ulazimo u avion za Rim. Let traje dva sata. Po sletanju u Rim shvatamo da je neobičajeno toplo za ovo doba godine. Smeštamo se u hostel, u samom centru grada i krećemo u večernje razgledanje grada. Obilazimo najpoznatiju fontanu Rima Fontana di Trevi, zatim Hram svih bogova Pantheon, najveći ikad sagrađen amfiteatar Koloseum, španske stepenice i mnogobrojne rimske trgovce.

MARAKEŠ

Narednog dana autobusom krećemo za Pizu, odakle imamo let za Marakeš. Uživamo u pogledu na predive predele Lacija i Toskane, dok se približavamo Pizi. Većina je po prvi put videla Pizu, i sve nas je oduševila

svojim građevinama, koje podsećaju na mešavinu Venecije i Rima. Stižemo na vreme na aerodrom „Galileo Galilei“ u Pizi, koji nije daleko od centra grada. Avion kreće na vreme i pred nama je put od tri sata do Marakeša.

Gledamo kroz prozorčice aviona u belinu oblaka, u zemlju i vodu. Crveno tlo Afrike je pod nama i uzbuđenje počinje da raste, jer uskoro stižemo u Marakeš. Dok se divimo lepoti građevine aerodroma u Marakešu, shvatamo da smo došli na 27 stepeni i da bi trebalo što pre da dođemo do hotela i oslobodimo se viška garderobe. Taksijem dolazimo do hotela koji se nalazi u neposrednoj blizini glavnog trga Djemaa el-Fna. Poučeni iskustvom od prošle godine odbijamo ponude lokalaca da nam pokažu put do hotela, jer će vam za uzvrat tražiti novac i čak iskazati ljutnju ako ste im dali premalo. Lako se snalazimo, jer smo pre polaska dobro proučili sve pravce kretanja. Brzo pronalazimo i menjačnicu jer u Maroku koriste valutu marokanski dirham. Na svojim ručnim časovnicima menjamo vreme, jer u odnosu na Srbiju postoji vremenska razlika -1 sat. Veče provodimo u jednom marokanskom restoranu na samom trgu, gde uživamo u marokanskim jelima tažin i kus-kus. Alkohol je zabranjen, tako da ga je moguće kupiti samo u pojedinim marketima, najčešće uz pasoš i u pojedinim restoranima namenjenim turistima. Nakon večere obilazimo trg,

Učesnici planinarske akcije „Maroko 2016“

1. **Nikola Stevanović**, vodič PSK „Kopaonik“, Beograd
2. **Aleksandar Dančeto**vić, vodič PK „Železničar“, Kraljevo
3. **Žaklina Arsić Stevanović**, vodič PK „Železničar“, Kraljevo
4. **Aleksandar Milosavljević**, PK „Vukan“, Požarevac
5. **Jelena Janković**, PK „Vukan“, Požarevac
6. **Dragana Kojadinović**, PD „Naftaš“, Novi Sad
7. **Sanja Stojanović**, PD „Pobeda“, Beograd
8. **Tamara Stošić**, PD „Pobeda“, Beograd
9. **Gordana Rožek**, PK „Železničar“, Indija

10. **Enver Ćorović**, PD „Sandžak“, Novi Pazar
11. **Slađana Rakić**, PK „Balkan“, Beograd
12. **Predrag Kojadinović**, PK „Železničar“, Indija
13. **Milena Mijatović**, PK „Komovi“, Podgorica
14. **Rada Rodić**, PD „Pobeda“, Beograd
15. **Sanja Nestorović**, PD „Pobeda“, Beograd
16. **Saša Nestorović**, PD „Pobeda“, Beograd
17. **Vesna Novaković**, PSK „Kopaonik“, Beograd
18. **Mileva Praštalo**, PD „Pobeda“, Beograd
19. **Slobodanka Gašić Pavišić**, PK „Železničar“, Beograd

radoznavno posmatramo grupe ljudi koje su okupljene oko pripovedača, grupe svirača, gatar, oko gutača vatri, krotitelja zmija ili oko flaša koka-kole, fante, koje svojim pecaljima pokušavaju da „upecaju“. Ceo trg nam izgleda kao ogromna interaktivna pozornica.

Drugog dana u Marakešu doručujemo na terasi hotela tipičan marokanski doručak: džem, hleb, puter i čaj od nane. Pošto u podne imamo dogovoren prevoz do Imlile, koristimo vreme da ponovo obiđemo trg. Danju je trg sasvim drugačiji sa zvukom zurli, motora, sa mnoštvom uredno posloženih narandži od kojih se pravi sok na licu mesta. Na trgu se zaista može mnogo toga videti od krotitelja zmija, prodavaca šešira i vunjenih kapa, muzikanata, žena što tetoviraju kanom, ili gledaju u budućnost, do „zubara“ i „lekara“. Gotovo ih je nemoguće fotografisati, a da to ne platite. U ulicama koje idu od trga se nalazi prava oaza za one koji vole da šopinguju.

ZEMLJA I LJUDI

U podne minibusom polazimo ka Imlili, koja se nalazi na nekih sat vremena od Marakeša. Imlila je selo koje se nalazi u srcu Atlasa, popularno zvanom marokanski Chamonix, jer je to polazna tačka za većinu uspona i pohoda po planini. Smeštamo se u jedan marokanski riad (kuću) u kojoj smo bili i prošle godine, međutim, ubrzo shvatamo da će pola grupe morati da se smesti u drugi hotel, koji se nalazi u neposrednoj blizini. Prihvatamo predloženo rešenje jer je smeštaj

lep, a domaćini vrlo srdačni, čak za naš ukus i previše ljubazni. Nezaobilazni gest dobrodošlice je čaj od sveže nane, koji svakako treba popiti jer u Maroku ima posebno prijatan miris i ukus. Selo se nalazi na visini od 1.700 metara i dobro je organizovano jer ima ono što je neophodno svakom turističkom planinarskom centru: povezanost taksijem, smeštajne kapacitete, dobro snadbene prodavnice hrane, restorane, pekare, prodavnice suvenira i planinarske opreme. U Imlili uglavnom žive Berberi. Berberi su etnička grupa, koja pored Arapa čini najbrojnije stanovništvo Maroka. Berberi su starosedelački narod na podneblju Afrike, a Arapi su na prostor Maroka stigli između VII i XI veka. Tokom razgovora sa domaćinima u Imlili saznali smo da Berberi imaju loše mišljenje o Arapima koji žive u Marakešu, jer među njima ima dosta prevaranata i stvaraju lošu sliku o njihovoj zemlji. I zaista smo se u Imlili osećali veoma prijatno i sigurno, i za svaki problem koji smo morali da rešimo oni su vrlo ljubazno nalazili rešenje. Pri tome nisu naplaćivali svoje usluge, a i ono što su nam naplaćivali bilo je po korektnim cenama i uz poštovanje dogovorenog. Zapazili smo da u restoranima u Imlili morate čekati svoju naručenu hranu malo duže, jer se njima nigde ne žuri, a i u većini restorana je slična situacija, pa se samo treba pripremiti na ovakvu uslugu. Uveče Imlila miriše na jabuke, jer je ovo mesto koje se tradicionalno bavi uzgojem jabuka i oraha. Tradicionalnu marokansku večeru (čorbu, tažin, kus-kus, čaj i voće) smo poručili

kod naših domaćina i ona je bila isporučena u dogovoreno vreme i u velikim količinama. Bila je vrlo ukusna.

Tokom večere planinarka Slobodanka nam saopštava da je odlučila da ostane u Imlili, i da nas tu sačeka. Nakon našeg povratka u selo pokazaće se da je imala predivno iskustvo sa ljudima iz podnožja Atlasa, gde je bila gost na predavanju u lokalnoj školi, posetila je jednu berbersku porodicu iz obližnjeg sela gde je bila njihov gost i gde je saznala je mnogo toga o životu ljudi ovog kraja.

U PLANINI

U ponedeljak, 17 novembra, krećemo prema domu Refuge du Toubkal koji se nalazi na 3.200 m. Slobodanka nas ispraća do doline reke Mizane, a nas osamnaestoro nastavlja put prema domu. Prolazimo pored neobičnih marokanskih sela, zastajemo i slikamo ljude i mesta. Svi su nasmejani i za naše uslove deluju veoma siromašno, iako za tamošnje uslove žive normalno jer se bave trgovinom.

Prolazimo pored hotela, do kojeg se osim pešice može doći i mulama, a koji je napravljen za potrebe smeštaja Bred Pita i ostale glumačke ekipe filma „Sedam godina na Tibetu“ jer su određeni kadrovi snimani na teritoriji Atlasa.

Nailazimo na tipično i vrlo slikovito selo Aroumda, čije se slike mogu videti u svim publikacijama o Maroku. Terasaste obradive površine i specifična arhitektura sela daju taj poseban i neobičan izgled.

Put nas dalje vodi prema dolini reke Mizane koja je početkom proleća puna vode, međutim u oktobru vode uopšte nema, tako da brzo prelazimo taj deo. Dan je prelep zato pravimo pauze u selima kroz koje prolazimo i uživamo u aromatičnom ukusu sveže ceđenog soka od pomorandže. Neki od planinara kupuju i marame, kakve ljudi ovde nose, međutim, pokazaće se da kada ih budu skinuli nećemo znati da ih ponovo namotamo na glavu.

Pauzu za sveže ceđeni sok od narandže, pravimo u seocetu Sidi Chamharouch na 2.284 m nadmorske visine. To mesto od samo nekoliko kuća, poznato je po džamiji u čijem sastavu je pedina gde se nalazi grob svetog čoveka i muslimani iz mnogih dalekih krajeva

dolaze na ovo, ne baš pristupačno mesto da bi posetili njegov grob.

Put nastavljamo do najvišeg doma na Atlasu, doma „Toubkal“ (3.207 mnv). Po dolasku u dom smeštamo se u višekrevetne sobe, večeramo i pijemo veće količine vode kako bi se aklimatizovali na visinu. Preporuka je bila da i tokom uspona do doma svi piju veće količine tečnosti, međutim tokom razgovora, po dolasku u dom, saznajemo da su neki zaboravili. Zato su tokom popodneva i večeri svi bili disciplinováni i poštovali preporuke o hidrataciji, tako da su do narednoj jutro, kada je bio planiran uspon, svi bili spremni.

Na završni uspon na Jebel Toubkal polazimo 18. oktobra u 7.30. Pre uspona proveravamo opremu i dogovaramo se oko rasporeda kretanja u koloni tokom uspona. Oni koji su tokom prethodnog dana bili najsporiji idu iza vodiča Nikole Stevanovića koji ide prvi, u sredini će ići vodič Aleksandar Dančetović, i na kraju vodič Žaklina Arsić Stevanović. Plan je da svi idemo u kolonu i da istovremeno stignemo na vrh. Baš u trenutku polaska prestaje kiša koja je padala tokom cele noći i mi nastavljamo put prema vrhu. Penjanje je tehnički jednostavno. Krećemo se prema sedlu Tiz'n

Toubkal (3.940 m), međutim već tu na sedlu shvatamo da je vrh u magli. Na stazi ima malo snega, ali der-eze nisu potrebne. Nastavljamo dalje prema vrhu i kada smo se približili vidimo piramidu, zaštitni znak Atlasa. Nažalost, zbog magle, ne pruža nam se vidik. Čestitamo jedni drugima, čestitamo Enveru Čoroviću kome je tog dana rođendan, slikamo se i nakon pola sata krećemo prema domu. Spuštanje nam ide znatno brže, i nakon dva sata smo već u domu. Enver otvara

bocu vina, nazdravljamo i nakon ručka put nastavljamo prema Imlili. Većina planinara je svoje rančeve stavila na mulu, kako bi olakšali silazak. Vreme je sada znatno lepše, a kako prilazimo Imlili osećamo da nam je znatno toplije. U smeštaj stižemo neposredno pre prethodno dogovorene večere. Tokom večere analiziramo uspon i u ostatku večeri uživamo u dogodovštinama koje je imala Slobodanka tokom svog boravka u Imlili.

KAZABLANKA

Sutradan ujutru prevozimo se do Marakeša, a odatle vozom do Kazablanke. Kazablanka je ekonomski centar Maroka, i predstavlja spoj evropskog i afričkog senzibiliteta. Plan je da obiđemo džamiju Hasan II, prošetamo glavnom ulicom, svratimo u čuveni „Rick’s kafe“ koji se proslavio filmom „Kazablanka“ sa Hemfrijem Bogartom i Ingrid Bergman. Odmah po dolasku u Kazablanku osećamo izuzetno veliku vlažnost u vazduhu. Nenaviknuti na ovakvu klimu odlučujemo da se prevezemo taksijem do džamije. Džamija Hassan II je jedno od najupečatljivijih znamenitosti Maroka, nastalih nakon proglašenja nezavisnosti. Ovo je treća po veličini džamija u svetu, sa najvećim minaretom od svih muslimanskih bogomolja. Kada smo stigli ispred džamije shvatili smo da je vrh minareta u magli, i da ćemo možda biti uskraćeni za pogled na sam vrh. Obilazimo

džamiju, koja zauzima ogromno prostranstvo, gde prema podacima može da stane 25.000 vernika, a u dvorište još 80.000 ljudi. Spuštamo se do obale mora i posmatramo one koji su u vodi i uživaju u talasima koji zapljuskuju obalu. U međuvremenu se magla podigla i mi uspevamo da vidimo ceo minaret. Put dalje nastavljamo prema „Rick’s kafeu“. Na ulazu shvatamo da je sada pet sati, i da kafić pre podne radi do 15 časova, a u večernjim časovima tek od 18:30. Odlučujemo da po planu puta nastavimo put za Rabat, a obilazak Rick’s kafea ovog puta zaobilazimo. Dolazimo do železničke stanice, i opet smo fascinirani izgledom. Svaka železnička stanica u Maroku predstavlja prelepu modernu građevinu sa velikim brojem radnji. Sve je čisto, i izgleda kao da ulaziš u moderan tržišni centar. Kupujemo karte za voz do Rabata i ono što je bitno je da se zauzme pozicija za ulazak u voz, jer u Kazablanki veliki broj ljudi koristi ovu putnu liniju. Ljubazni železničar nam otvara vagon i mi uspevamo kao grupa da uđemo i zauzmemo željena mesta.

RABAT

U Rabat, glavni grad Maroka, dolazimo oko 20 časova. Taksijem se prevozimo do smeštaja koji je pokupio najveće simpatije svih učesnika puta. Kada su ušli u riad (smeštaj) većina učesnika akcije je samo slikala svaki detalj hotela koji je uređen kao spoj marokanskog stila u kombinaciji sa modernim dizajnom. Domaćini su nas poslužili nezaobilaznim čajem od nane i tu smo os-

tali da uživamo još sat vremena. Jedna grupa odlučuje da ostane u smeštaju i da na terasi, koja se nalazi na vrhu hotela, uživa u udobnom smeštaju. Druga grupa odlučuje da obiđe grad noću i nađe mesto gde bi moglo da se večera, u čemu uspevaju.

Narednog dana, nakon doručka, obilazimo Oudaia Kasbah. Kasbah je originalna citadela Almohada, Merinida i Andalužana u Rabatu. Ovde se može videti Kasbah džamija, najstarija džamija u gradu izgrađena oko 1050. godine. Prolazimo i pored Bab Oudaia, koja predstavlja glavnu kapiju za Kasbah - jedan od najupečatljivijih prizora u Rabatu i svakako jedan od najlepših mavarskih spomenika. Kasbah ima simpatične ulice i kuće koje su obojene u plavo-belo, sa divnim cvećem ispred ulaznih vrata. Na neki način ti prizori podsećaju na tzv. „plavi grad“. Sa Kasbaha se spuštamo do obale. Iznenađeni smo koliko se obala promenila u odnosu na prošlu godinu. Sada je plaža puna surfera, koji uživaju u talasima. Poneseni tom dobrom energijom skidamo obuću i počinjemo da uživamo u prskanju vodom i skakanju po plicaku. Dalje obilazak nastavljamo kroz Medinu, koja je

neobičajeno mirna i gde vas trgovci ne vuku za rukav kako biste kupili nešto kod njih.

FES

Put dalje nastavljamo prema Fesu. Fes je drugi po veličini grad u Maroku, nakon Kazablanke. Po planu puta u Fesu boravimo u starom gradu Medina Fes el Bali, koja je na listi svetske baštine UNESCO-a. Medina u Fesu je takva, da se sami nikako ne biste snašli. Preporuka našeg domaćina je bila da sami ne izlazimo nigde. Taksi vas dovozi do zidina Medine, jer su uličice u Medini toliko uske da se kao prevozno sredstvo može koristiti samo mula ili motor. Uobičajeno je da vas domaćin sačeka, i dalje vas on dovodi do smeštaja. Ostatak večeri provodimo na terasi koja se nalazi na vrhu hotela.

Sutradan ujutru sa vodičem obilazimo glavne ulice Medine, obilazimo radionicu koja se bavi preradom kože (štavljenje, bojenje, finalna obrada, šivenje). Obavezan deo obilaska je da se popnete na terasu radionice odakle se pruža pogled na ogromne kade u kojima se štavi koža golubijim izmetom. Miris nije baš prijatan, pa svako dobije grančicu nane, koju miriše tokom obilaska radionice. Zatim se vide i kade u kojima se koža farba prirodnim bojama, fiksira sirćetom, posle toga suši i nosi u radionicu na šivenje. Nakon priče o preradi kože obilazak nastavljamo u radnji gde se pro-

daje sve ono što je sašiveno. Ovde je moguće spustiti cenu za 50% od cene koju vam saopšte prodavci.

Dalje smo posetili radionicu gde se izrađuju tepisi, stolnjaci, čilimi... Interesantni su bili stolnjaci od kaktusove svile, koji ne mogu da se zapale jer svila od kaktusa ne gori. Posetili smo i apoteku u kojoj su nam objasnili kako se koristi arganovo ulje i koji sve proizvodi na bazi argana postoje, kako dobijaju prirodne mirise koje većina parfema koristi kao baznu osnovu, a videli smo i mnogobrojne začine i čuli pojašnjenje kako se koriste. Većina nas je kupila arganovo ulje i arganov sapun. Posetili smo i najstariji univerzitet na svetu koji je još uvek u funkciji. Univerzitet Al-Karaouine osnovan je daleke 859. godine. Nakon pet sati obilaska vraćamo se u smeštaj, odakle odlazimo

u noviji deo grada koji predstavlja jedan sasvim novi svet u odnosu na Medinu u kojoj imate utisak da ste ušli u neku vremensku kapsulu koja vas je vratila nekoliko vekova unazad.

POVRATAK

Sutradan smo u Marakešu, gde imamo čitav dan za obilazak, jer let imamo tek u 19 časova. Do Marakeša stižemo autobusom u ranim jutarnjim časovima. Stvari ostavljamo u smeštaj u kom smo boravili kada smo došli u Maroko. Na deset minuta od smeštaja je palata El Badi koja je trenutno u ruševinama, ali čije se zidine obnavljaju pa zato nismo imali priliku da uđemo unutar zidina. Prolazimo pored Saadian grobnice u kojoj su bili sahranjeni svi članovi dinastije Saadi. Posećujemo džamiju Kutubija, koja se vidi iz svih delova Marakeša, jer je najveća džamija ovog grada. Njen minaret je visok 70 m i jedan je od najlepših minareta na svetu. Džamija je sagrađena u 12. veku. Ova građevina najbolji je orijentir svima koji prvi put dolaze u „crveni grad“. Za Marokance džamija Kutubija je kao Ajfelov toranj za Parižane.

Put nastavljamo prema Medini i Mažorel vrtu koji se prostire na 12 hektara. Ulaz u vrt je neobičajeno skup u odnosu na cene na koje smo navikli u Maroku. Mažorel vrt je dizajnirao francuski umetnik Žak Mažorel tokom 1920. i 1930, za vreme francuskog protektorata. Plava kobalt boja koja se koristi u ovom vrtu nazvana je Mažorel plava. Vrt je stanište za više od 15 vrsta endemskih ptica, karakterističnih za region severne

Afrike. Bogat je mnogobrojnim fontanama i značajnom kolekcijom kaktusa. Od 1980. godine vrt je bio u vlasništvu čuvenog francuskog kreatora Iv Sen Lorana (Yves Saint-Laurent), a 2008. godine nakon njegove smrti, njegov pepeo je rasut po ovom predivnom vrtu. Ostatak vremena provodimo u kupovini na glavnom trgu Djemaa el-Fna.

U Pizu stižemo oko ponoći. Nakon smeštaja jedna grupa odlučuje da obiđe grad. Na opšte iznenađenje

u centru je veliki broj ljudi jer je u toku festival hrane i vina, a svi lokalni restorani, klubovi i prodavnice su otvoreni i puni ljudi, dok je na trgovima još uvek velika gužva jer su se koncerti na otvorenom upravo završili. Slikamo se pored čuvenog „Krivog tornja“, i nastavljamo obilazak simpatične Pize.

Sutradan ujutru krećemo za Rim, odakle imamo let za Beograd. U Beograd stižemo u 16,40.

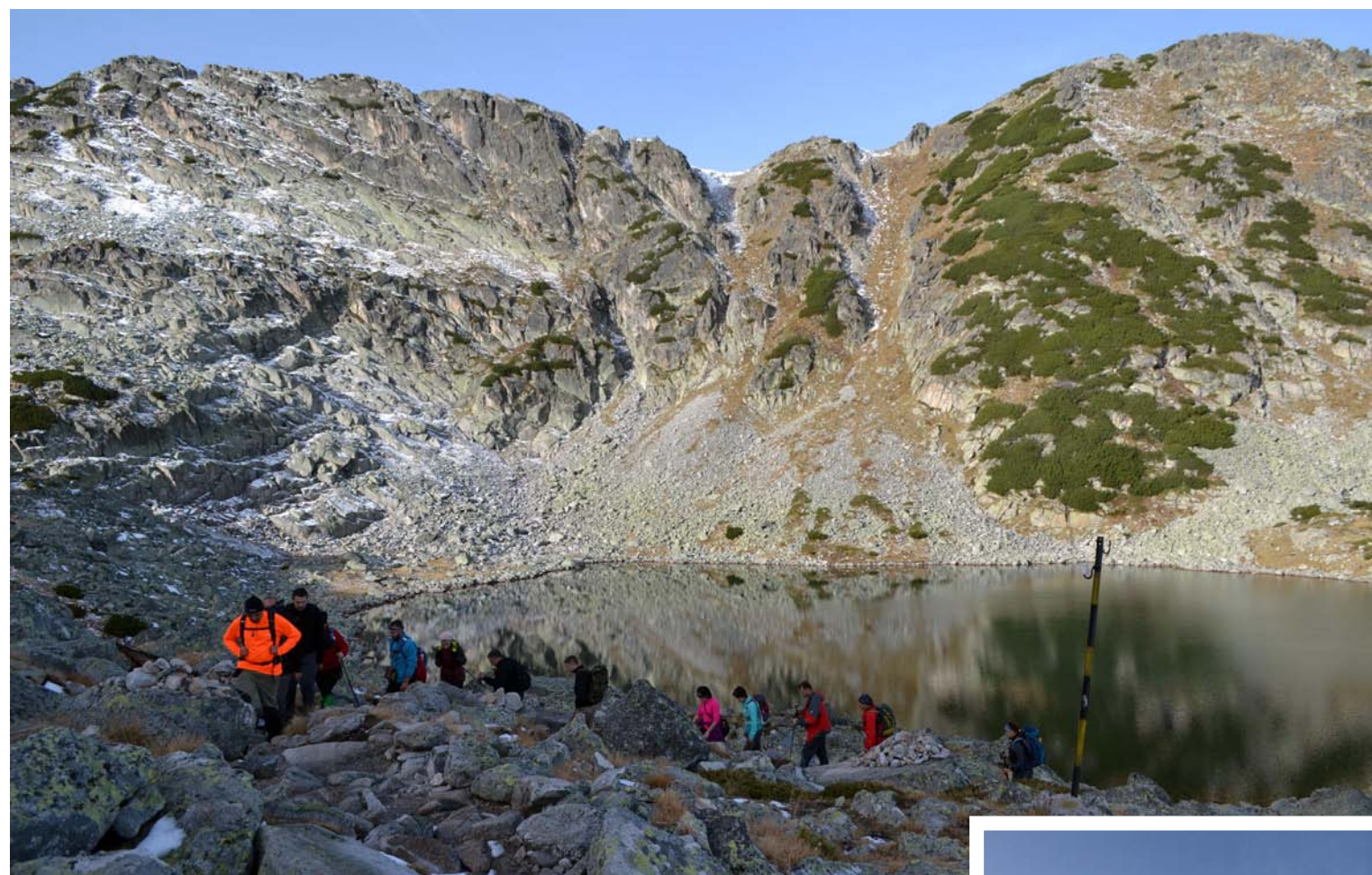
ŽAKLINA ARSIĆ STEVANOVIĆ

MUSALA

Planinari iz Kikinde, Bačke Palanke, Novog Sada, Beograda, Prnjavora i Teslića ispenjali su najviši vrh planine **Rila** u **Bugarskoj**...

Grupa planinara iz Kikinde, Bačke Palanke, Novog Sada i Beograda uputila se u večernjim satima, 13. 10. ka Sofiji. Isplaniran je put sa usputnim pauzama za kafu i razmrdavanje nogu. Dobar izbor prevoznika rezultirao je tačnom satnicom putovanja.

Stižemo u Sofiju u ranim jutarnjim časovima i u planu je dvoiposatna pauza za razgledanje grada, pijenje kafe i doručak. Vreme je sunčano, nebo bistro, srca puna adrenalina zbog predstojećeg pešačenja.

Stižemo u Borovec nešto pre

podneva. Presvlačenje i priprema za pešačku turu u dužini od oko devet kilometara, sa visinskom razlikom od 1.050 m. Krećemo od Boroveca (1.330 m) da bismo se popeli do planinarskog doma na 2.398 m. U početnom delu - široka staza kroz borovu šumu i konstantan uspon te se grupa od 28 članova polako razdvaja na brzu, srednju i sporiju. Vreme je savršeno, kao naručeno, bez padavina, sa dosta sunčanih intervala, skoro bez vetra. Zbog pune ratne opreme (rančeva) na leđima u kojima smo nosili i hranu i piće za tri dana, na prvoj sledećoj

pauzi svi se skidamo u kratke rukave. Staza je većim delom potpuno prohodna i laka za hodanje, osim nekolicine močvarnih delova na zaravnima i livadama. No, to nije omelo dobar raspoređenje cele grupe. Prati nas miris šumskih biljaka i uživamo u lepoti vrhova koji se prostiru oko nas. Najbrža grupa stiže za 3,5 sati, a najsporija za 4,5 sati. Zasluženi odmor, umivanje u kristalno čistom jezeru, nadomak doma i nastavak druženja uz čorbu od sočiva i čuvena domaća pića.

Izvorskom vodom se napajamo na pet minuta šetnje od doma. Koris-

timo klupice ispred za „gušterisanje“ i odmor.

Da napomenem da je u družini i grupa planinara iz Prnjavora i Teslića (njih petoro). Novi drugari odlično su se uklopili u ostatak sada već uigrane ekipe.

Polazak na Musalu zakazan je za ujutru 15. 10. u 7,30. Penjanje i obilazak nekoliko jezera u čijim se površinama

ogledaju obližnji vrhovi. Preskakanje potoka i izvora na putu ka vrhu i sreća što je Zevs i dalje blagonaklon prema nama. Nailazimo na tragove snega što se više penjemo, ali nam sunce uliva dodatnu snagu, pa ubrzavamo ka vrhu. Poslednji deo veoma rustične staze čine stene, do pola pokrivene snegom uz koje se penjemo uz pomoć sajle. Nekolicina starijih planinara

penje se alternativno serpentinama. Svi izlazimo na vrh Musala 2.925,40 m srećni i zadovoljni. Koleginica, planinarka čak uspeva da sa vrha mahne ortaku u Novom Sadu i to u realnom vremenu jer postoje kamere i meteorološka stanica. Čak imamo i WIFI. Pogled, posebno zbog dobrih vremenskih uslova, leluja u nedogled iznad planinarskih jezera, vrhova i

magle u daljini. Lepota gde god da se okrenete.

Posle čuvenog planinarskog krštenja nekolicine novopečenih planinara koji su premašili kvotu od 2.000 m prvi put, silazak niz saju bude još interesaniji od penjanja, ali sa dužnim oprezom. Neki su odskakutali dole brže i bolje nego mlade divokoze. Uz smeh, komentare i sreću što vrca iz svake rečenice, veći deo grupe se zajedno spustio do doma.

Grejemo se na suncu i kao sun-cokreti okrećemo glavu svi po di-rektivi na jednu stranu. Jedan deo grupe ostaje da odmara i uživa na suncu, a druga grupa pravi još jednu kraću šetnju od ukupno cca 8 km do obližnjeg vrha gde se završava žičara.

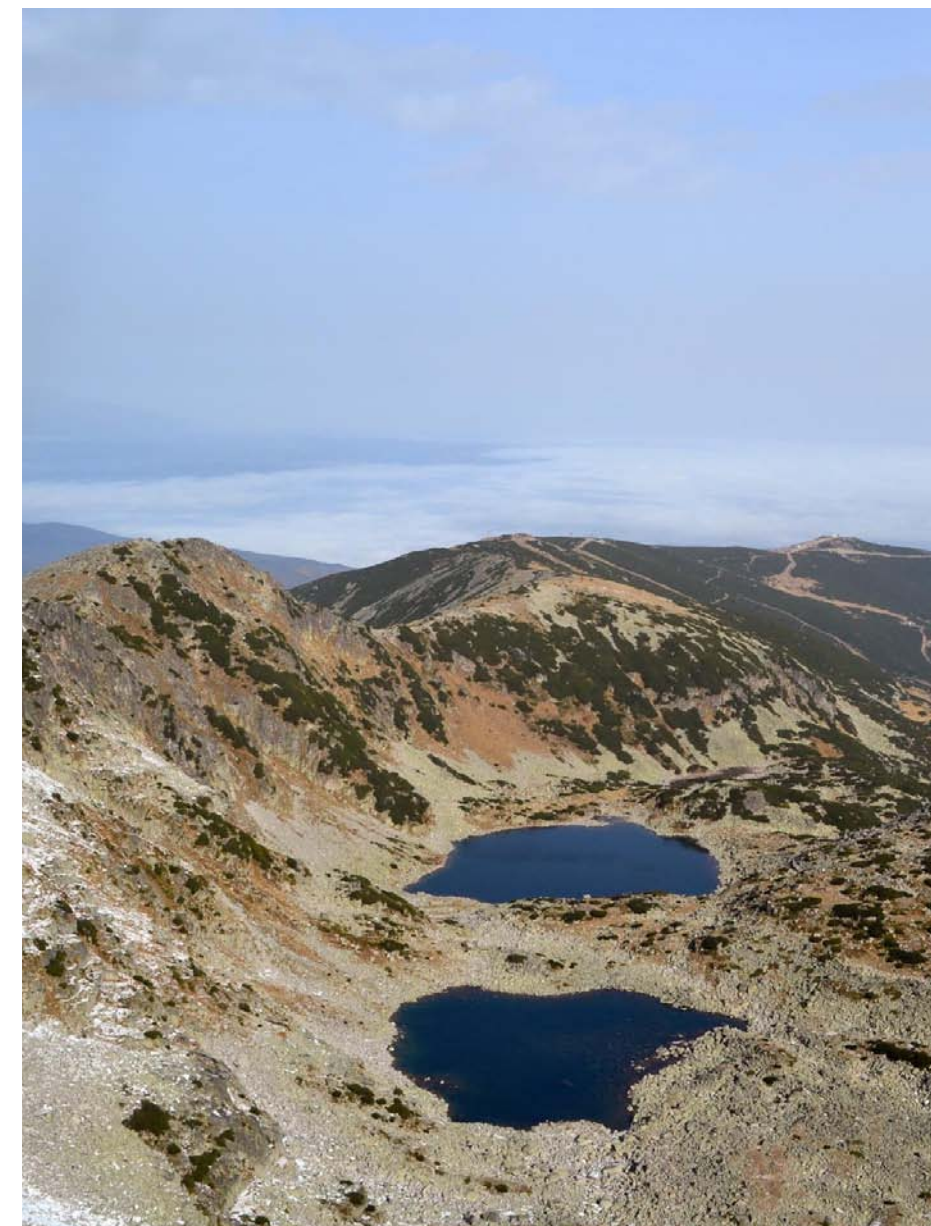
Najavljeni pljuskovski za sutrašnji

silazak nisu nas omeli u veselom druženju u domu, posebno obradovani činjenicom da će nam rančevi biti olakšani za pojedenu hranu i popijeno piće.

I sutradan, na spustu, nas prati sreća sa vremenom. Mali pljusak dočekujemo u zaklonu. Potoci i izvori budu ponovo božanstvena muzika za naše uši. Cela grupa, bez razdvajanja, stiže u Borovec u rekordnom vremenu gde pravimo pauzu za ručak pred polazak za Beograd.

Puni utisaka, sa oko 24-32 km u nogama, blagim upalama mišića i osmesima koji ne silaze sa usana, već planiramo sledeću planinarsku avanturu.

JADRANKA BALJAK
FOTO: DEJAN ŠKREBIĆ

KABLAR

Članovi **Alpinističke sekcije „Novi Sad“**
boravili su na **Kablaru (Srbija)**...

Ekipa ASNS, u sastavu Aleksandra Bunjevčev, Zoran Marković, Andrej Teodorović i Jovan Bikicki, od 21. do 23. oktobra 2016. godine boravila je u Kablarskoj klisuri. Tom prilikom su popeli tri školska smer. U subotu, 22. oktobra, naveza koju su činili Andrej i Zoran popeli su Moravski smer, a naveza u kojoj smo bili Aleksandra i ja, penjala je Prolećni smer. Još od samog polaska iz Novog Sada nas je pratilo loše vreme, magla i sitna kiša, tako da smo čekali da se stena malo prosuši i prilično kasno ušli u smerove. Samo penjanje je trajalo dva sata, što je bilo sasvim dovoljno da nemamo vremena da taj dan ispenjemo još po jedan smer.

Sledećeg dana, 23. oktobra, vreme je bilo savršeno: bilo je suvo, sunce je sinulo čim smo se približili steni, ali nije bilo pretoplo, taman prijatno za penjanje. Prvobitnoj četvorci su se priključili i Dragana Jovanović i Mile Ivanović i u dve naveze smo penjali Studentsku smer. U prvoj navezi su bili Andrej, Dragana i Zoran, a u drugoj Aleksandra, ja i Mile, respektivno.

Već pri samom prolasku od Čaka ka Zlatiboru, Ovčarsko-kablarska klisra deluje kao raj za penjače, sve dok se ne približite steni... Stena u Kablaru je veoma zanimljiva, većim delom izgleda kao napuklo staklo i neprestano vam se čini kao da će se cela planina svaki čas srušiti i pretvoriti u gomilu šljunka. U Kablaru ni jednog momenta niste sigurni šta je čvrsto, a šta će da se odvali pod vama i to je vrlo stresno. Smerovi nisu bili teški, ni njihove ocene nisu bile visoke - Studentski smer ima dva detalja koji možda i nisu baš toliko zahtevni koliko su eksponirani i ako se uzme u obzir već pomenuti stres koji izaziva sama stena zbog svojih karakteristika, može se reći da su više mentalno nego tehnički zahtevni ukoliko niste naviknuti na takav tip stene poput mene. Još jedna stvar koja prilično zna da zasmeta, a ponekad i iznervira penjača u Kablaru jeste mnogo trave, mahovine i drugog rastinja u smerovima koje je vrlo klizavo, pa i to zahteva još dodatne pažnje. Prvi dan penjanje moram priznati mi baš i nije prijalo, to mi je bilo prvi put da se penjem u Kablaru i treći put inače, a i taj dan baš nisam bio ni spreman ni raspoložen za penjanje. S druge strane nisam želeo ni da mi prilika propadne. Sam smer je, da budem iskren, vrlo lep, težak taman koliko treba i u nekim drugim okolnostima bih verovatno uživao, ali ovako baš i nisam bio oduševljen. Nekoliko puta sam odronio poveće komade kamenja iako sam bio siguran da čvrsto stoje i trebalo mi je vremena da se naviknem. Prva dva rastežaja bio sam prilično nervozan, ali sam u trećem već malo privikao i

Info

Alpinistička sekcija Novi Sad pri PSD „Železničar” Novi Sad

E-mail: alpinistickasekcijanovisad@yahoo.com

FB: Alpinistička sekcija Novi Sad

Sastanci članova sekcije održavaju se četvrtkom u 20 sati, Trg galerija 4, Novi Sad

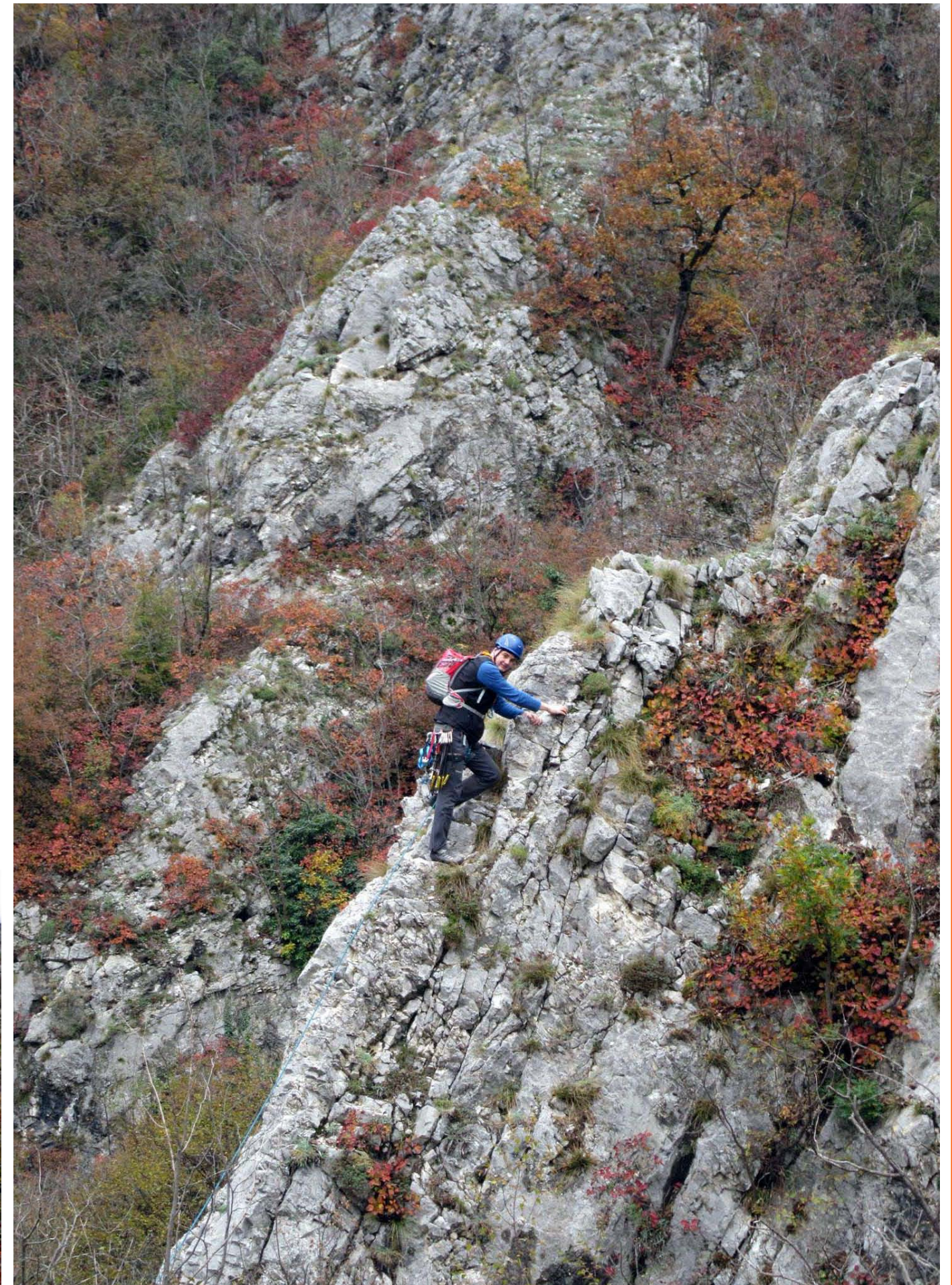
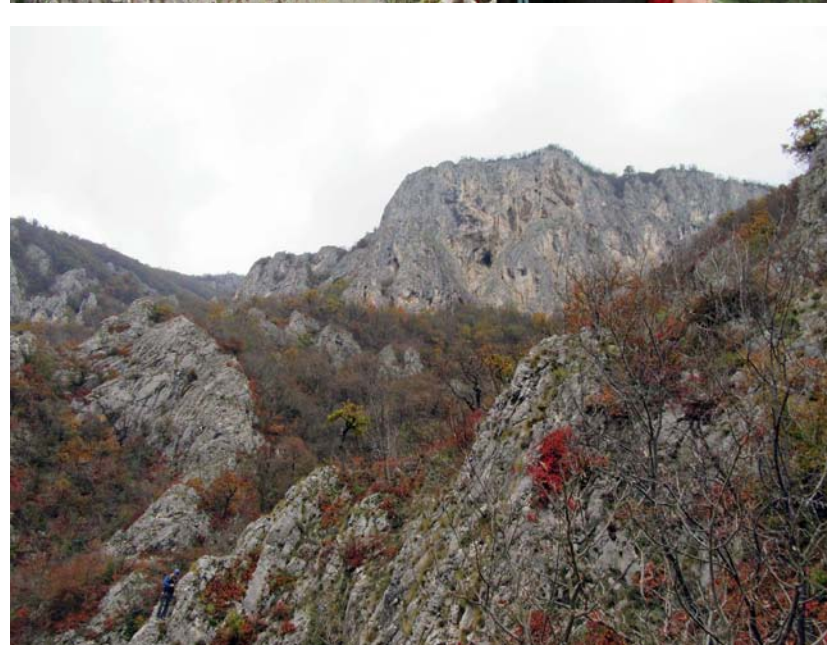

taman kad sam počeo malo da se opuštam - kraj. Ipak, ovo iskustvo mi je pomoglo za sutra.

U nedelju, smo penjali Studentski smer. Ovaj smer je nešto duži, ali ima i nekoliko delova koji se baš i ne mogu okarakterisati kao alpinistički, mada ima i mnogo više zanimljivih i tehnički komplikovanijih detalja nego prethodni smer. Zbog jučerašnjeg malo lošijeg iskustva bio sam prilično nervozan kada sam ušao smer, ali čim sam dohvatio stenu sve je prošlo. Sada sam znao šta mogu da očekujem i koliko god u nekim momentima me je nerviralo što ne mogu baš odmah da nađem siguran hvat, čvrst oslonac ili mi noge proklizavaju po rastinju, penjanje je bilo pravo uživanje. Čak mislim da sam u pojedinim momentima prebrzo prelazio neke delove pošto sam se osećao sigurnije, a možda sam negde trebao malo da se zadržim i uživam u pogledu koji je fantastičan. Samo penjanje je zbog trojne naveze trajalo prilično dugo tako da nakon uspona nismo imali vremena da odemo i do vrha Kablara, pošto i samo spuštanje traje prilično dugo, pa da nas ne bi uhvatio mrak, to smo ostavili za neki drugi put.

Kablar iz daljine deluje moćno, a kada mu se približite i počnete da se penjete - nemoguće i užasno. Ipak, kada se malo priviknete postaje fenomenalan, zahteva od vas dvesta posto pažnje. Ovde tehnika i snaga nisu dovoljni, ovde svakog momenta morate biti prisutni i pažljivi i dobro proveriti svako korak što unosi novi izazov, ali daje i veće zadovoljstvo.

JOCA BIKICKI

Gornjačka klisura

Članovi **Alpinističkog odseka „Novi Sad“**
boravili su u **Gornjačkoj klisuri (Srbija)** od
10. do 13. novembra...

Zbog prilično loše vremenske prognoze naša se družina, od prijavljenih 12 članova, svela na svega tri. Zoran Marković, Milena Kojadinović i ja krećemo u četvrtak popodne put Gornjaka. Prethodno planiran smeštaj u Domu izviđača je zamenila vikendica skrivena u šumi. U Petrovcu na Mlavi se srećemo sa našim drugarom Željkom Novaković iz AOP, te odlazimo na piće i preuzimamo ključ od vikendice, obavljamo kupovinu i krećemo u avanturu. Željko nas je ispratio do mesta gde ostavljamo auto, pa vadimo stvari, pozdravljamo se sa njim do subote kada će nam se pridružiti, te nastavljamo ka vikendici.

Bili smo poprilično natovareni kako opremom tako i ličnim stvarima te nam se pešačenje kroz šumu pomalo odužilo, ali uskoro se na našem vidiku pojavila i simpatična vikendica. Zložili smo vatru, skupili malo drva, shvatili da nemamo sa čime da ih cepamo te je Zoki izlomio koliko je bilo moguće, pa je ubrzo zamirisalo i pečno kestenje. Milena se potrudila oko toga, a mi smo u toploj vikendici uz svetlost sveća i miris kestenja započeli našu malu avanturu.

Po dogovoru, našoj družini su se pridružili Dragana Jovanović i Mile Ivanović koji su bili na Kablaru. Oni su odabrali malo drugačiji smeštaj, pa su se javili kada su stigli. Pao je dogovor za sutra.

Petak. Jutro je prelepo, a pogled iz vikendice nije moguće opisati. Miris svežine, žubor potoka, šum opalog lišća, hiljadu boja jeseni... Stigli su nam Dragana i Mile, dogovaramo se uz pucketanje vatrice i čaj, pakujemo opremu te krećemo ka steni. Dogovor je pao da penjemo smer „Mali greben“ u bloku „Ladne vode“. Smer se nalazi u blizini „Miličinog grebena“ - zapravo jaruga ih deli, „Mali greben“ je levo, a „Miličin greben“ je desno od jaruge. Težina smeri je III, smer je čista tradicija te je to čini veoma zanimljivom.

Delimo se u dve naveze te startujemo sa penjanjem. Rekla bih da smo svi podjednako uživali u penjanju, druženju te prelepom danu, a nakon penjanja

tradicija - Rajkov ribnjak i pićence uz rezimiranje utisaka sa stene.

Željko nam je obezbedio sekiru od vlasnika konaka „Knez“. Njegov nadimak „Ajkula“ te je bila veoma zanimljiva pomisao kako tražiti sekiru. Uveče je u isti konak stigla i naša družina iz PSD „Stražilovo“ njihov plan je obilazak Homoljskih pećina i planina, a naš da im se pridružimo ukoliko bude loše vreme.

Druženje je bilo kratko, ali smo se dogovorili da se sutra uveče družimo malo duže. Pokupismo sekiru od „Ajkule“ te se zaputismo ka našoj vikendici gde nas čeka naš Zoki koji nas je dočeka u velikom stilu. Miriše pečeni krompir... Mile je iz ranca izvađio meze, a ponešto smo i mi dodali, te je druženje moglo početi.

Subota (12. 11.). Jutro je osvanulo tmurno i veoma vlažno, jer je kiša padala u toku noći... Stiže nam Željko. Ubrzo počeo sunce lagano da se probija, te i mi odlučimo da krenemo ka steni. Javljam se Dragani i Milu, spakujemo se lagano i pođemo. Međutim ubrzo je počela kiša... Dogovaramo se i odluka pada da krenemo ka Petrovcu na Mlavi u nabavku, te po povratku u obilazak tunela. Ispostavilo se da smo dobro odlučili, kiša nije stala do nedelje. Ipak, nama je bilo fino.

Podzemne gradove u stene Gornjačke klisure po predanjima stanovništva počeo je da ukopava Treći rajh, a poduhvat je nastavio Josip Broz Tito. Mnogi veruju i da je radove na ogromnim podzemnim vojnim objektima na putu između Petrovca na Mlavi i Žagubice počeo još kralj Aleksandar, baš u vreme kada je tajno gradio sličan kompleks u Malom Zvorniku. Radovi su, veruje se, prestali nakon atentata u Marseju 1934. godine. Lokalne legende za sada su jedine dostupne informacije u mreži dugih hodnika i ogromnih prostorija ukopanih u stene i obloženih armiranim betonom. Ni najugledniji vojni istoričari ne znaju za podzemne baze u Gornjačkoj klisuri kojom između strmih litica vijuga uski put između plodnog Braničeva i Borskog basena bogatog rudom i šumama. Ovim kanjonom vodio je i tradicionalni put invazije iz Podunavlja ka Moravskoj dolini i obrnuto, o čemu svedoče ruševine starih utvrđenja po hridima klisure.

Ovo veče bilo je predviđeno za kupanje u Banji Ždrelo, ali pre uživanja mala radna akcija. Obrušilo nam se drvo na kućicu pa ga valja bar malo ukloniti pošto je palo direktno na odžak.

Nedelja (13. 11.). Kiša je prestala da pada, ali je prilično vlažno i мокро. Postajemo svesni da od penjanja nema ništa. Stižu nam naši dragi drugari Marija Josimović i Željko iz AOP, a ubrzo za njima Dragana i Mile. Uvek je divno družiti se sa ovim ljudima, zaista je čast poznavati ih. Ubrzo se dogovaramo za kratku šetnju pored Mlave i obilazak manastira Gornjak, te

po povratku pečemo roštilj i time završavamo naš boravak u Gornjačkoj klisuri.

Manastir Ždrelo, kasnije nazvan Gornjak, na maloj zaravni iznad leve obale Mlave ispod strmih litica planine Ježevca, zadužbina je kneza Lazara. Manastir je podignut 1378. godine, kada je knez izdao i osnivačku povelju, a patrijarh Spiridon je svojom duhovnom vlašću potvrdio. Kao motiv izgradnje manastira, knez Lazar navodi želju da učini mali prinos Bogorodici „s nadom u njenu pomoć na Strašnom sudu Hristovom“. Ali, osim duhovnih, mogući su i izvesni državnički razlozi za podizanje ovog manastira. Naime, Lazar je tek ovladao ovim krajevima, pa je hteo da to obeleži svojom zadužbinom. Manastir Gornjak, iako vladarska zadužbina, skromnih je dimenzija, što je često izazivalo sumnju u Lazarevo ktitorstvo. Mnogi od manastirskih objekata nisu sačuvani u prvobitnom stanju. U Drugom svetskom ratu spaljena su oba konaka. Danas manastirski kompleks čine manastirska crkva, kapele Grigorija Sinajita, Zimska kapela i kapela Svetog Ilije, stari i novi konak. Istorija manastira je istorija naroda ovoga kraja. Rušili su ga i palili, pljačkali njegove dragocenosti, odvodili monahe, a on je ponovo nicao, tu pored Mlave, prilepljen uz kamene strmine planine Ježevca. Manastir je dobio ime po vetru gornjaku, koji duva ovom dolinom.

Bio je ovo malo drugačiji vikend od onog na šta je ASNS družina navikla kada je u pitanju odlazak na penjačko područje. Zaista je prelepo videti i upoznati nešto novo o ovom mističnom i prelepom kraju koji veoma često posećujemo.

U Novi Sad sam se vratila sa divnim utiscima i prelepim uspomena. Kada ste u društvu divnih ljudi, vreme provedeno sa njima je zaista pravi dar, a ukoliko se u sve to umeša priroda sa svim svojim čarima - promašaja nema.

ALEKSANDRA BUNJEVČEV

VUKAN

Još jedna uspešna zajednička akcija članova
KES „Armadillo“ iz Čačka, AO „Vukan“
 iz Požarevca i **SPK „Pentrax“** iz Idoša...

Vremena je uvek malo za sve što bi želeli da uradimo. Ove godine nismo stigli da se posvetimo alpinizmu koliko smo planirale. Srećom, uvek postoji želja da mu se posvetimo na najkvalitetniji način. Stene Vukana su naše često odredište, ali ih niko ne poznaje tako dobro kao Aleksa Srdanov, instruktor alpinizma, i jedan od retkih u Srbiji koji neguje klasični alpinizam kojem i dalje doprinosi

redovnim penjanjem prvenstvenih smerova zavidnih težina. Pozvale smo ga nadajući se da će uspeti da nam posveti svoje vreme tokom jednog vikenda. Želele smo da izvršimo prva ponavljanja njegovih prvenstvenih smerova, a posle toga da zajedno obiđemo Centralnu stenu i popnemo neki od tamošnjih klasika.

Sa Katarinom Manovski se u zoru nalazim na beogradskoj autobuskoj stanici, a vozeći se par sati prema

Gornjačkoj klisuri pokušavamo da prikupimo još snage jer smo znale šta nas čeka. Aleksa je poznat kao brz i efikasan, smerovi su nam potpuno nepoznati i sigurno bar malo teži od onog što nam je poslao u opisu. Tačan u minut, čeka nas u Požarevcu, a usput preporučavamo dogodovštine nastojeći da razbijemo tremu pred penjanje. Aleksa potpuno opušten, vodi nas do lokaliteta iznad kamenoloma vešto

nalazeći samo njemu znane staze. Laganim tempom stižemo do podnožja smera Jovanin stub koga su prvi penjači Aleksa Srdanov i drugovi i ocenili sa V- UIAA. Priča o svojim utiscima o prvom penjanju i pokazuje Katarini liniju smera. Nastavljamo dalje i posle desetak minuta stižemo do jednog od retkih dokaza postojanja Panonskog mora koje je zapljuskivalo stene Vukana. Ostatak ogromnog vertikalnog klifa

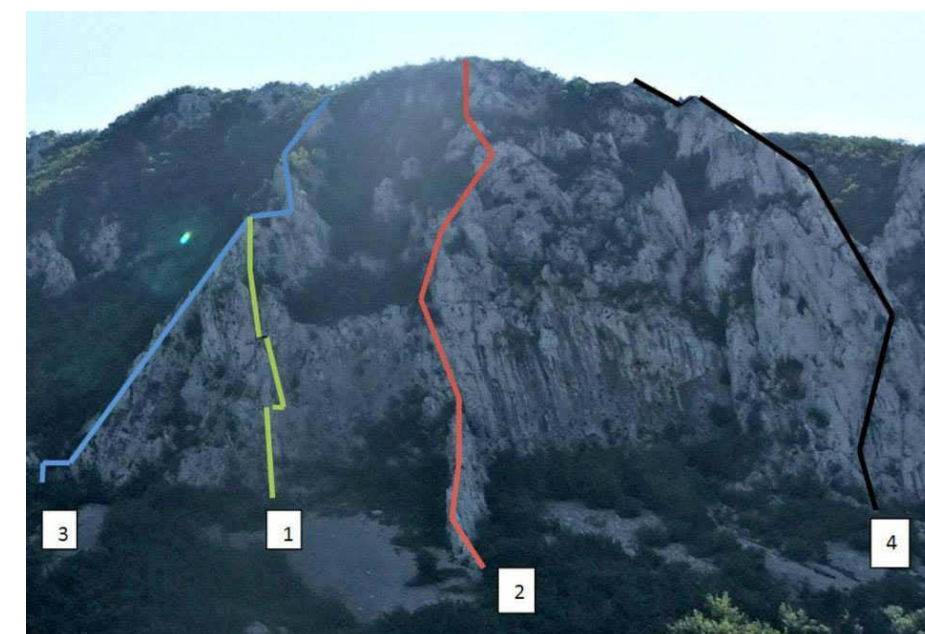

Foto: 1 – Mikijev stub, 2 – Anin stub, 3 – Tajni prolaz, 4 – Jovanin stub)

koji je istanjen tako da mu vršni deo nije skoro nigde širi od par desetina centimetara. Ulaz je u najnižoj tački podnožja klifa. Stena je malo krušljiva, krivac za to je činjenica da tu ljudska noga nije bila više od par puta u toku cele njene istorije postojanja.

Cilj nam je „Anin stub“. Prvi penjači Aleksa Srdanov i Ana Stojanović ocenili su ga sa V+, a dužine je preko 200 metara. Ulaz je na očiglednom najužem rebru orjentisanom prema kamenolomu. Rebro je usko toliko da ga je najbolje nakon desetak metara penjati po samom vršnom delu. Povremeno je potrebno i zajahati stenu jer je nemoguće penjati koliko je usko. Ocena prve dužine ne prelazi (III +), a greben je dugačak oko 90 m. Katarina pravi štand pre samog prelaska sa grebena. Ulazi u drugu dužinu u ploču sa hvatištima koja nisu očigledna tako da ih treba tražiti i odlična su. Postoji manja nestabilna ljuska u obliku zuba. Nakon detalja (V+) skreće se ulevo i prelazi na oborenu ploču (V). Tu ima nagomilanog sitnog kamenja pa treba malo obratiti pažnju. Inače, stena je jako kompaktna i veoma dobrog kvaliteta. Od međuosiguranja smo koristili frendove srednje veličine, a može lepo poslužiti i tanka dagnema. Neprekidno se prati pružanje vertikalnog stuba koji nekako nadraستا kompaktn vertikaln

odsek koji je milionima godina glačalo Panonsko more. Kada se stub ponovo dosegne treba nastaviti uspinjanje još dva rastežaja do kraja. Potom se treba spustiti po rebro koje je sa leve strane popetog stebra. To rebro je završetak Mikijeveog stuba. Postoji mesto gde se to rebro zatravi i prividno nestane. Ta tačka je veoma važna za orijentaciju prilikom spusta. Ako na tom mestu ne napraviš iskorak u pravom smeru naći ćeš se u takvoj nedađi da ćeš se satima spuštati i verovatno vrteti u krug bez pravog rešenja.

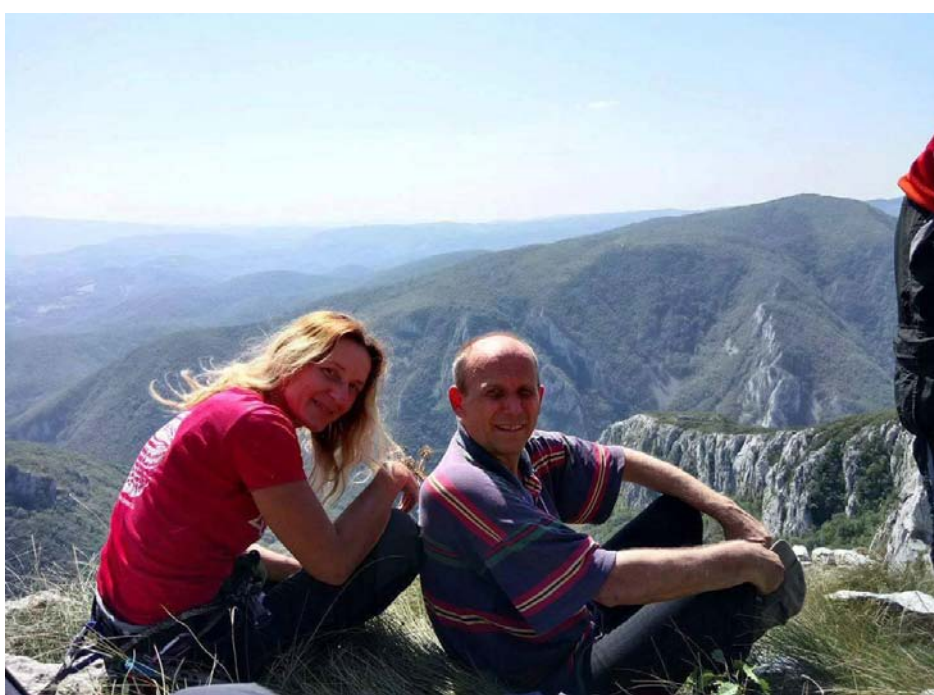
Iza nas je dobrih 200 metara i nastavljamo po vrućem vetru i suncu do vrha stene nešto lakšim terenom. Kratak odmor i kreće poslastica za taj dan, a to je silaz niz smer „Tajni prolaz“. Stvarno mi nije jasno kako smo se tu probili i sišli. To je bilo mukotrpno otpenjavanje kroz neprohodni teren koji sa pravom nosi naziv koji mu je Aleksa dao. „Tajni prolaz“ nije tajni samo ovde nego i na njegovom početku. Naći pravi ulaz može samo neko ko ovo mesto poznaje kao svoje dvorište. Malo animacije zanimljivim pričama i bodrenjem nekako smo sišli do ulaza u treći smer za taj dan - Jovanin smer. Vraćali smo se prema Jovaninom smeru i dugo posmatrali kako se Anin i Mikijev stup sastaju negde daleko iznad nas.

Jovanin smer karakteriše u prvoj dužini vrlo nezgodan krušljivi žljeb

sa detaljem (IV +) na kraju. Nakon toga razlomljenim ali ne i lakim skokovima (IV, IV-) dolazimo do ključne dužine. Početak karakteriše skoro neprohodno žbunje sa kojim se Aleksa prvo borio, a onda smo ga ugledali na ogromnoj beloj ploči ulevo od nas. Negde na sredini vide sam da je u previsu pa smo čak pomislile da je odlučio da isproba novu varijantu. Kasnije, napredujući po sredini ploče dobrim oprimcima dolazimo do tog kratkog previsnog detalja koji bi mogli da ocenimo i sa VI - da je samo metar duži. Ploča je dosta kompaktna, ali smer se retko penje tako da treba obratiti pažnju. Za međuosiguranja su korišćeni mali frendovi u ključnim detaljima. Smer je potpuno neopremljen sa veoma retkim mogućnostima za dobra međuosiguranja. Kako se smer ne penje obrastao je gustim rastinjem na par mesta, u drugoj dužini ima i trave, a naslagani blokovi između kojih je zemlja ne ulivaju poverenje. Smer ima nekoliko skretanja tako da treba koristiti halfove, ili na međuosiguranjima maksimalno produžiti gurtne zbog trenja. Sve u svemu, pravi tradicionalni smer umerene težine za koji treba mirna glava.

Izlaz je po grebenu lakšim terenom, do kraja stene. Ovde ko ne zna kako treba sići može provesti čitav dan! Koristiti prave izohipse i kretati se po totalnom bespuću zahteva ogromnu koncentraciju. Silazimo umorni, kratak odmor i rastajemo se

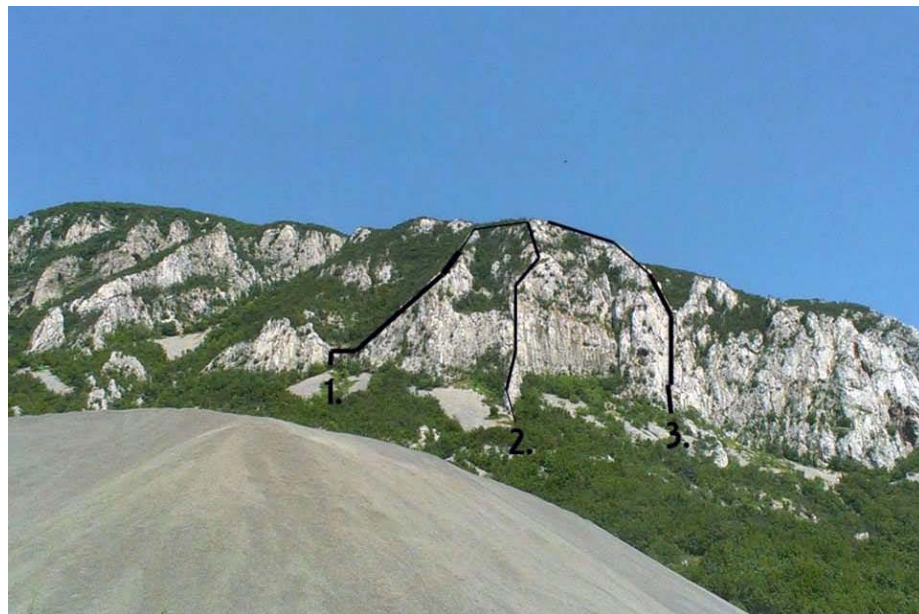

do sutra. Odlazimo na obalu Mlave, bacamo vreće na travu i ležemo sa prvim mrakom znajući da nas čeka Centralna stena sutradan. Prvi maraton je završen, sutra to sve treba još jednom ponoviti.

Ujutru Aleksa dolazi sa Borisom i krećemo put Centralne stene. Vodi nas putem kojim do tada nismo išle i trudimo se da ga upamtimo. Priči nikad kraja i stižemo u podnožje Centralne stene. Dolazimo do silazne grape i prisećam se mojih završnih uspona na alpinističkog kursu koje smo izvodili u Centralnoj steni. U dve dvojne naveze ulazimo u Kiki bongo, klasik koji su prvi penjači ocenili sa V+. Ja sam

ga penjala pre nekoliko godina, ali sad mi je nekako strašniji. Na licu mesta saznajem da postoje dve traverze koje spajaju većinu klasika u Centralnoj steni. Ako se sa prvog štanda Koki bonga umesto u levo skrene u desno sistemom polica i traverzi stiže se do prvog štanda Černejeve, pa potom ispod samog previsa Srbije smeri. Zahtevan ulaz i široka pukotina zahtevaju dobru tehniku. Katarina sve to rutinski prolazi, kao i druga naveza iza nas i ubrzo se nalazimo na vrhu. Pogled sa vrha uvek fascinira ali vruće je i ubrzo se spuštamo niz silaznu grapu. Ostatak dana obilazimo celu Centralnu stenu i slušamo zanimljive price od Alekse o istoriji penjanja ovih stena. Vreme je da krenemo kući. Silazimo do ribnjaka na pivo i sumiramo utiske. Razgovaramo o mnogim temama ali na jedan jedinstven način koji je svojstven našem domaćinu. Ovaj vikend podsetio me na deo iz Aleksine knjige „Alpinizam i put do srca“: „Upoznaćeš ljude i mesta o kojima nisi ni sanjao da postoje. Putovaćeš i bićeš na mestima koje nikada ne bi posećivao da se ne baviš alpinizmom. Šta možeš naći na putu koji su pre tebe prošle na hiljade tragalaca. Ono što je još preostalo dobro je sakriveno. Alpinizam te vodi upravo na ta mesta.“

DANIJELA BABOVIĆ
KES „ARMADILLO“ ČAČAK

NOVINARNICA
.net

Okupljanje alpinista na Romaniji

Zahtevne smeri na ovoj atraktivnoj planini u **Bosni
i Hercegovini** tradicionalno su mesto okupljanja
alpinista iz regiona...

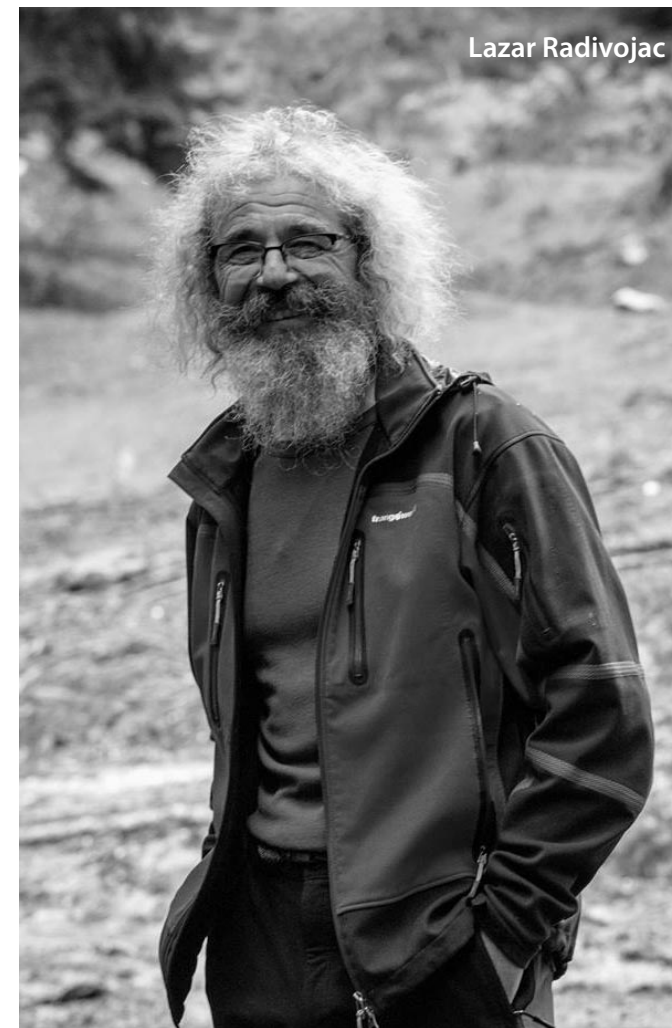
Romanija je za mene uvek imala posebno mesto u srcu, razmišljanje o ovoj planini je budilo samo lepa sećanja. Na Romaniju sam prvi put išla pre devet ili deset godina. Doživljaj Romanije upotpunile su priče mog trenera i mentora Laze Radivojca, koji mi je srdačno preporučavao svoje alpinističko delovanje u kratkim, ali veličanstvenim stenama ove lepote. Početkom oktobra Laza me je pozvao na okupljanje alpinista njegove generacije koje se za vikend 22. i 23. oktobra održalo upravo tamo. Radosno sam prihvatila poziv i nestrpljivo očekivala dan kada ću ponovo mirisati jele Romanije, uživati u tišini Novakovog polja, ali i upoznati nova lica stare i nove generacije bosanskih alpinista.

U petak uveče stigli smo u planinarski dom kod Nene koji se nalazi nedaleko od izvora Careve vode. Tamo su nas dočekali domaćin i organizator, idejni pokretači ovog okupljanja Erol Čolaković Sehić i Edin Kundalić, alpinisti instruktori BiH. Njihova ideja je bila da se

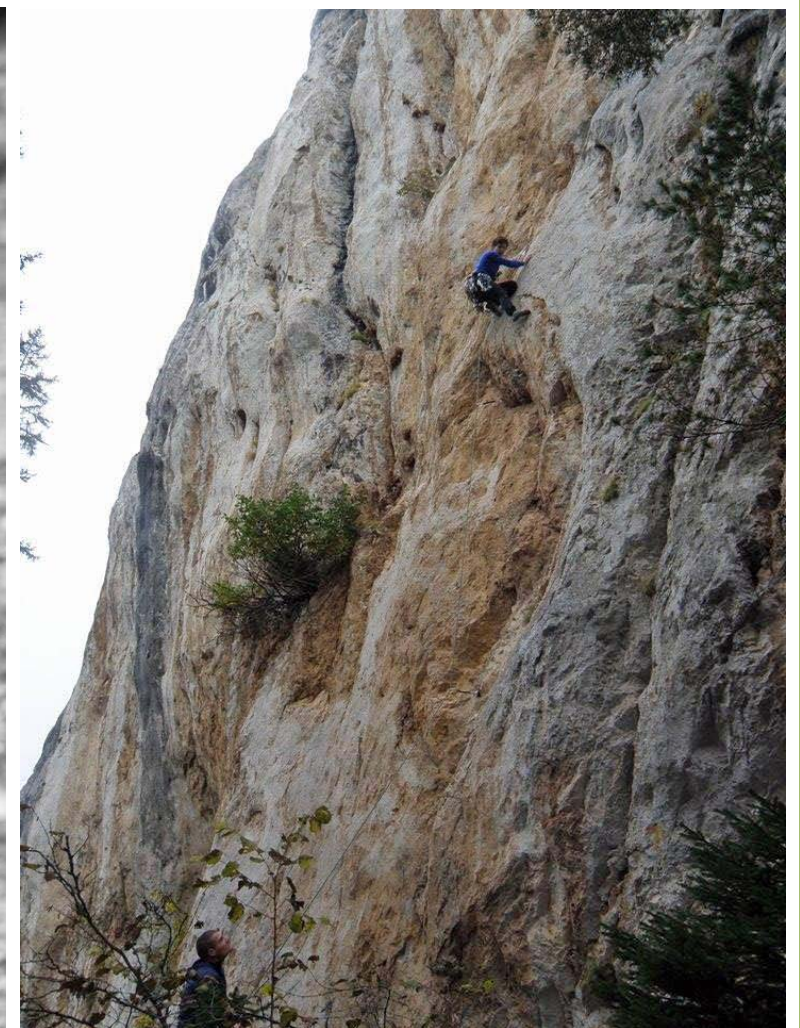

alpinisti okupe povodom rimejka fotografije Sarajevske škole alpinizma koja je napravljena ispod Milutinove stene 1976. godine. Bio je to omaž Sarajevskoj školi alpinizma koja je zaslužna za razvoj

vrhunskih alpinista BiH, sa nadom da će se ovaj pozitivni trend nastaviti u budućnosti. Organizatori okupljanja su takođe pričali o prvoj bosanskoj ekspediciji na Pamir koja je bila odskočna

Lazar Radivojac

daska razvoja alpinizma na ovom području.

Subota je svanula kao oblačan i hladan dan, međutim to nije sprečilo veliki broj učesnika da se okupi i da svi zajedno entuzijastično krenemo ka Milutinovoj steni. Nakon 45 minuta pristupa stižemo do pod stenu gde smo se ponovo fotografisali. Ovo je bio poseban momenat, a nadam se da će se kroz nekoliko desetina godina ovakva akcija ponovo održati. Penjanje sam prethodnog dana dogovorila sa Admirom Andelićem, Tombom koji je vrhunski alpinista nove generacije. Nakon konstatacije loših vremenskih uslova, ali pored ogromne želje odlučili smo da pokušamo prvo slobodno ponavljanje smera „Dženita“, 50 m koji se nalazi na južnoj strani Romanijskog zuba. Ovaj smer prvenstveno su ispenjali Željko Rudan i Goran Udovčić, 1986. godine i ocenili ga sa VI, A1, A2. Svaka čast prvim

penjačima na zahtevnom usponu koji su izveli.

Pred ulazak u smer bila sam pomalo uznemirena. Klinovi prvih penjača ulivaju mi sigurnost, a bo-

drenje mog partnera me dodatno hrabri. Smer počinje pukotinom koja je krušljiva, a zatim nastavlja blago previsnim delom sa dobrim međuosiguranjima. Nakon

ovoga izlazi se na ploču koja je vertikalna i naizgled bez dobrih hvatišta. Smer kasnije nastavlja uskom paralelnom pukotinom koja zahteva specifičnu tehniku penjanja. Po izlasku iz pukotine je štand, četiri stara klina. Prva dužina ima oko 20 metara. Konstantne je težine. Na početku drugog duga čeka nas ogromna previsna rupa. Tomba vodi drugu dužinu. U pukotini iznad rupe ima drvena kajla koju su ostavili prvi penjači. Tomba zanimljivom laso tehnikom provlači gurtu kroz rupu i tako se osigurava. Nakon izlaska iz previsa ne vidim ga više, ali verujem da nailazi na lakši teren. Nakon određenog vremena čujem uzvik sreće na vrhu, Tomba se raduje. Koncetrišem se i ubrzo polazim i ja. Detalj kod rupe nije bio naročito zahtevan, za drugog penjača, ali kasnije težina ne popušta. Prilično se iznenađujem, ali spremno krećem dalje. Očekivala sam lakši teren. Moj partner je postavio odlična međuosiguranja, a pošto znam da je štand gore siguran nema bojazni od ispadanja. Zanimljiva je psihologija drugog penjača. Uvek se pitam kako li je prvi tuda prošao i mislim da bi meni to bilo mnogo teže. Dok penjem kao prva uopšte ne razmišljam mnogo o težini penjanja. Razmišljam o tome kako da bezbedno postavim međuosiguranje i efikasno napredujem do štanda. Za kompletnog alpinistu potrebno je mnogo iskustva u vođstvu, ali i praćenju. Tomba i ja smo se odlično dopunjivali i na kraju smjera se srećni i zadovoljni smejemo, a zatim abazlom spuštamo u podnožje stene. Tamo nas čekaju Laza i Amra koji nam čestitaju i raduju se zajedno sa nama. Smer smo slobodno ocenili sa VII+. Nemojte pomisliti da dužina od 50 m olakšava njeno penjanje. Sve vreme od penjača traži koncentraciju, odličnu penjačku tehniku, izdržljivost i snagu.

Nakon napornog dana vraćamo se u dom kod Nene gde nas čeka ukusna hrana spremljena od srca. Kratko prepričavamo današnje penjanje, a zatim dugo slušamo

priče starih alpinista koji su na Romaniji popeli mnoge prvenstvene smerove. Tomba i Laza mi pričaju o Izgoreloj grudi na Prenju i javlja se želja da penjem u tom predelu.

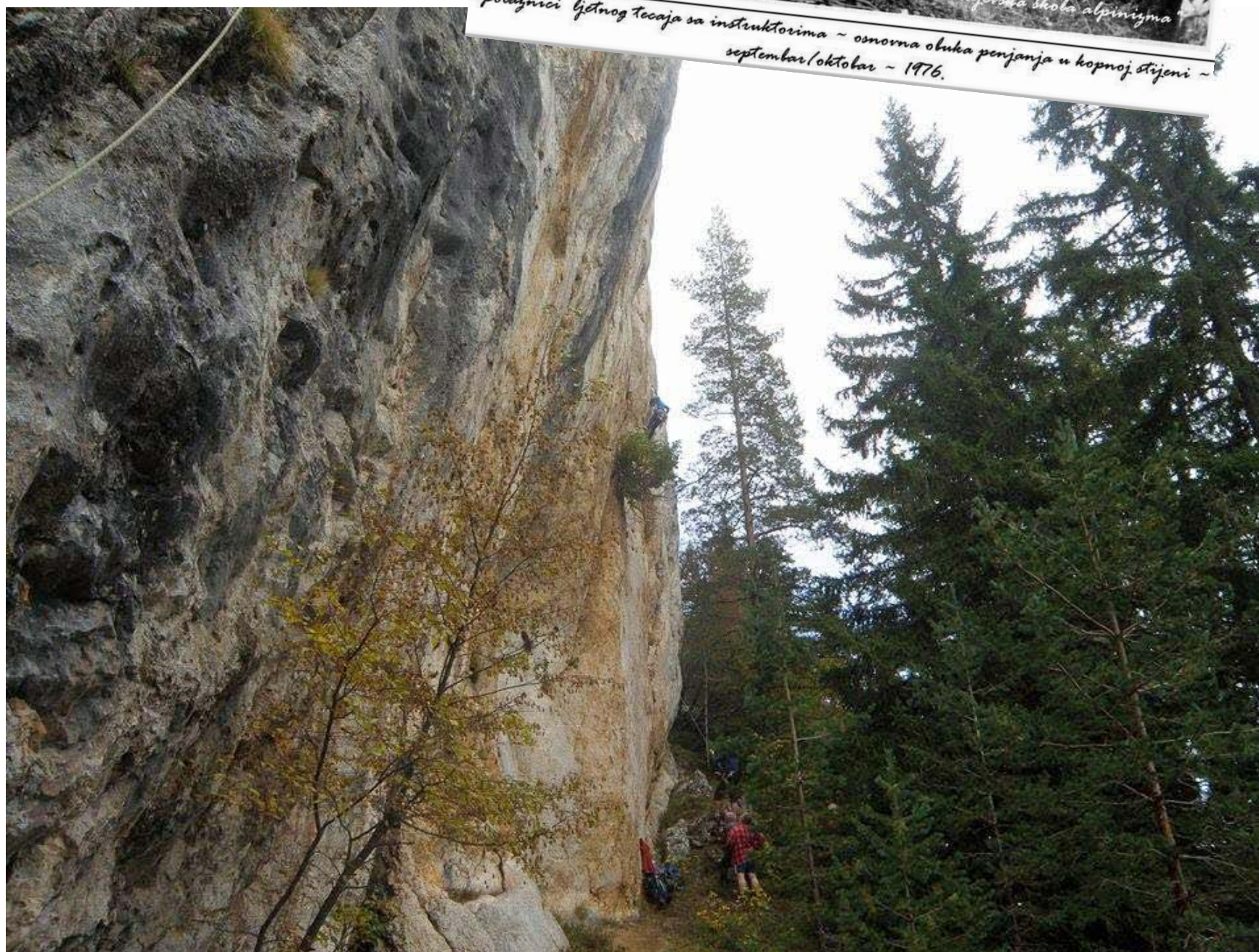
Interesantan vikend sa dobrim penjanjem, odličnom hranom i pozitivnim ljudima sa kojima ću, nadam se, imati prilike da se još družim i penjem. Polazimo nazad za Beograd i ldoš sa punim srcem iskrenih osećanja i plućima čistog vazduha. Zahvaljujem se našem domaćinu na srdačnom gostoprimstvu i jedva čekam sledeće leto da se vratim na Romaniju.

KATARINA MANOVSKI
SPK „PENTRAX“

Nekada i sad
na Romaniji

~ polaznici letnog tečaja sa instruktorima ~ osnovna obuka penjanja u kopnoj stijeni ~
septembar/oktobar ~ 1976.

Magazin o ekologiji, zaštiti životne sredine, održivom razvoju i zdravim stilovima života

Prodaja u pretplati!

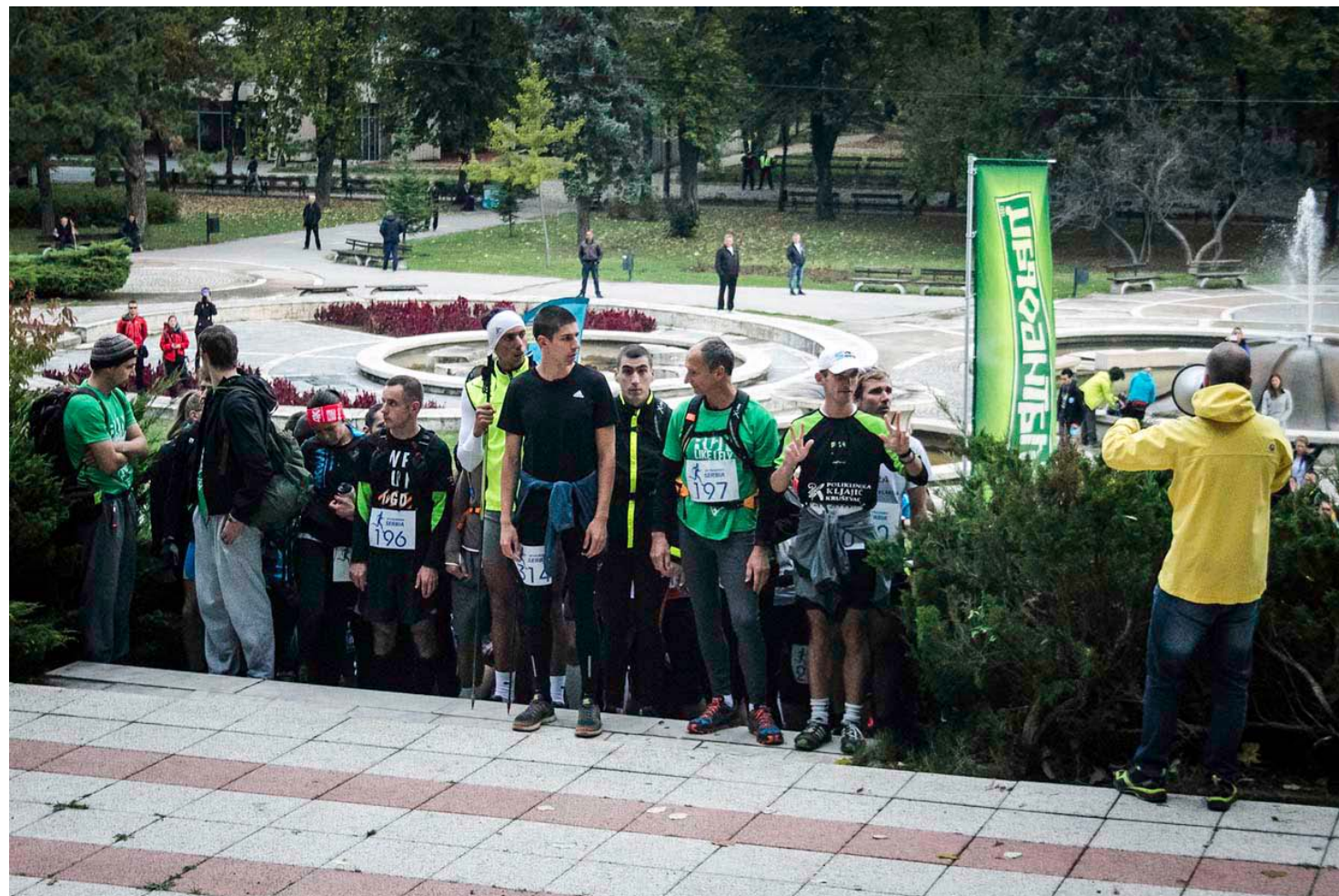

**Sve informacije na telefon:
+381 (0)65 888-08-57**

Sokolov put

najatraktivnija
nebeska trka u Srbiji

Treće izdanje trke, održano
15. oktobra, okupilo je preko 270
nebeskih trkača iz 12 zemalja...

Kažu neki ljudi dosadno im je u životu, drugi pak nemaju vremena za sebe, fali im izazov, društvo, priroda, a zamislite i dalje putuju preko youtubea. Ukoliko ih poznajete, prosledite im ovaj članak, neka časte sebe jednom terapijom zvanom „Sokolov put“, vidici će im se sigurno promeniti.

Postoji ta Suva planina na jugu Srbije, za koju je još Jovan Cvijić govorio da su to naši Alpi. Greben Suve planine koji se izdiže iznad Niške Banje i pruža pravcem severozapad - jugoistok, ka Babušnici, svojim okomitim stenama privlači pažnju svih prolaznika. Postoji i ta, sada već čuvena „nebeska staza“ o kojoj se priča u društvu

trkača, planinara i zaljubljenika u prirodu, ali i onih koji se začudjeno dive podvizima „čudaka“ koji trče tamo gde drugi ne smeju ni da bace pogled. Dobro je poznata i najatraktivnija planinska trka koja se već tri godine za redom održava na epskoj stazi dužine 22 km uz 2.169 m uspona, od Niške Banje do Trema. Po rečima trkača, ovo je jedna od najlepših i najzahtevnijih skyrunning trka u Srbiji, koja se ne može propustiti. Vrhovi, odseci, neverovatan pogled, jednom rečju „izazov“ je ono što okuplja sve veći broj planinskih trkača širom Evrope koji sa oduševljenjem pričaju o ovoj stazi, planini i ponose se učešćem na ovoj trci.

Uspešno završena i druga sezona Skyrunning lige Srbije

Završnica Skyrunning sezone 2016. i svečano proglašenje pobednika lige, održano je 10. novembra na Betonskom brodu u Beogradu. Pobednik Skyrunning lige Srbije u 2016. je Nikola Ilić (Serbian Running Project), drugo mesto zauzeo je Dušan Bazić (Skyrunning Serbia), dok je trećeplasirani Đorđe Đukić (PK „Železničar“ Indija). Za najbolju skyrunnerku lige proglašena je Nevena Rajković (Skyrunning Serbia), drugo mesto na tabeli zauzela je Ana Milosavljević, dok je trećeplasirana Agneš Giric Cvetković (ARK „Fruška gora“/Omega 3 Norway).

Skyrunning asocijacija Srbije se zahvaljuje svim učesnicima, pokroviteljima, suorganizatorima i prijateljima koji su na neki način bili deo skyrunning priče i doprineli sve većem broju ljudi koji sada planinu smatraju domaćim terenom. Hvala i outdoor magazinu „Moja planeta“ koji je sa svojim čitaocima delio priče sa svake skyrunning trke.

Vidimo se 4. marta 2017. na Kopaoniku i zaleđenom skytrail-u!

Treće izdanje trke, održano 15. oktobra okupilo je preko 270 nebeskih trkača iz 12 zemalja koji su ponovo poneli najlepše utiske sa ove surove planine za trčanje, ali idealne za pomeranje sopstvenih granica i uživanja u prirodi. Srpska Skyrunning asocijacija je kao organizator posebno ponosna na to da se iz godine u godinu kvalitet takmičara sve više povećava. Čast je imati na startu prvakinju države u triatlonu Vidu Medić, osvajača Olimpijskog srebra u Rijuu, Marka Tomićevića (kajak) i sjajne skyrunning timove iz Bugarske, Slovenije, Poljske u ne tako malom broju.

Najbrži na trci, u muškoj konkurenciji, bio je Mladen Plakalović iz BiH, predstavnik Jahorina Ultra trail tima koji je ovu stazu pretrčao za sjajnih 2 sata i 36 minuta. Drugo mesto je zauzeo Nenad Živković iz Kruševca sa vremenom 2 sata

i 47 minuta, dok je treće mesto zauzeo Dušan Bazić sa Kopaonika i vremenom 2 sata i 51 minut.

Najbrža u ženskoj konkurenciji bila je Martyna Kantor iz Poljske sa oborenim rekordom staze i vremenom 3 sata, 19 min i 45 sekundi. Ovo je sjajan rezultat za mladu Poljakinju koja je u ukupnom plasmanu zauzela 9 mesto. Drugo mesto kod dama je osvojila takođe gošća iz Poljske, Ewelina Matula, sa vremenom 3 sata i 41 minut, dok je trećeplasirana Marina Nikolić iz Beograda stazu prešla za 3 sata i 48 minuta.

Positivna energija, sjajno raspoloženje među trkačima, oboreni sopstveni rekordi, jedna prosidba, nova prijateljstva, gomila dece na cilju (Trem, 1.810

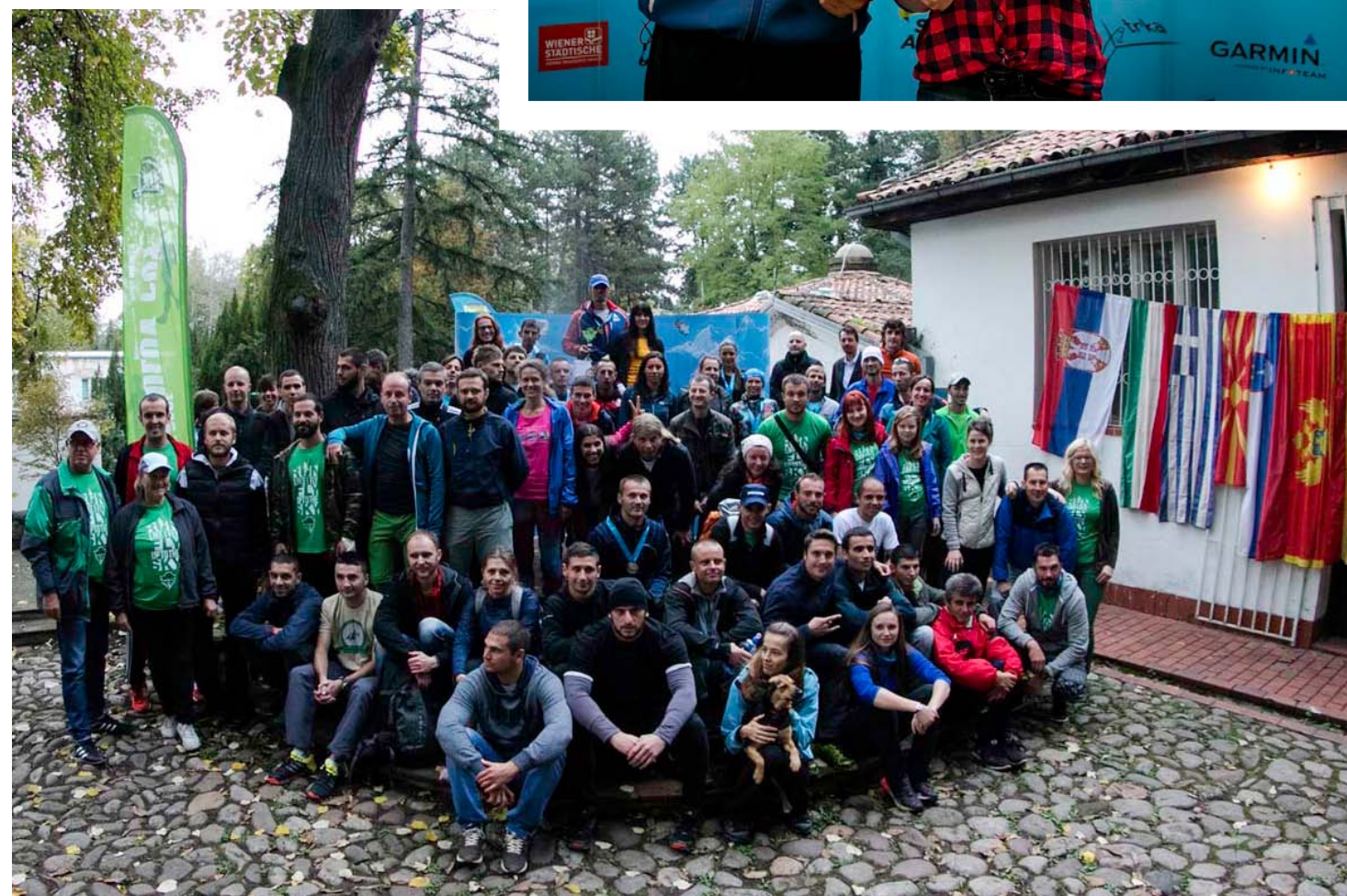
mnv), poslednja trka sezone, ali svakako ljubav prema planini na prvi pogled sa Mosora, Sokolovog kamena ili Trema. Sva čarolija Suve planine je u tome da je nikada nećete osvojiti, jer ona vas jeste i pre nego ste postali svesni njene lepote. Svaki sledeći uspon ili trka biće kao da ste prvi put tu, prikazujući vam nove, nikad iste prizore... a i vi više nećete biti isti. Pokušajte, nikada kao isti čovek nećete kročiti na ovu planinu. Sokolov put uvek izvuče ono najbolje, najjače, najizdržljivije u vama. Oni koji su probali kažu da je to nešto „najteže“ i „najlepše“ što su probali.

Skyrunning asocijacija Srbije se zahvaljuje Turističkoj organizaciji Niša, dugogodišnjem pokrovitelju i suorganizatoru trke, koja će tek u narednim godinama pokazati svoj puni potencijal i veliki doprinos razvoju ak-

tivnog turizma na ovom području. Velika zahvalnost ide Opštini Niška Banja, Prima kozmetici, Zlatiborcu, Wiener osiguranju, kao i svim organizacijama, volonterima koji su doprineli kvalitetu ovog događaja. Posebna zahvalnost se upućuje grupi volontera (kolega) iz Rumunije, organizatorima njihovog najpopularnijeg sky race-a Retezat, koji su se samoinicijativno prijavili za pomoć u organizaciji.

Ovom trkom završena je još jedna uspešna skyrunning sezona u Srbiji. Nakon dve godine postojanja Skyrunning Serbia je uspešno organizovala 19 trka, a novi kalendar za 2017. obuhvatiće najatraktivnije skyrunning trke i posebno iznenađenje, novi format trke „SkyExtreme“.

JELENA TODOROVIĆ, SKYRUNNING SERBIA

Sportsko rekreativni festival PODUNAVLJE TRAIL

Drugo izdanje **Podunavlje traila**, u organizaciji osiječkog **SRK „Žuti šešir“**, okupilo je u **Erdutu (Hrvatska)** dvjestotinjak sudionika u različitim kategorijama natjecanja...

Ovogodišnje drugo izdanje Podunavlje traila, koje je održano u subotu 1. listopada u organizaciji SRK „Žuti šešir“, okupilo je u Erdutu dvjestotinjak sudionika u različitim kategorijama natjecanja. Napomenimo da je ove godine utrka imala i pravi međunarodni karakter zbog sada već značajnog broja sudionika iz susjedne Srbije i Mađarske.

Trkači su birali između tri

težinske kategorije (7, 13 i 33 km), a biciklisti vozili na kronometar od kurije Adamović do Aljmaša i nazad.

Predivno vrijeme, vjerojatno posljednji ljetni ugođaj ove sezone, omogućilo je natjecateljima uživanje u ljepotama erdutskih vinograda, u pogledu na Dunav, ležerne obilaske lokalnih vinarija, uživanje u delicijama koje su za njih pripremili u podrumima Brzica

i Siber, obilazak kurije Adamović, Manastira Uspenja presvete Bogorodice, Svetišta Gospe od Utočišta u Aljmašu, Erdutske kule, te drugih znamenitosti.

Sve to ne bi bilo moguće bez odlične suradnje SRK „Žuti šešir“ s pojedincima, zajednicama, tvrtkama i udrugama s ovog područja koje su prijateljski ustupile svoje objekte, vinograde i ostale terene sudionicima natjecanja. Svi su oni,

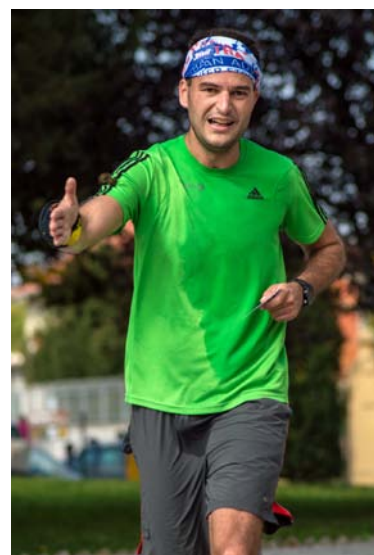
a posebno Turistička zajednica Erdut, prepoznali potencijal Podunavlje traila kojemu je svrha razvoj sportske rekreacije na području istočne Hrvatske i promicanje zdravoga načina života.

Što se tiče sportskog (najvažnijeg!) aspekta, svi su rezultati vidljivi na stranici stotinka.hr, a izdvojiti ćemo samo one najvažnije – najkraću trail stazu, crvenu ili popularno nazvanu „Od podruma do podruma“ (ili „Od vinarije do vinarije“), u dužini od 7 km završilo je ukupno 45 natjecatelja. Pobjednik

je Luka Kovač (1:11:47), drugi je Tihomir Kovač, a treći Tihomir Horvat. Najbrža žena je Ivana Momčilović

(1:11:47), druga je Vlasta Živković, a treća Vlatka Lovrenc – Poljanac. Na drugu težinskoj trail utrci u

dužini od 13 km (zeleni staza), od 39 natjecatelja, najbrži je bio Slaven Kožić (1:05:30), drugi Daniel Ikica, a treći Boris Panić. Od žena je na zelenoj stazi bila najbrža Sandra Privšek (1:11:47), druga Nikolina Tuđa, a treća Gabrijela Poslon.

Na najdužoj, plavoj stazi u dužini od 33 km od 28 natjecatelja prvi je na cilj stigao Boris Nago (3:03:54), drugi Nikola Biter, a treći Raymond Hallai. Od žena je prva na cilj stigla Maja Urban (3:33:10), druga Gordana Horvat, a treća Nataša Sarajević.

S posebnim zadovoljstvom

moramo istaknuti i male i velike sudionike utrke na 7 km, članove udruga koje skrbe o djeci i odraslim osobama s poteškoćama.

Od biciklista, koji su pedalirali uz umjeren južnjak u prsa uz prosječnu brzinu od 40,8 km/h, najbrži je bio Ivan Šotola. Stazu je prošao za 31,28 min. Drugi je Zvonimir Zadro a treći Ivan Szabo.

Nakon natjecateljskog dijela, sudionici su imali priliku družiti se i uživati uz izvrsnu hranu, piće i glazbu i planiranje nekih novih sportskih uspjeha.

SRK „ŽUTI ŠEŠIR“, OSIJEK

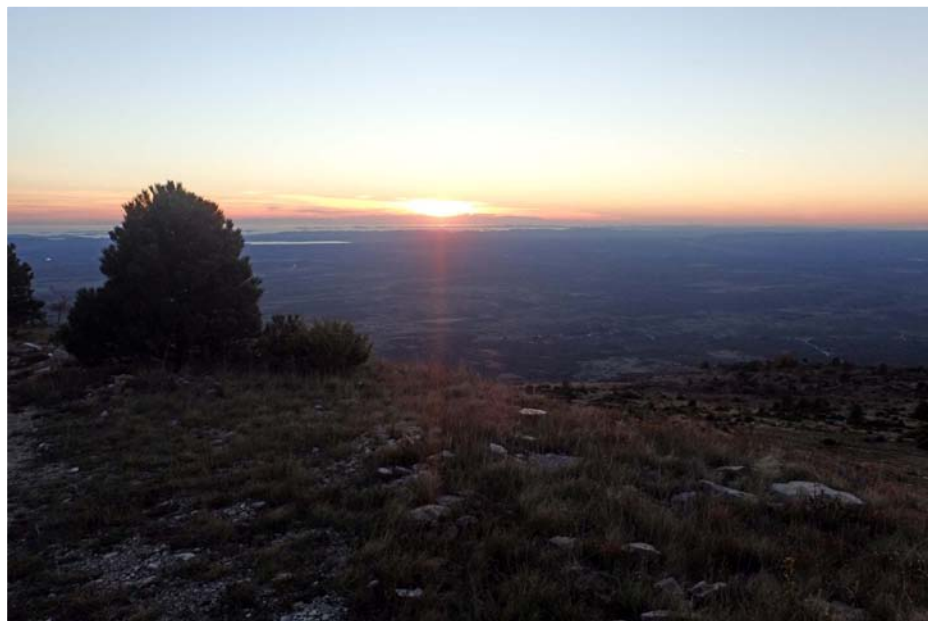
Grupa planinara **zagrebačkog PD „Kapela”** uživala je u okolici **Drniša**, a vrhunac izleta svakako je bila tura novom feratom kroz kanjon rijeke Čikole...

PROMINA i kanjon Čikole

Početkom jeseni HPD „Kapela” iz Zagreba organizirala je predi-
van dvodnevni izlet na planinu
Prominu i kanjon rijeke Čikole,
prekrasne lokalitete koji se nalaze u
neposrednoj okolici gradića Drniša.
Ono što čini ovaj lokalitet specifičnim,
jest neposredna blizina Nacionalnog
parka „Krka”, što na tzv. Miljevačkom
platou pruža velike mogućnosti za
razvoj aktivnog turizma.

Prvog dana stigli smo u prij-
epodnevnim satima u Drniš. Ovaj
gradić naseljen je već stoljećima, a
njegova lokacija uvijek ga je činila
ključnim u raznim bitkama. Svoj
trag ostavili su Turci, koji su izgradili
obrambenu kulu i minaret čiji os-
taci su još vidljivi. Grupa od 60 ljudi
razmisljela se gradom u potrazi za
kavom, dok je jedna mala grupa bila
zadužena za nabavu 20 kila mesa
za roštilj. Oni su napravili svoje, a mi
svoje, pa smo mogli krenuti dalje s
realizacijom programa. Jedna manja
grupa krenula je na planinu Prominu
(1.149 m) duljom stazom iz zaseoka
Oklaj, dok je većina odabrala kraću
i lakšu stazu koje počinje od groblja
u predgrađu Drniša. Bio je prekrasan

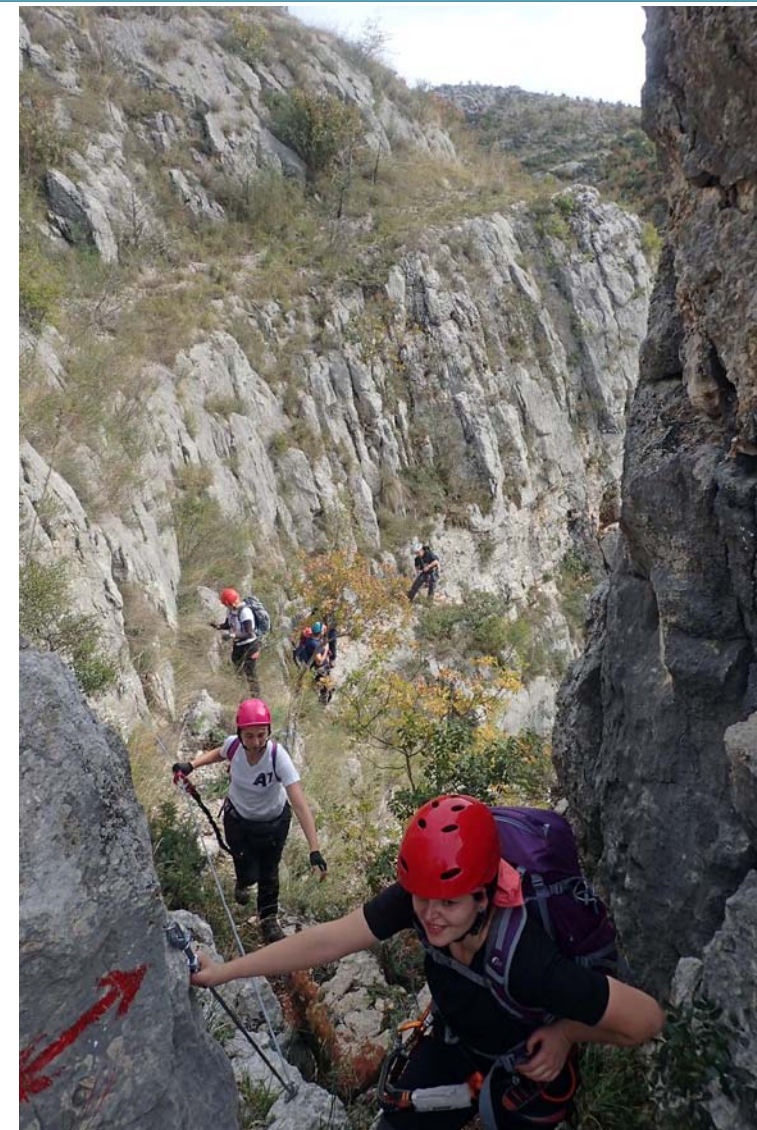
sunčan jesenski dan i uživao sam
hodajući s tom manjom grupom.
Ispalo je da teška staza uopće nije
teška, a atraktivna je jer je rijetki
odabiru. Miris smilja i borovine pratio
nas je cijelim putem, a najatraktivniji
dio rute bio je dolazak podno impo-
zantnih stijena Crvene grede. Nakon
tri sata hoda stigli smo do predi-
vnog planinarskog doma, te malko
odmorili. Sunce je već nagovještalo
zalazak, tako da su požurili svi oni koji

su namjeravali poći na vrh udaljen
sat vremena. Bez tereta na leđima
stigli smo i prije, upravo u trenu dok
je sunce tonulo u more iza Kornata,
opraštajući se od nas šarenim nebom.
Bio je to čaroban trenutak - stajati u
sumrak na vrhu planine dok vjetar
već hladi ruke, na horizontu se ljeska
površina mora, a u dolini su upaljena
svjetla Drniša i okolnih sela. Pri
silasku smo koristili čeone lampe, no
snašli bi se i bez njih - zamaman miris

pečenog mesa jasno nam je kazivao
u kojem pravcu moramo ići. Slavili
smo Lukin rođendan, ljubaznost
naših domaćina, ljepotu života i sami
sebe - jelo se i pilo, a oko ponoći oči
su se same počele sklapati. Ušuškali
smo se u krevete jer sutra nas je
čekao uzbudljiviji i još ljepši dan. U
planini se uvijek lijepo spava, pa je
tako bilo i ove noći.

Prohladno jutro i izlazeće sunce
natjerali su nas da se žustrije spaki-
ramo i krenemo u dolinu, a zatim se
spremimo za drugi dio ture. I na ovoj
nevelikoj planini koja je dobro marki-
rana nije se teško izgubiti, pokazao
je primjer moje malenkosti i dva
vodiča. Jedan od njih vidio je groblje
u krivom selu i krenuo prema njemu
sa sjajem u očima jer, sukladno
njegovim godinama, to je jedino što
mu daje smisao. Na račun gubljenja
u pravcu krivog groblja raspredali
smo viceve cijeli dan, no na kraju

uspjeli smo se skupiti i na vrijeme
krenuti na Miljevački plato. Auto-
bus nas je iskrcao uz livadu preko
koje smo junački krenuli u pravcu

staze. Staza nas je spustila u kan-
jon, a ondje smo se opremili za „via
feratu” koja glasi kao najzahtjevnija
u Hrvatskoj. Naime, u sklopu pro-

jekta oživljavanja turizma na rubnim dijelovima NP „Krka”, obuhvaćena su četiri bitna segmenta: markiranje i uređenje planinarskih i biciklističkih staza, uređenje penjašta u režiji SPK Marulianus, postavljanje četiri sajle za zip line, te uređenje klinčanog puta (ferata) kroz kanjon Čikole u režiji HPK „Sv. Mihovil” iz Šibenika. Od proljeća 2016. godine ova lokacija postala je pravi hit među ljubiteljima outdoor aktivnosti, ujedno i jedan od glavnih razloga zašto smo i mi ovdje. U grupi je bilo dosta mladih planinara početnika kojima je ovo bio prvi susret s feratom, a ovo im je bila prilika da prvo iskustvo steknu uz pratnju iskusnijih vodiča i kolega planinara. Od cijele trase tehnički najzahtjevniji je ulaz u feratu jer nema oslonca za noge i potrebno je vjerovati cipelama, tj. ići na „trenje”. Nakon savladanog teškog detalja, ostatak ture koja traje tri i pol sata je čista uživanja. Atraktivna staza trasirana je podno okomitih, ponegdje prevjesnih šarenih stijena koja zadivljuju svojom ljepotom i kao da opominju svojom veličinom. Ambijent u kojem smo se tog trenutka nalazili itekako je jasno govorio koliko smo blizu iskonskom doživljaju u netaknutoj prirodi, a Čikola koja ljeti presuši danas je bila bučna dok je u bujici tutnjala kroz „kotlove” na dnu kanjona. Ovdje su se snimale neke scene iz kultnog filma „Winnetou”, najgledanijeg njemačkog filma svih vremena. Ove godine snimljena je nova verzija koja će ugledati svjetlo dana za vrijeme božićnih

blagdana. Tako smo se i osjećali – kao Indijanci u kanjonu Colorada, zahvalni ljudima koji su osmislili i realizirali ovaj projekt i tako nam omogućili da uživamo u ovom biseru naše domovine. Na jednom mjestu morali smo se provući kroz uski prolaz i s velikom radoznalošću gledali smo kako će se provući najdeblji član grupe. Na tri mjesta niz vertikale su postavljene željezne stepenice, a sama staza bi nas ponekad dizala, a ponekad spuštala. Naposljetku smo izašli iz kanjona na vidikovac, ali tu avanturama nije bio kraj! Tri djevojke koje su imale gomilu hrabrosti i neke pare u novčaniku odlučile su isprobati zip line koji se spušta do dna kanjona preko četiri sajle. Kažu da je bilo fantastično i ne žale ni dinara! Mi ostali bili smo puni dojmova s atraktivne kanjonske ture, no opet avanturama nije bio kraj. Naš vodič i domaćin Joško pozvao nas je na svoje imanje, gdje su nam poslužene razne vrste rakija, vino, pivo, gomila kolača, te pečena prasetina s raznim čudima poput ajvara, luka i domaćeg pečenog kruha. Nije nam se išlo kući, ali morali smo. Nekoliko sati vožnje do Zagreba prošlo je uz prilično glasnu pjesmu i raspoloženje koje se rijetko kada viđa. Nije kriva samo rakija, već su tu također čarolija prirode i veliko srce naših vodiča, Joška i Jagode. Svatko tko se odluči za obilazak ove staze koja glasi kao najatraktivnija u Hrvatskoj, neka samo ode i neće požaliti!

MATEJ PERKOV

MEHOVI

MARKET

SKIJAŠKE jakne

*Predstavljamo vam odabrane
modele među kojima ćete sigurno
pronaći nešto za sebe*

SKIJAŠKE JAKNE

MUŠKI MODELI

Arc'teryx Macai

Okvirna cena: 530 €

Dobre osobine: Veoma topla, dobro izrađena, dobra izolacija sa vodonepropusnim slojem, dodatna izolacija na nekim delovima tela.

Loše osobine: skupa je, lako se prlja, čičak na rukavima nije dovoljno dugačak - jedva hvata, pa rukavi ostaju otvoreni.

Materijal: N40r-X GORE-TEX Fabric

Punjenje-izolacija: 60 g Coreloft i 750 fill power down

Vodonepropusni sloj: Gore-Tex

Težina: 980 g

Broj džepova: 2 unutrašnja, 4 spoljašnja

Kapuljača: ne skida se

RECCO: Da

Patagonia Rubicon Rider Insulated

Okvirna cena: 282 €

Dobre osobine: Odlična kapunjača, osećaj masivnosti, dobar kroj.

Loše osobine: sintetičko punjenje, umereno topla i umereno provetrena.

Materijal: Polyester waterproof/breathable H2No

Punjenje-izolacija: 150 g Thermogreen Polyester

Vodonepropusni sloj: H2No

Težina: 1.340 g

Broj džepova: šest

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

Patagonia Primo Down

Okvirna cena: 612 €

Dobre osobine: dobra izolacija, vodonepropusni sloj, pruža dobru zaštitu.

Loše osobine: džepovi nemaju izolaciju, širi kroj od predhodnih modela (više su bili uz telo).

Materijal: dvoslojni 122 g 70-denier 100% reciklirani najlon GORE-TEX

Punjenje-izolacija: 700 fill power down

Vodonepropusni sloj: Gore-Tex

Težina: 1.025 g

Broj džepova: 4 unutrašnja, 2 spoljašnja

Kapuljača: ne skida se

RECCO: Ne

Columbia Whirlbird Interchange 3-in-1

Okvirna cena: 142 €

Dobre osobine: Veoma topla, nenametljiv stil, dobre boje

Loše osobine: vrećast osećaj, ograničena toplotna zaštita i zaštita od vetra

Materijal: Omni-Tech waterproof/breathable

Punjenje-izolacija: 80 g Polyester punjenje

Vodonepropusni sloj: Omni-Tech

Težina: 1.420 g

Broj džepova: 3 unutrašnja, 6 spoljašnjih

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

North Face Vortex Triclimate

Okvirna cena: 264 €

Dobre osobine: Za sve prilike, topla, neutralnog stila.

Loše osobine: manji nedostaci kod kroja

Materijal: HyVent 160 g/m Nylon.

Punjenje-izolacija: 100 g Heatseeker sintetičko punjenje

Vodonepropusni sloj: HyVent

Težina: 1.300 g

Broj džepova: 3 unutrašnja, 6 spoljašnjih

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

Helly Hansen Mission

Okvirna cena: 375 €

Dobre osobine: prosečnih performansi

Loše osobine: rubovi rukava ukazuju na nešto lošiju izradu

Materijal: Helly Tech Professional

Punjenje-izolacija: PrimaLoft Silver Insulation 80 g

Vodonepropusni sloj: slepljeni šavovi, DWR

Težina: 1.025 g

Broj džepova: 4 spoljašnja, 2 unutrašnja

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Da

SKIJAŠKE JAKNE

MUŠKI MODELI

Arc'teryx Modon

Okvirna cena: 330 €

Dobre osobine: Dobra zaštita od loših vremenskih prilika

Loše osobine: laganija izolacija

Materijal: N70p GORE-TEX fabric

Punjenje-izolacija: 80g Coreloft Compact sintetičko punjenje

Vodonepropusni sloj: Gore-Tex

Težina: 1.000 g

Broj džepova: 2 unutrašnja, 3 spoljašnja

Kapuljača: ne može da se skine

RECCO: Da

Eider Revelstoke

Okvirna cena: 470 €

Dobre osobine: dobar kroj i neutralni stil

Loše osobine: visoka cena

Materijal: Defender 2 Way Stretch 2LS

Punjenje-izolacija: PrimaLoft

Vodonepropusni sloj: 10k/15k

Težina: 1.340 g

Broj džepova: 5 spoljašnjih, 2 unutrašnja

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

Helly Hansen Enigma

Okvirna cena: 755 €

Dobre osobine: Odličan kroj, veoma topla i otporna na loše vremenske prilike

Loše osobine: skupa je, loša ventilacija, nepraktični položaji nekih zipera

Materijal: Helly Tech Professional

Punjenje-izolacija: 80g Primaloft Infinity

Vodonepropusni sloj: 20k/20k

Težina: 1.480 g

Broj džepova: 6

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Da

Flylow Roswell

Okvirna cena: 190 €

Dobre osobine: dobar kroj, odlična kapuljača.

Loše osobine: neudobni kaiševi na rukavima

Materijal: 2-layer Intuitive

Punjenje-izolacija: 80 g YetiLoft

Vodonepropusni sloj: 10k/10k

Težina: 1.000 g

Broj džepova: 5 spoljašnjih, 2 unutrašnja

Kapuljača: ne skida se

RECCO: Ne

Spyder Titan

Okvirna cena: 430 €

Dobre osobine: osećaj masivnosti, dobar kroj i dobro urađeni džepovi.

Loše osobine: ograničena zaštita od loših vremenskih prilika

Materijal: Stretch Polyester Oxford with Xt.L

Punjenje-izolacija: 60 g Thinsulate

Vodonepropusni sloj: 20k/20k

Težina: 1.200 g

Broj džepova: 6

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

Spyder Sentinel

Okvirna cena: 190 €

Dobre osobine: mekan i udoban materijal

Loše osobine: kapuljača nema izolaciju, brže se kvasi od nekih drugih modela.

Materijal: Stretch Polyester Plain Weave Xt.L

Punjenje-izolacija: 60 g Thinsulate

Vodonepropusni sloj: 10k/10k

Težina: 940 g

Broj džepova: 5

Kapuljača: može da se skine

RECCO: Ne

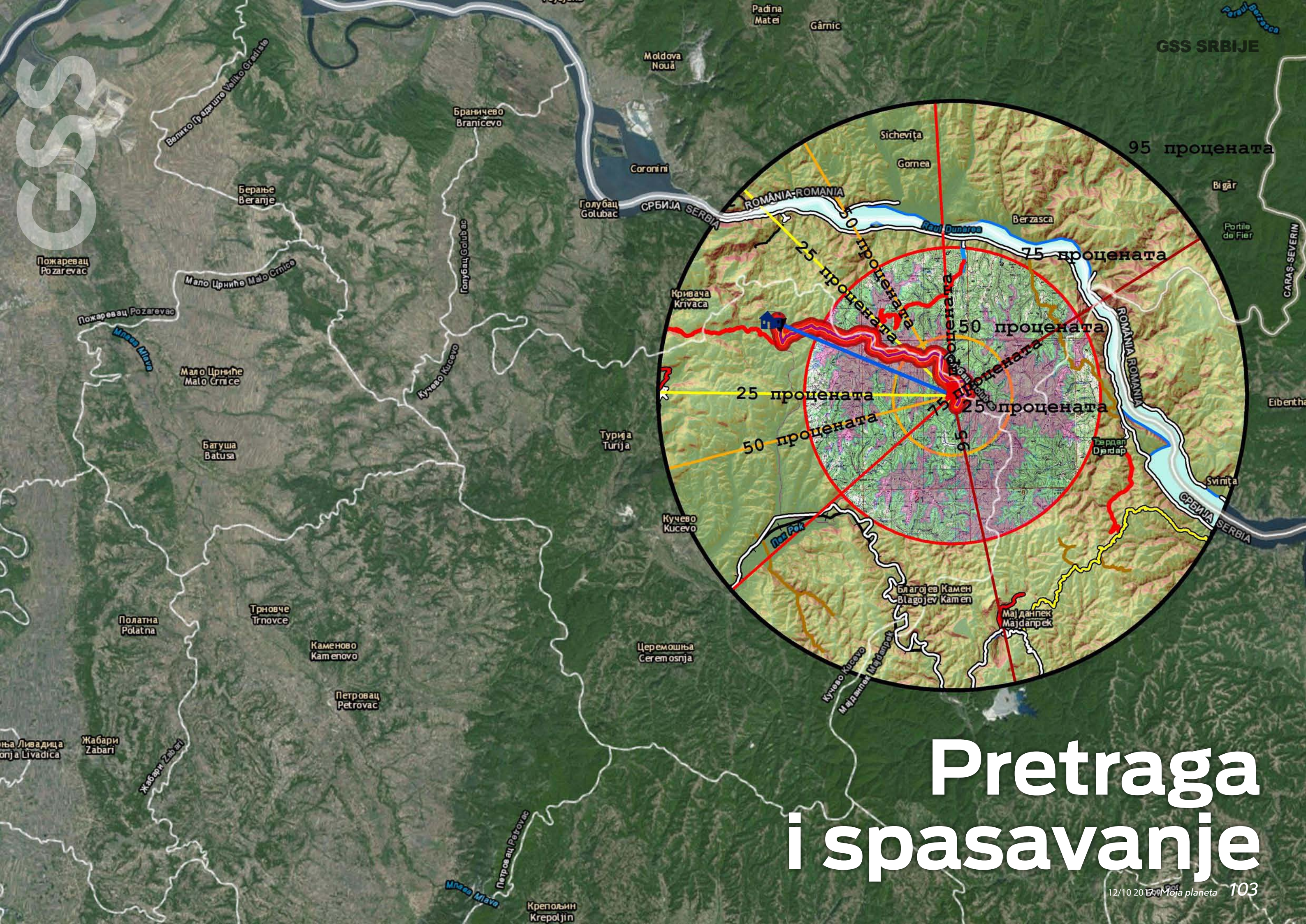

Poznato je da su brz tempo življenja, previše obaveza i svakodnevni stres samo neki od pokazatelja da često zapostavimo naše telo. Ovo je bila idealna prilika da se kroz druženje i zabavu u projektu „Podstakni sebe na 'health'“ upravo podstaknu svi koji žele da učine nesto korisno za sebe. Sve češće se postavlja pitanje: „Zašto je važna fizička aktivnost?“ Fizička aktivnost i kondicija jesu nezaobilazni faktor zdravog života ali ćemo navesti i ostale benefite kao što su: zdravstveni apetiti, jačanje imunog sistema, oslobađanje od stresa, regulacija telesne težine, veća produktivnost, kvalitet raspoloženja, bolji san i mnogi dr. Nije važno gde ćete se rekreirati, bez obzira da li je to odlazak u planinu, šetnja kraj reke, odlazak u gym, fitness i rekreacija, brzo hodaње bitno je da širimo svest i podstaknemo na „health“.

Fitness Studio „Fit&Health“

Vežbanje u malim grupama sa vrhunskim instruktorima - pilates, yoga, aerobik • Vežbanje sa ličnim trenerom - regulacija telesne mase, povećanje mišićne mase, korigovanje telesnih deformiteta

FB: facebook.com/fhfitness.vracar • Telefoni: 064/33-657-33; 011/240-62-89 • E-mail: fsfh.info@gmail.com

Pretraga i spasavanje

Informacione tehnologije u spasilaštvu

Upotreba geografskih informacionih sistema u planiranju pretrage za nestalim osobama...

AUTOR: BOJAN DRAGUTINOVIĆ, MASTER MENADŽER BEZBEDNOSTI I INSTRUKTOR GORSKE SLUŽBE SPASAVANJA SRBIJE

Statistika Gorske službe spasavanja Srbije vezana za intervencije u opštim planinskim uslovima pokazuje da broj spasavanja i angažovanih spasilaca vidno raste u poslednjih nekoliko godina i upućuje na pretpostavku da bi se taj trend mogao nastaviti i u narednom periodu. U najčešće akcije spasavanja, koje GSS Srbije preduzima u ovim uslovima, spadaju pretrage

za nestalim i izgubljenim osobama. Ljudi se gube na različitim terenima - u brdskim i planinskim predelima, šumskim područjima, uređenim i neuređenim skijaškim terenima i izletištim, u turističkim centrima, u blizini reka, kanala i jezera, a nestanci osoba vezani su, kako za nepristupačne, tako i za seoske i urbane sredine.

PRIJEM POZIVA

Pretraga započinje prijemom poziva. Poziv GSS Srbije obično dolazi od osobe koja se izgubila, od prijatelja ili porodice izgubljene osobe ili od dežurne ekipe policijske/vatrogasne stanice. Prilikom prijema poziva dežurni spasilac prikuplja podatke i prema formularu procenjuje potrebu za hitnošću reakcije. U većini slučajeva će biti neohodan momentalni odziv (u slučaju da se radi o izuzetno mladim ili starim osobama, osobama koje ne poznaju teren, nisu obučene i opremljene za boravak na terenu na kom su se izgubile, osobama koje zavise od svakodnevnog uzimanja

određenih lekova i dr.), dok će u pojedinim slučajevima, koji ne zahtevaju hitnu reakciju, spasilačka ekipa imati više vremena da se pripremi za polazak na intervenciju.

Početni korak je formiranje Štaba, ekipe spasilaca - planera pretražne akcije, koji rukovodi akcijom. Ovo nikad nije jedna osoba, već tim spasilaca obučenih za vođu pretražne akcije, koji podjednako učestvuju u planiranju, a od kojih jedna osoba ima ulogu vođe ekipe. Sve odluke tima se donose konsenzusom, čime se nastoji da se umani uticaj bilo kog pojedinca, koji bi na osnovu svog ličnog iskustva mogao da pretragu, koja se planira u konkretnim okolnostima, odvede u možda sasvim pogrešnom smeru. Uporedo sa formiranjem ove ekipe, planira se i njena zamena, jer neretko pretrage umeju da traju i više dana. Ovde se angažuju spasioci sa velikim iskustvom u pretragama, jer od njihovih odluka zavisiće dinamika i uspešnost izvođenja pretrage.

Smatra se da je ključni preduslov uspešnosti pretražne akcije da je vode spasioci obučeni za vođu pretražne akcije. Osim toga, za uspešnost pretrage je bitno i da se raspoloživi resursi pravilno koriste i da postoji dobra koordinacija među spasiocima, spasilačkim ekipama i službama uključenim u akciju spasavanja.

MEĐUNARODNA BAZA PODATAKA ISRID

Značajnu pomoć u planiranju pretrage predstavljaju podaci iz međunarodne baze podataka - ISRID (International Search&Rescue Incident Database). Ova baza podataka obuhvata 50.000 slučajeva pretraga za nestalim osobama, na osnovu kojih su obrađeni statistički podaci za 34 različite kategorije nestalih osoba u urbanim i ruralnim sredinama, na ravničarskom i brdsko-planinskom terenu, u suvom i umerenom klimatskom području. Podaci su sakupljeni u 12 zemalja na pet kontinenata.

U statističke podatke o izgubljenim osobama u ovoj bazi podataka spada udaljenost pronalaženja osobe od inicijalne tačke za planiranje pretrage (IPP), vertikalna razlika visine lokacije pronalaženja osobe od visine IPP, vreme kretanja izgubljene osobe, uglovi raštrkanosti od planiranog pravca kretanja izgubljene osobe, lokacije pronalaženja, scenariji gubljenja, odstupanje od putanje kretanja, verovatnoća preživljavanja i dr.

Velika prednost ISRID baze podataka je u tome što značajno olakšava utvrđivanje početnih parametara za planiranje pretrage. Slučajevi gubljenja osoba se mogu međusobno drastično razlikovati, ali u početnim fazama planiranja i izvođenja pretrage mogu se koristiti podaci za planiranje koji su zajednički za određene scenarije i kategorije nestalih osoba.

UPITNIK O NESTALOJ OSOBI

Jedan od najbitnijih zadataka početnog dela pretrage je popunjavanje Upitnika o nestaloj osobi. Reč je o formularu po kom se prikupljaju podaci o nestaloj osobi i okolnostima pod kojim je do gubljenja/nestanka došlo, kako bi planeri u početnom trenutku raspolagali sa svim bitnim informacijama za planiranje narednih koraka pretrage.

U ključne informacije za planiranje pretrage spadaju lokacija i vreme kada je osoba poslednji put viđena, poslednja poznata pozicija, polazište (ili adresa stanovanja), odredište, mesta na kojima se često kretala i dr. Ove podatke je neophodno predstaviti na karti, a za to se obično koriste topografske karte odgovarajućeg razmera. Rad na karti je vrlo važan deo pripreme zadataka za spasilačke ekipe na terenu, pa je zbog toga potrebno da planeri dobro poznaju rad na topografskim kartama.

Ranije su se tačke i zone pretrage ucrtavale na folijama prelepljenim preko karte, dok je u današnje vreme rad sa papirnom kartom vrlo redak. Zahvaljujući postojanju posebnih kompjuterskih programa, koji omogućavaju rad na digitalnim kartama, proces planiranja je znatno olakšan i ubrzan. Vrlo značajno sredstvo u planiranju i vođenju pretrage je svakako GIS (geografski informacioni sistem). GIS predstavlja jedinstvo softverskih i hardverskih resursa u kombinaciji sa podacima koji se obrađuju i ljudima, koji upravljaju sistemom. Dva najčešća GIS softverska rešenja, koja se najviše upotrebljavaju su QGIS i ArcGIS. QGIS je nekomercijalan softver, prilično jednostavan za korišćenje i namenjen širokom spektru GIS entuzijasta. S druge strane, ArcGIS predstavlja najzastupljeniji softver prvenstveno namenjen profesionalnim GIS korisnicima. Upotreba GIS-a za planiranje reagovanja u slučaju pretraga GSS Srbije razvijena je korišćenjem ArcGIS softvera, tj. njegove aplikacije ArcMap.

UNOŠENJE POČETNIH PODATAKA ZA PLANIRANJE I FAZE PRETRAGE

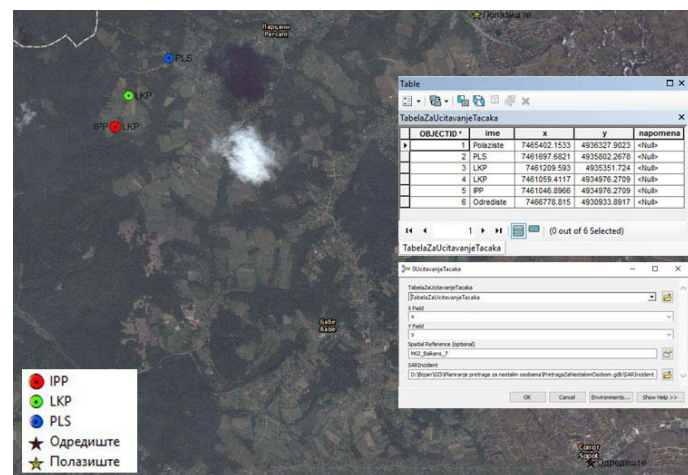
Za potrebe GSS Srbije razvijeni su posebni modeli za traganje i spasavanje (TiS modeli) čiji je zadatak da Štabu spasilačke akcije unaprede mogućnosti za planiranje pretrage. Modeli obuhvataju niz pojedinačnih alati posebno povezanih da sukcesivnim izvršavanjem ubrzaju postupak prikazivanja na karti podataka neophodnih za planiranje pretražne akcije.

TiS modeli ucrtavaju tačke za planiranje pretrage, iscrtavaju „biciklistički točak“, daju prikaz reljefa, grebena, jaruga i padina terena na statističkom području pretrage, ucrtavaju statističke verovatnoće

udaljenosti od IPP, ucrtavaju statističke verovatnoće uglova raštrkanosti od planiranog pravca kretanja, iscrstavaju planiranu putanju kretanja nestale osobe, ucrtavaju statističke zone odstupanja od planirane putanje kretanja, ucrtavaju statističke zone iste, više i niže nadmorske visine u odnosu na IPP, olakšavaju učitavanje georeferenciranih karata u program, olakšavaju ucrtavanje GPS putanja spasilačkih ekipa na kartu, olakšavaju izvoz podataka u odgovarajućim formatima za prikaz u drugim aplikacijama i GPS uređajima i dr.

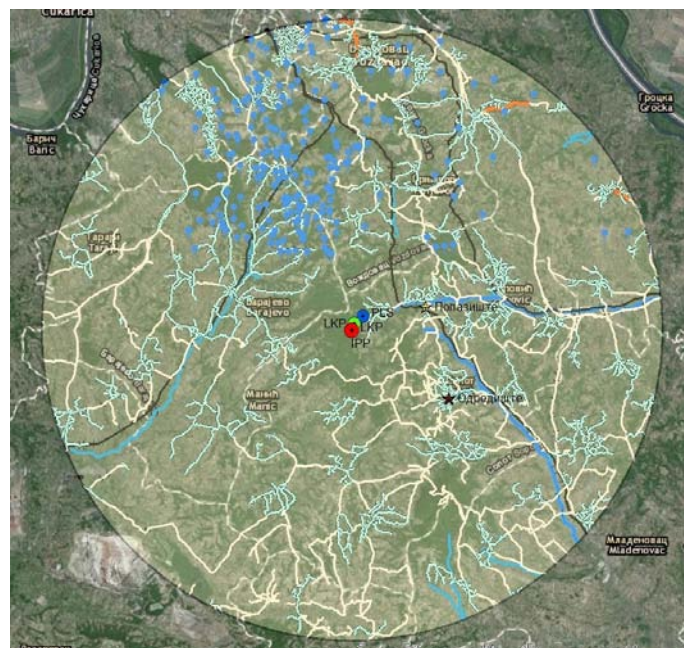
Učitavanje podataka u ArcMap moguće je pomoću tabele u kojoj su navedene koordinate tačaka neophodnih za planiranje pretrage (slika 1). Koordinate tačaka mogu biti navedene i kao geografske i kao pravougle.

Slika 1 – Učitavanje tačaka za planiranje pretrage

U realizaciji pretrage možemo razlikovati tri faze. Prva faza je neformalna i u okviru nje dominira brzinska pretraga vrućih tačaka. Ona za cilj ima brzo pregledanje svih lokacija sa najvišom verovatnoćom pronalazjenja nestale osobe, a u skladu sa dobijenim podacima o okolnostima gubljenja. U okviru prve faze izrađuje se tzv. „biciklistički točak“ (slika 2). To je naziv za okvir teoretske ili statističke zone u kom je fokus stavljen na linijske objekte (puteve, pruge, vodene tokove), ključne tačke (izvore, česme, mostove i dr.) i sva druga mesta na kojima se sa visokom verovatnoćom može pretpostaviti pronalazjenje nestale osobe.

Neformalna faza, u zavisnosti od brzine izvođenja, raspoloživih resursa i uspešnosti rada na terenu, može trajati jedan ili više dana. Ukoliko ne urodi plodom, polako se prelazi na drugu po redu, poluformalnu fazu. U okviru ove faze se nastavlja pretraživanje vrućih tačaka i pravaca, ali se započinje planiranje određenih zona koje je neophodno detaljno pretražiti.

Slika 2 – Primer izgleda biciklističkog točka

Treća faza je formalna faza. U okviru ove faze svi resursi pretrage su angažovani na pretraživanju definisanih segmenata pretrage u okviru zona pretrage. Ona se koristi matematičkim zakonitostima: verovatnoća uspeha pretrage je proizvod verovatnoće područja (verovatnoće da se nestala osoba nalazi na određenom području) i verovatnoće detekcije (verovatnoća da će nestala osoba biti primećena, ukoliko se nalazi u okviru područja koje se pretražuje), odnosno, matematički zapisano:

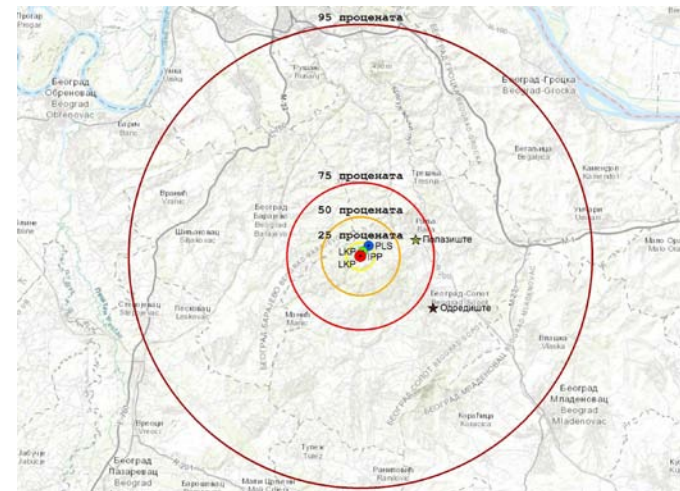
$$Pos = Poa \times Pod.$$

Iz formule proizilazi da povećanje verovatnoće uspeha pretrage direktno zavisi od prioritarnog pretraživanja područja sa većom verovatnoćom pronalazjenja i od pravilnog korišćenja resursa pretrage (pretražni psi, spasilačke ekipe u pretražnom češlju, policijska patrola, helikopterska ekipa za pretragu iz vazduha i dr.), koji će u zavisnosti od karakteristika područja koje se pretražuje (šuma, gusto šipražje, livada, njiva...) imati najveću mogućnost detekcije nestale osobe ili bar traga njenog boravka na datom terenu.

UCRTAVANJE STATISTIČKIH PODATAKA I PODRUČJA PRETRAGE

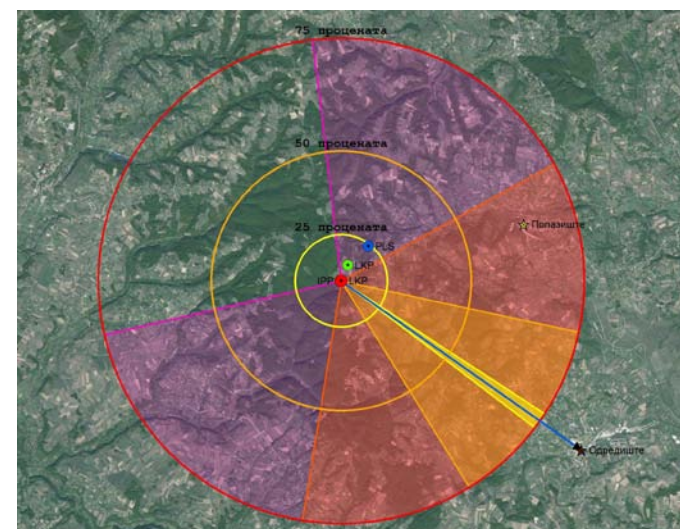
Udaljenost od IPP predstavlja podatak o verovatnoćama pronalazjenja nestale osobe, dobijen analizom obrađenih slučajeva. Kada se ovi podaci ucrtaju na kartu dobiju se četiri koncentrične kružnice, koje predstavljaju površinu terena na kojoj je verovatnoća pronalazjenja nestale osobe redom 25, 50, 75 i 95 procenata (slika 3). Kao optimalna granica za planiranje

područja pretrage okvirno se uzima statistička zona od 75 procenata, u odnosu na koju se vrši većina idućih analiza.

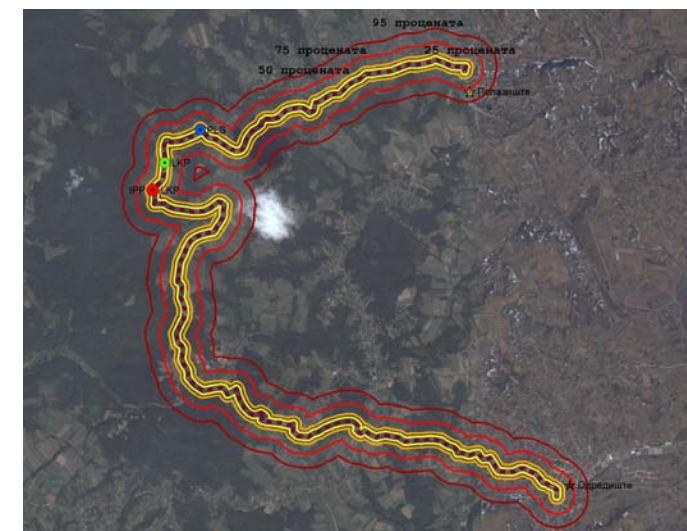
Slika 3 - Verovatnoća udaljenosti od inicijalne tačke za planiranje pretrage

Ucrtani podaci dalje se dopunjavaju verovatnoćama uglova odstupanja od planiranog pravca kretanja. Jedan od modela ima zadatak da prema podacima za određenu kategoriju nestale osobe ucrtava zone uglova odstupanja od planiranog pravca kretanja za koje su verovatnoće 25, 50, 75 i 95 procenata (slika 4).

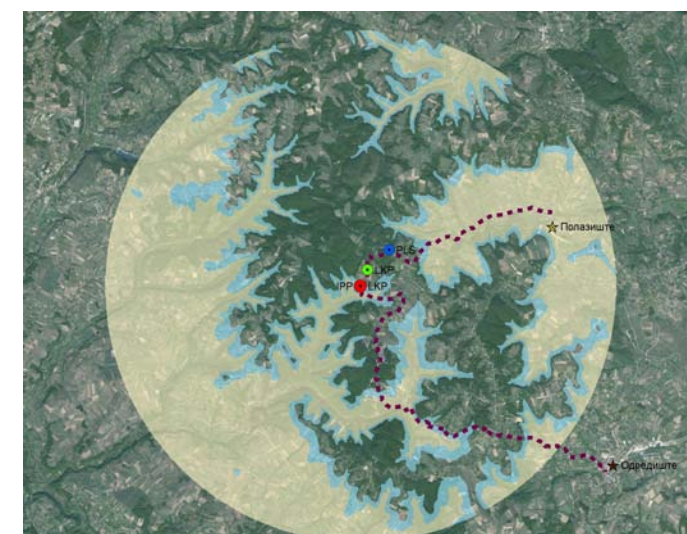
Slika 4 – Verovatnoća uglova odstupanja od planiranog pravca kretanja

Modeli omogućavaju da se unese ili ucrtava planirana putanja kretanja nestale osobe, a zatim i da iscrta zone odstupanja od planirane putanje kretanja nestale osobe, a u kojima je na osnovu obrađenih podataka za tu kategoriju lica, pronađeno 25, odnosno 50, 75 i 95 procenata slučajeva (slika 5).

Slika 5 – Verovatnoća odstupanja od planirane putanje kretanja

Koristan podatak za planere je i koje su oblasti iste, više i niže visine u odnosu na poziciju na kojoj je nestala osoba poslednji put viđena. Osobe se u slučaju gubljenja različito ponašaju. Neke osobe teže da idu nizbrdo tražeći bilo kakav put ili vodeni tok, za koji se nadaju da će ih uputiti prema naseljenim područjima. Druge osobe nastoje da se kreću prema višem terenu iz razloga da uhvate signal mobilnog telefona, dobiju bolji pregled terena na kom su se izgubili, pronađu neki grebanski put i sl. Pojedinci će se ipak odlučiti da se ne kreću ni uzbrdo ni nizbrdo, već da se prateći izohipsu zadrže na istoj visini. Ne postoji pravilo, niti univerzalna preporuka kako bi nestala osoba trebala da se kreće, već će to zavisiti od uslova i od konkretnog terena na kom je do gubljenja došlo. Za hipotetičku situaciju gubljenja prikazanu na primeru datom na slici 6, statistički podaci

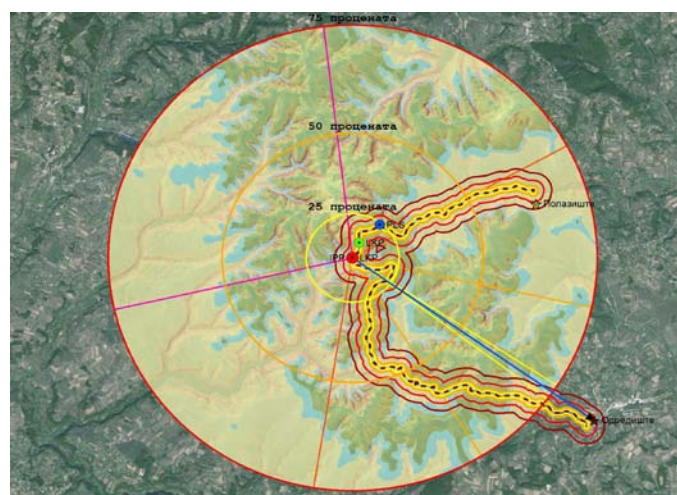
Slika 6 – Verovatnoća područja tačaka niže, više i iste visine u odnosu na inicijalnu tačku za planiranje pretrage

za kategoriju planinara kažu da je 52 procenta slučajeva pronađeno nizbrdo u odnosu na poslednju poznatu poziciju (predstavljeno žutom bojom), da je verovatnoća pronalaženja na istoj visini 16 posto (prikazano plavom bojom), dok je verovatnoća pronalaženja uzbrdo u odnosu na IPP 32 procenata (providni deo kruga).

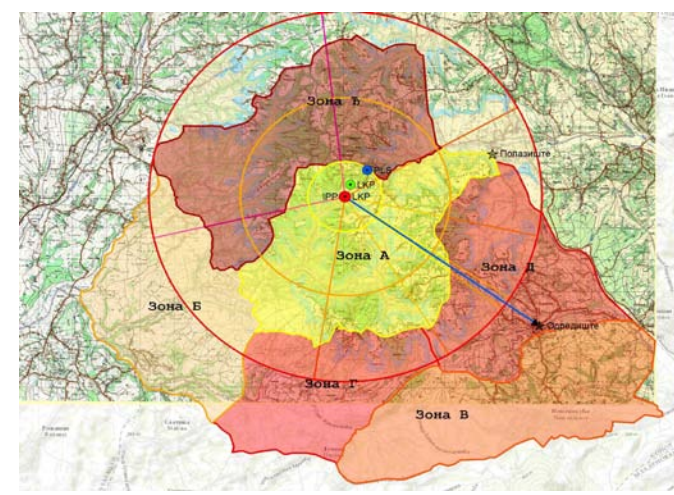
Pokretanje modela i izvršavanje svih alatki, koje imaju zadatak da na odabranoj digitalnoj podlozi prikažu statističke podatke vezane za nestalu osobu, završeno je za nekoliko minuta, čime je drastično ubrzan postupak njihovog ucrtavanja, u odnosu na to koliko bi trajalo da se ručno ucrtava na papirnu kartu. U ovom trenutku, planeri pretražne akcije ispred sebe imaju obilje korisnih informacija za dalje upravljanje akcijom. Navedeni podaci nalaze se razvrstani po slojevima koje je moguće pojedinačno uključivati, isključivati, učitavati i uklanjati iz prikaza radi bolje preglednosti (slika 7).

U obzir se uzimaju svi raspoloživi podaci i pristupa se izradi subjektivno-deduktivnog područja pretrage. Vrš

Slika 7 – Objedinjeni prikaz statističkih podataka neophodnih za planiranje pretrage

se izbor i odgovarajuće karte na kojoj će se područje ucrtavati (obično topografska karta 1:25000 terena na kom se pretraga odvija) i ona se učitava kao jedan od

Slika 8 – Podela područja pretrage na zone pretrage

slojeva u program. Subjektivno-deduktivno područje pretrage definiše se na osnovu iskustva planera pretrage. U obzir se uzimaju specifičnosti konkretnog terena i specifičnosti vezane za konkretnu nestalu osobu i

POSTUPAK U SLUČAJU GUBLJENJA OSOBE

- Ukoliko primetite da ste zalutali, neophodno je da sačuvate pribranost i prijavite gubljenje na dežurni telefon GSS Srbije: 063/466-466. Trudite se da što jednostavnije i kraće iznesete razlog prijave i okolnosti pod kojim je došlo do gubljenja, kao i da precizno odgovorite na pitanja spasioca. Nakon što ste prijavili potrebu za spasavanjem, pridržavajte se dobijenih saveta i sačekajte dalja uputstva.

- U slučaju da je na nepristupačnom terenu došlo do gubljenja člana porodice ili prijatelja, neophodno je da nestanak prijavite policiji i na dežurni telefon GSS Srbije. Trudite se da date što ispravnije podatke i nikako ne prikrivajte informacije koje smatrate da mogu biti kompromitujuće (ako se radi o dementnoj osobi, ako je izgubljena osoba koristila alkohol i sl.) - spasilačka ekipa će se odazvati u svakom slučaju, a pogrešni podaci mogu da usmere pretragu u pogrešnom smeru.

- Brzina pronalaženja igra najveću ulogu u preživljavanju izgubljenih osoba, pa postoje određeni koraci koji se mogu preduzeti do dolaska spasilačke ekipe:

- Proveriti mesta koja je nestala osoba često posećivala;
- Proći puteve na kojima je nestala osoba poslednji put viđena, vozilom ili peške, sa posebnom pažnjom i na područje nekoliko metara levo i desno od puta;
- Prečesljati područje u kom je verovatnoća pronalaženja 25 procenata, a to je najčešće kružnica poluprečnika 400 metara od mesta na kom je nestala osoba poslednji put viđena.

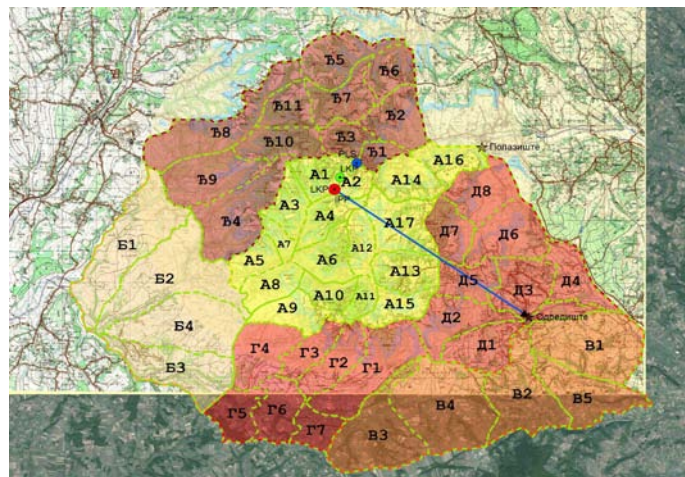
Napomena: Navedene radnje preduzeti samo u slučaju da ne postoji opasnost po vlastitu sigurnost. U slučaju da nije moguće izvršiti navedene postupke neophodno je poslušati uputstva vođe spasilačke intervencije i sačekati dolazak spasilaca.

ucrtava se područje koje će biti pretraživano.

Područje pretrage se zatim deli na zone pretrage, koje su definisane konsenzusom planera oko verovatnoće pronalaženja nestale osobe u njima. Radi lakšeg rada i međusobnog razlikovanja zone se obično označavaju velikim slovom azbuke ili abecede (slika 8).

Kako su, u većini slučajeva, zone dosta veće površine od područja koje je raspoloživim resursima moguće racionalno pretražiti, zone se dele na segmente pretrage. Segment pretrage je deo zone pretrage, koji je moguće u definisanom vremenu pretražiti jednim određenim resursom. Segmenti se obično obeležavaju slovom zone u kojoj se nalaze i njihovim rednim brojem u okviru te zone (slika 9).

U ovom trenutku, celokupno područje pretrage orga- ►

Slika 9 – Podela zona pretrage na segmente pretrage

nizovano je u zone različitih verovatnoća, sa racionalno isplaniranim segmentima pretrage, koje spasilačke ekipe pretražuju redosledom koji odredi Štab akcije. Ekipe se na teren šalju sa opremom za orijentaciju i navigaciju, kako bi se osiguralo da što bolje i u što kraćem vremenu zadatak izvrše. Uz busolu, topografsku kartu i GPS uređaj, prečešljavanje terena ekipi može značajno olakšati izrada specijalnih karata na kojima je prikazan dobijeni zadatak i prebacivanje dobijenog segmenta pretrage kao poligona u GPS uređaj. Primer specijalne karte izrađene posebno za izvršenje zadatka jedne spasilačke ekipe prikazan je na slici 10.

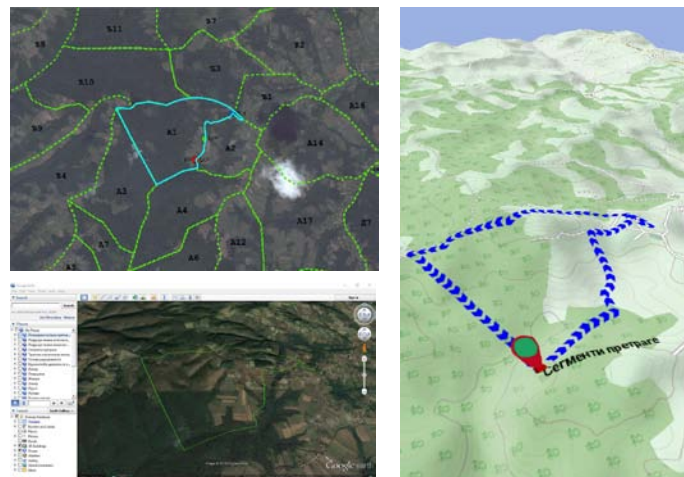

Slika 10 – Primer specijalne karte sa zadatkom spasilačke ekipe

ArcMap ima i mogućnost brzog prebacivanja za datog segmenta pretrage u GPS uređaj spasilačke ekipe konvertovanjem u odgovarajući format (slika 11).

UNAPREĐENJE MOGUĆNOSTI GSS SRBIJE ZA IZVOĐENJE PRETRAGA

GSS Srbije kontinuirano radi na podizanju mogućnosti za izvođenje pretraga za nestalim/izgubljenim osobama na nepristupačnim terenima. To se

Slika 11 – Upotreba generisanih podataka u programima Google Earth i OruxMaps

ostvaruje kroz obučavanje i licenciranje spasilaca za učestvovanje na različitim nivoima pretražne akcije (kao članova pretražnih timova, vođa pretražnih timova i vođa pretražnih akcija), organizaciju vežbi pretrage, razmenu iskustava u oblasti pretraga sa spasilačkim službama iz regiona i sveta, nabavkom i korišćenjem savremene opreme (za komunikaciju, za navigaciju, za koordinaciju i dr.), korišćenjem sredstava termovizije, korišćenjem bespilotnih letelica, razvojem softverskih rešenja za planiranje pretraga i dr.

Međutim, na ovom putu, služba se susreće i sa brojnim problemima, čijim rešavanjem bi se mogućnosti za odziv još više unapredile. Evidentan problem je nedovoljno ulaganje u razvoj stanica GSS Srbije po unutrašnjosti zemlje. Služba ne raspolaže sa dovoljno sredstava za opremanje i modernizovanje stanica, već se tome najviše oslanja na pomoć države i lokalnih samouprava. Povećanjem mogućnosti stanica u unutrašnjosti smanjuje se vreme odziva za intervencije i povećava uspešnost izvođenja pretražnih akcija. Veliki problem predstavlja i to što u velikom broju slučajeva informacija o nestanku/gubljenju osobe se prijavi policiji, a ta informacija ne prosledi GSS Srbije. U ovim slučajevima, kada prijava konačno dođe do gorske službe, obično je proteklo više dana od gubljenja, kada je verovatnoća preživljavanja nestale osobe gotovo ravna nuli. Trenutno se nastoji da se ovaj problem reši utvrđivanjem operativnih procedura, po kojima bi prijem poziva o gubljenju osobe u policiji odmah bio prosleđivan i na dežurni broj GSS Srbije. Možda najveći problem predstavlja nepostojanje zakonske regulative koja uređuje oblast spasilaštva, a koja bi jasno definisala uslove pod kojima bi spasilac mogao da odsustvuje sa radnog mesta za učešće u spasilačkim akcijama. Postupnim i sistematičnim rešavanjem ovih problema nastoji se dodatno ojačati kapacitet službe za reagovanje.

Završen osnovni kurs GSS

Gorska služba spasavanja Srbije ozvežila redove sa 31. novim članom...

Nakon polaganja završnih ispita u Beogradu, u subotu 26. novembra priveden je kraju Osnovni kurs Gorske službe spasavanja Srbije za 2016. godinu, a služba je postala bogatija za novu generaciju spasilaca pripravnika.

Tokom septembra, širom Srbije, održana su uvodna testiranja za Osnovni kurs na kojima je zabeležen odličan odziv kandidata. Posle prvog kruga selekcije i dodatnih testiranja u Beogradu, na kurs je krenulo 40 polaznika, dok su, nakon dva meseca obuke i polaganja završnih testova iz fizičke kondicije, medicine i tehnike, kurs položio 31 kandidat.

Predavanja i vežbališta su, tokom oktobra i novembra, održana na Avali, Jastrebcu i Zlotu, dok je šestodnevna završna vežba, održana tradicionalno krajem novembra na Kopaoniku. Polaznici su na kursu sticali osnovna znanja koja su im neophodna kako bi bili spremni da se odazovu pozivu službe i pruže pomoć onima kojima je potrebna.

Tokom šestodnevnog boravka na Kopaoniku, budući spasioci bili su u prilici da utvrde sve ono što su učili na prethodnim vežbalištima, ali i da se upoznaju sa planinom na kojoj će najčešće provoditi vreme tokom skijaške sezone angažovani kao spasioci. Osim savladavanja osnova tehničkog spasavanja, polaznici su, pod budnim okom instruktora Gorske službe spasavanja Srbije, svakodnevnim šetnjama i pretragama terena ovladavali metodama tražanja za nestalim licima.

Instruktori su, tokom protekla dva meseca, prenosili polaznicima znanja iz oblasti medicine i pružanja prve pomoći, orijentacije, meteorologije, kretanja u planini zimi i leti, o opasnostima koje ih tamo očekuju, upotrebi GPS-a, izradi improvizovanih transportnih sredstava, strukturi GSS-a, itd.

U narednom periodu „novopečene“ članove očekuje još obuka u zimskoj i letnjoj smeni na terenu prilikom obezbeđivanja republičkih planinarskih akcija i ostalih srodnih aktivnosti, kao i polaganje ispita na skijalištu za licencu spasioca na uređenim skijaškim terenima.

Dobra i kvalitetna obuka predstavlja polaznu tačku za stvaranje vrhunske spasilačke službe spremne da odgovore na svaki izazov. Zbog toga Gorska služba spasavanja Srbije najviše vremena i sredstava ulaže upravo u obuku svojih članova. Višegodišnja tradicija i iskustvo ugrađeni su u model po kome se generacije spasilaca obučavaju kako na osnovnom, tako i na naprednim spasilačkim kursovima.

UKRATKO O GSS-U

Gorska služba spasavanja (GSS) Srbije je dobrovoljna organizacija čiji je osnovni cilj pomoć i spasavanje u nepristupačnim planinskim i urbanim uslovima. Spasiti ljudski život, pomoći čoveku u nevolji, osnovni je zadatak GSS Srbije.

GSS Srbije su 1952. godine osnovali iskusni alpinisti, dok danas Gorsku službu spasavanja sačinjava oko 250 aktivnih spasilaca, od kojih su mnogi iskusni planinari, visokogorci, alpinisti, sportski penjači, speleolozi, ronci, skijaši i paraglajderisti.

Zakonom o vanrednim situacijama, GSS Srbije je uvrštena u činioce zaštite i spasavanja u Srbiji i definisana kao strateški partner Sektora za vanredne situacije MUP-a Srbije za izvođenje spasavanja na nepristupačnim terenima. Načelnik GSS Srbije je član Republičkog štaba za vanredne situacije.

GSS Srbije je član Međunarodne spasilačke organizacije za površinsko spasavanje - ICAR (International Commission for Alpine Rescue), kao i Evropske spasilačke organizacije za spasavanje u podzemlju - ECRA (European Cave Rescue Association), i svoj rad usaglašava sa preporukama ovih organizacija.

Deliblatski maraton

Osmo Kolo vojvodanske treking lige „**Deliblatski maraton**“ održano je prvog vikenda oktobra u organizaciji **Planinarskog kluba „Jelenak“ iz Pančeva**...

Prvi vikend oktobra obeležila je tradicionalna akcija Planinarskog saveza Vojvodine „U bojama ruja“ koju je organizovao Planinarski klub „Jelenak“ iz Pančeva. Akcija je organizovana na terenima Deliblatske peščare. Pored raznih aktivnosti koje je organizator pripremio za svoje goste, održano je i 8. Kolo vojvođanske trekking lige „Deliblatski maraton“. Veliki broj učesnika trekking lige, pogotovo takmičara iz Novog Sada, lepo vreme i interesantna staza doprineli su da ovogodišnji „Deliblatski maraton“ ostane svima u sećanju. Kraj sezone se bliži pa su se takmičari potrudili da borba za bodove bude na višem nivou. Staza se pružala kroz pojas Specijalnog rezervata prirode „Deliblatska peščara“ izuzetno lepo obeleženim stazama i interesantnim peščarskim terenom preko dina. Start i cilj maratona bilo je u rekreativnom centru Čardak.

Takmičarima su imali izbor jednu od tri staze: mala staza (19 km), srednja staza (32 km) i velika staza (40 km). Za sve tri staze prvih šest kilometara bilo je isto. Na kontrolnoj tački četiri došlo je do odvajanja kratke od srednje i dugačke. Na KT 6 došlo je do odvajanja srednje i dugačke staze. Isprepletane staze oko rekreativnog centra Čardak, pružile su neverovatan doživljaj svim učesnicima pogotovo onima koji su ove godine prvi put na terenu Deliblatske peščare. Čestitke svima na savladanoj stazi.

Deliblatska peščara ili Banatski pesak jedinstvena je peščara u Evropi, a nalazi se u jugoistočnom delu srpske pokrajine Vojvodine, u južnom Banatu.

Ova prostrana oblast površine od oko 300 km², čije su glavne peščane mase elipsoidnog oblika okružene plodnim lesnim poljoprivrdnim površinama, proteže se između

Dunava i jugozapadnih padina Karpata.

Ovaj spomenik istorije prirode Panonske nizije jedno je od retkih pribežišta za mnoge specifične vrste flore i faune, koje u evropskim i svetskim razmerama predstavljaju prirodne retkosti. Peščara predstavlja geomorfološki i ekološko-biogeografski fenomen ne samo Panonske nizije, već i čitave Evrope.

Bogatstvo flore ovog područja se ogleda u postojanju oko 900 vrsta viših biljaka, od kojih su mnoge relikti i rariteti, kao i vrste koje su u svom rasprostranjenju ograničene na Panonsku niziju. Jedino se ovde, u odnosu na čitav prostor Srbije nalaze: banatski božur, stepski božur, Pančičev pelen, šerpet i Degenova kockavica. Svoje stanište ovde je našlo i 20 vrsta orhideja. Prirodnu autohtonu šumsku vegetaciju predstavljaju šume bele lipe i krupnolisnog medunca. Deliblatska peščara je u vegetacijskom smislu mešavina stepe i šumo-stepe, koju odlikuje mozaik travnih, žbunastih i šumskih staništa.

Zbog prisustva velikog broja vrsta ptica, od kojih su mnoge retke i ugrožene, ovo područje je uvršćeno u najznačajnija staništa ptica u Evropi – IBA područje. Iz grupe grabljivica, koje su najugroženije ptice, zastupljene su vrste kao što su: banatski soko, orao krstaš i orao kliktaš. Njihovo pojavljivanje uslovljeno je pašnjačkim površinama i prisustvom tekunice, koja predstavlja osnov njihove ishrane. Od stanovnika životinjskog carstva peščare, ovom prilikom izdvajamo prisustvo: vuka, jelena, srne i divlje svinje.

Prirodne karakteristike i jedinstvenost ovog kraja čine ga pogodnim za rekreaciju, lov i ribolov, nautički turizam, a pre svega ekološki turizam. U cilju zaštite ovog područja, Deliblatska peščara je proglašena za Speci-

jalni rezervat prirode.

Od 2002. godine, Deliblatska peščara nalazi se na preliminarnoj listi Uneska kao područje izuzetnih prirodnih vrednosti.

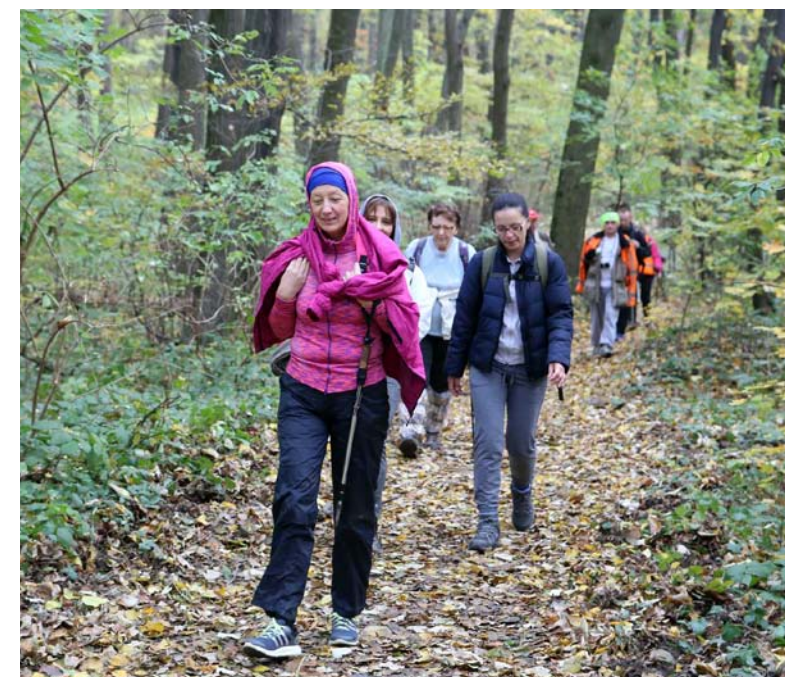
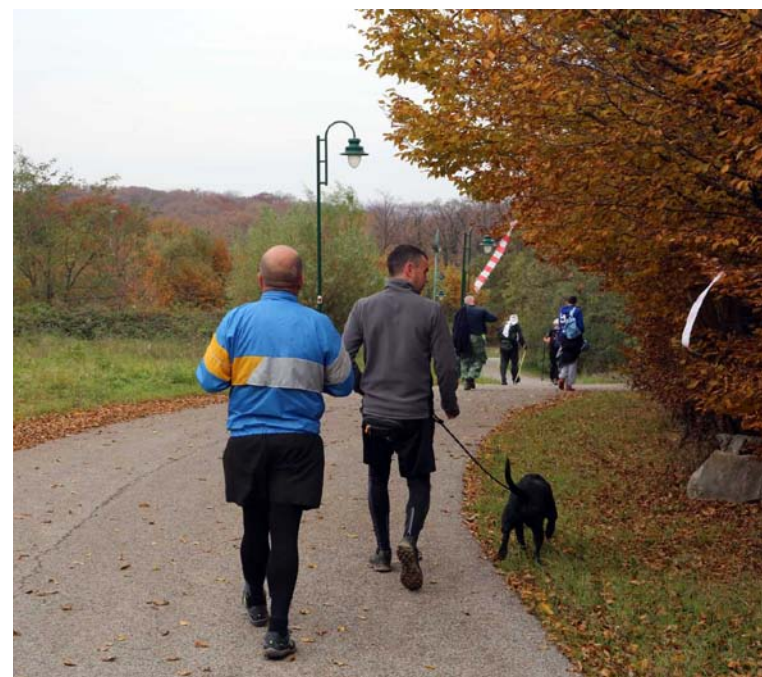
STRAHINJA MARIANOVIĆ

	Prezime i ime	Društvo/Klub	Vreme ukupno	Bodovi ukupno
1	Halas Edvard	Spartak Subotica	3:17:34	81
2	Vekić Milan	Jelenak Pančevo	3:18:41	78
3	Antić Saša	AK Metalac Valjevo	3:18:46	76
4	Teleki Đerđ	ARK Tron Palić	3:37:40	75
5	Obradović Danilo	Balkan Beograd	3:47:25	74
6	Jaćimovski Dane	Jelenak Pančevo	3:48:40	73
7	Jocić Bojan	AK Bečej	4:33:00	72
8	Čirić Dragan	Železničar Novi Sad	4:38:52	71
9	Mitić Aleksandar	Jelenak Pančevo	4:40:30	70
10	Šafrančević Jamanta	ARK Tron Palić	4:40:35	69

Kup Fruške gore

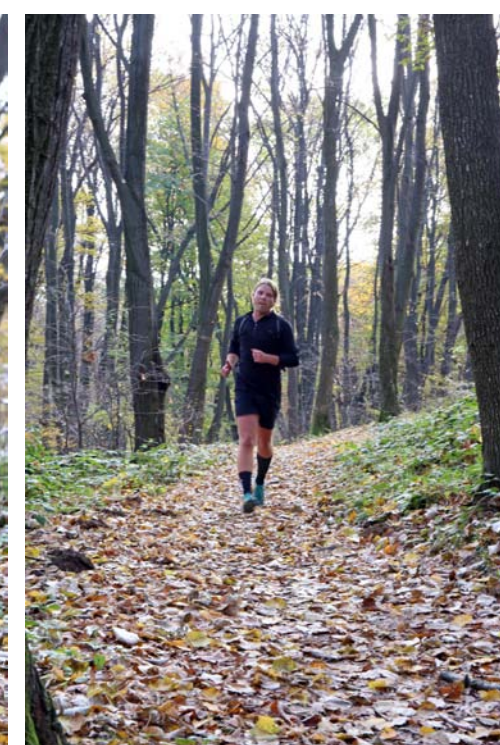

Konačan ishod Vojvođanske trekking lige, kako za pojedince tako i za takmičare bilo je na poslednjem kolu na Fruškoj gori. Veliki broj takmičara u sezoni 2016. najavljuje je uzbudljivi rasplet bodovne situacije koja se stvarala tokom godine na prethodnim kolima trekking lige. Poslednji vikend oktobra bio je rezervisan za Kup Fruške gore.

Veliki odziv trekkingaša obećavao je uzbudljivu borbu do samog kraja, odnosno do poslednjeg kilometra. Lepo vreme, iako je čitav oktobar bio sa drugačijim vremenskim prilikama, na pojedinim mestima veća količina blata, ali u neku ruku standardno za Frušku goru. Takmičari su imali na raspolaganju tri staze i to: malu stazu (18 km), srednju stazu (28 km) i veliku stazu (43 km). Najmanji broj takmičara bio je na srednjoj stazi, a veliki broj učesnika na velikoj stazi. Vremena postavljena na kupu i dobijeni bodovi za savladane staze odredili su konačno pobednike Vojvođanske trekking lige za sezonu 2016. Nakon savladane neke od ponuđene staze, usledilo je druženje svih učesnika u Planinarskom domu „Železničar“ na Popovici. Čestitam svim učesnicima ovogodišnje Vojvođanske trekking lige na postignutim rezultatima i osvojenim mestima u pojedinačnom plasmanu kao i u plasmanu klubova.

STRAHINJA MARJANOVIĆ

9. KOLO VOJVOĐANSKE TREKING LIGE – 29.10.2016. Fruška gora				
	Prezime i ime	Društvo/Klub	Vreme ukupno	Bodovi ukupno
1	Nikolić Uglješa	ARK Fruška gora, NS	4:01:06	104
2	Vekić Milan	Jelenak Pančevo	4:08:28	101
3	Teleki Đerđ	ARK Tron Palić	4:21:00	99
4	Jovičić Dražen	AK Jovičić Bos. Brod	4:43:20	98
5	Skenderović Alfred	TK Sprint Sombor	4:58:05	97
6	Mandić Danijel	TK Sprint Sombor	5:03:29	96
7	Matarić Gašpar	TK Sprint Sombor	5:17:35	95
8	Obradović Danilo	Balkan Beograd	5:18:44	94
9	Čirić Dragan	Železničar Novi Sad	5:19:08	93
10	Šafranjan Jamanta	ARK Tron Palić	5:29:29	92

DAMAVAND

Iran – 2. deo

Ekipa planinara iz **regiona** krenula je put **Irana** s ciljem da ispenju najviši vrh ove zemlje...

Posle uspešnog uspona na Damavand, usledio je turistički obilazak ove zanimljive zemlje. Na oko 350 km jugoistočno od Teherana nalazi se Isfahan, treći najveći iranski grad (posle Teherana i Mašada), ujedno i glavni grad istoimene provincije.

Poseta Esfahanu bila je zaista nešto posebno. Ovo je iranska turistička destinacija broj jedan. I to ne bez razloga. Njegovo bogatstvo persijskih vrtova i važnih verskih objekata mu daje primat nad bilo kojim drugim iranskim gradom, a mnogi ga smatraju živim muzejom tradicionalne kulture.

Nekada jedan od najvećih gradova na svetu, Isfahan je svoj procvat doživeo u periodu od 11. do 17. veka, a naročito u 16. veku, za vreme vladavine Safavidske dinastije, kada je, po drugi put, bio prestonica Persije. I danas su vidljivi ostaci slavne prošlosti. Izreka iz tog perioda koja glasi: „Esfahan nesf-e Jahan“ (Isfahan je pola sveta), najbolje objašnjava zašto se Isfahan ubraja u nasleđa kao što su Atina ili Rim.

Palatu 40 stubova (Čehel Sotoun), podigao je Šah Abaz Drugi, kao glavni paviljon za održavanje prijema i zabava. Veličanstven centralni Imamov trg, takođe iz perioda Safavida, koji je pod zaštitom UNESCO-a, džamija šeika Lotfolaha, Atašgah - zoroastrijski hram vatre, čuveni bazar, samo su deo kulturno-istorijske baštine Isfahana.

„Ljuljajući minareti“ su jedna od najvažnijih turističkih atrakcija. Sastoje se od dva minareta međusobno tako povezanih da, kada se rukama zaljulja jedan minaret, iz dvorišta se može videti da se i drugi zaljulja u istoj fazi.

Persepolis ili Persepolj, bio je glavni grad Ahmenidskog carstva u dobu od 550. p.n.e. do 330. p.n.e. Nalazi se na oko 70 km severno-istočno od Širaza. Najraniji ostaci Persopolja datiraju iz 515. p.n.e, odnosno iz doba vladavine Darija I, koji je izgradio grad.

Kompleks Persopolja nalazi se na uzvišenoj terasi, a sastoji se od nekoliko kraljevskih palata, riznica i propratnih građevina, zatim dve velike ceremonijalne dvorane („dvorane hiljadu stubova“). Kolosalna apadana i dvostruka monumentalna stepeništa ukrašena reljefima najprepoznatljiviji su elementi persijske arhitekture iz tog doba. Godine 1979. Persopolj je uvršten na popis Svetske kulturne baštine UNESCO.

Ispravka

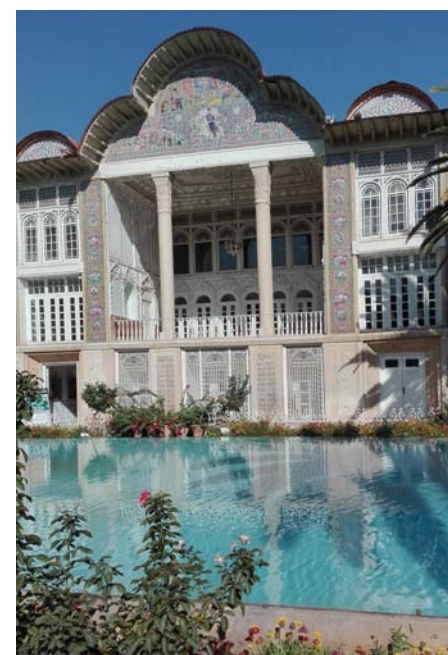
U prošlom broju došlo je do greške. Među članovima ekspedicije koji su izašli na vrh Damavanda bila je i Fahra Čolpa iz Sarajeva. Kako je greškom, a nikako namerom da se umanjí njen uspeh, njeno ime izostavljeno, ovim putem joj se izvinjavamo!

Palata 40 stubova

Širaz je glavni grad južne pokrajine Fars. Pominje se na glinenim zapisima kao Tiraziš, još od 2000. god. p.n.e, a više od hiljadu godina ima status trgovačkog centra zemlje. U 13. veku je, zahvaljujući brojnim umetnicima koji su živeli u njemu, postao centar umetnosti i nauke. Roznat kao „grad vrtova“, rodno je mesto čuvenog pesnika Hafiza, čiji su stihovi ispisani na persijskom jeziku na ulazu u zgradu Ujedinjenih nacija.

ALEKSANDAR RAŠIN EST

Grand tour

Veliki put **beogradske „Pobede“** kroz Francusku, Španiju i Portugal od 22. jula do 14. avgusta 2016. godine...

Na veliki put „Pobede” kroz Francusku, Španiju i Portugaliju pošli smo ushićenih pogleda i željni toplih boja Provanse, oštih planinskih predela Alpa i gorostasnih Pirineja, ali i priča iz davnina o vrsnim moreplovcima Iberije.

Kako je inače ustaljeno, pošli smo tog petka 22. jula u popodnevni časovima, iz Skerlićeve ulice pored hrama Sv. Save, ispraćeni od planinara, prijatelja i rodbine, sa darovima za bekeraj na dalekom putovanju. Noćna vožnja do Italije, preko Milana i Torina, pa onda kroz Alpe i ulazak u Francusku gde se grupa razdvojila na one koji planinare i one koji su se opredelili isključivo za kulturno-istorijsko razgledanje u naredna dva dana.

Za njih su subota i nedelja (23. i 24. jul) bile rezervisane za Brijanson, grad na najvišoj nadmorskoj visini u Francuskoj (1.326 m). Kao važna raskrsnica na putu prema Italiji, na relaciji između Grenobla i Torina, mali grad je sudbinom zamršenih istorijskih okolnosti utemeljen na i oko jasnih i čvrstih zidina utvrđenja projektovanih, sigurno, od jednog od najvećih vojnih inženjera - francuskog maršala de Vo-

ban (Sébastien Le Prestre de Vauban, 1633-1707). Od 2008. godine tvrđava se nalazi na listi Svetske kulturne baštine UNESCO-a. Inače, čuven kako po umeću utvrđivanja tako i napada i osvajanja tvrđava, njegov uticaj prostirao se i izvan granica Francuske a sistem gradnje koji je ustanovio očitava se i na Beogradskoj, Niškoj i Petrovaradinskoj tvrđavi. Strme i uske ulice Brijansona, utvrđene gradske zidine, most Asfeld (kao da je otrgnut iz pripovetke „Most na Žepi”) i crkva

s početka 18. veka (1703), slikovitom snagom utisnute su kao prvo sećanje sa ovog putovanja. Svakako nezaboravan je bio uzlet žičarom do vidikovca Ser Ševalije (Serre Chevalier) na visini 2.491 m sa koga se pruža pogled na vrh Pelvo i njegov fascinantni glečer.

Dok su jedni blaženo sa vidikovca posmatrali ledene naslage u Visokim alpima, deo grupe ophrvan izazovima visina, za sam start uspona podigao je bazni kamp u blizini seoceta Pelvo (Pelvoux), u Nacionalnom parku „Ekran”,

gde je proveo noć ispunjenu jakom kišom kakva inače pada u alpskim predelima. U nedelju u jutarnjim satima uputili smo se u masiv La barre des Ecrins sa ciljem do nadmorske visini od 4.015 m na vrh Dom d Než (le Dome de Neige des Ecrins). Po izuzetno teškim uslovima, preko nestvarnih naslaga i oblika glečera Glacier Blanc, četiri planinara u dve naveze izašli su na vrh Dom d Než (4.015 m), dok je dvoje doseglo visinu od 4.000 m. Petoro je stiglo do drugog doma

na 3.170 m, jedan planinar do prvog doma na 2.454 m. Uspon je bio više nego izazovan i isto toliko naporan što zbog preobilnog snega koji je danima pre našeg dolaska uporno obnavljao svoju belinu, što zbog zasneženih ledničkih pukotina. Ponedeljak (25. jul) je bio dan rezervisan za taj uspon kao i silazak sa planine i nastavak putovanja zajedno sa grupom koja je bila u Brijansonu, dalje prema Arlu koji nas je čekao u svim bojama Provanse.

Arl je grad duge istorije, i kao nase-

obina seže do vremena kada su na tim prostorima Kelti podizali svoja staništa. Temelji grada datiraju još iz antičkih vremena, od starih Grka koji su osnovali grad pod nazivom Teline. Stari Rimljani su ga osvojili 123. godine p.n.e. i za njihove potrebe prvobitno je bio ustrojen kao vojno utvrđenje, s tim da je procvat doživeo za vreme Julija Cezara kao privilegovani odnosu na ondašnji grad Masaliju (danas Marselji), kada je postao sedište Gvozdena rimske legije. I car Konstantin je podizao

zadužbine koje su krasile ovaj grad i uporno odolevale vremenu sve do naših dana. U centru grada nanizani kao na bisernoj ogrlici jedni do drugih su grčki teatar, kao i rimski amfiteatar (iz prvog veka n.e.) sa elegantnim snežno belim arkadama dvospratnog tipa, unutar koga je u srednjem veku bilo smešteno naselje (naselje ščućureno unutar zidina amfiteatra koje su bile zaštita od spoljnih napada). Zatim tu su katedrala Sv. Trofima sa raskošnom romaničkom fasadom, Obelisk iz Arla, Konstantinove terme, rimska nekropola. Svi spomenici su na UNESCO-voj listi Svetske kulturne baštine. Svakako ne možemo da se otmeno utisku svih duginih boja upijenih

zenicom oka od nebeskog svoda do suncokretovih polja i livada lavande. Sa tako otvorenim vidokrugom dublje smo osetili impresioniranost ovim kra-jolikom u kome je stvarao Vinsent van Gog. Inače, reka Rona se uzvodno od Arla deli na dva rukavca i pre ulivanja u Sredozemno more formira deltu pod imenom Kamarg - carstvo ptica i stada divljih konja koji su nas sa setom vratili u dane kada smo se na stranicama knjige iz školske lektire upoznali sa dečakom i Belom Grivom koji i sada lutaju delom naše duše neizgubljene za one čarobne dečake snove.

No, plan i put su nas vodili dalje - u Karkason - srednjevekovno gradsko utvrđenje, podignuto na ljutoj steni,

koje nam je, čim se ukazalo u vidokru-gu, mamilo duboke uzdahe ushićenja i neverice da nešto tako još uvek postoji i čeka baš nas da nas obujmi svojim moćnim zidinama. Sama građevina predstavlja jedan od najboljih primera tzv. koncentričnih tvrđava. Bedemi utvrđenja su ojačani sa 54 kule (ili 53 ako se nismo zbunili u brojanju) i kao dvostruki prsten opasuju naselje, i to tako da je veliki spoljašnji bedem štitio naselje dok je unutrašnji bedem čuvao citadelu - najjači deo utvrđenja i poslednju liniju odbrane. Na mestu današnjeg grada nalazila se prvobitna naseobina koja ide u prošla vremena do 3.500 godina p.n.e. Čudna igra is-torijskih okolnosti odredila je sudbinu

grada, od vojnog utvrđenja koje je bilo na raskrsnici puteva u vreme Rimljana, do glavnog uporišta Katara u 12. veku. Tokom duge istorije kako je gubio na značaju, Karkason je bio prepušten propadanju sve dok u 19. veku nije otpočela rekonstrukcija utvrđenja. Danas je to spomenik po zaštitom UNESCO-a, uključujući i sistem kanala De Midi. Inače, u okviru citadele nalazi se katedrala Sen Nazer koja datira iz 11. veka (iako ima podataka da je podig-nuta na temeljima crkve koja je još iz ranijeg perioda), sa elementima gotike, vitražima i divnim skulpturama.

U večernjim satima stigli samo u Lurd. Svakako nismo mogli da odolimo a da odmah ne pohrlimo put

svetilišta i crkve, iako je dobroano već bila noć. Lurd, malo mesto na jugu Francuske, u nacionalnim okvirima te zemlje je značajno svetilište rimo-katolika. Godišnje Lurd hodočasti oko pet miliona vernika. Pećina gde se Majka Božija (1858. godine) ukazala siromašnoj devojčici Bernadeti, sa ko-jom je komunicirala više puta i odakle je potekla lekovita i čudotvorna voda, jeste mesto molitve verujućih i mnogih čudotvornih isceljenja ali i milosti koju u svojoj duši ima svaki čovek. Bio je to dan utorak 26. jul.

SREDA, 27. JUL.

Naš sledeći planinarski pohod bio je na vrh Tailon (Taillon) u španskim

Pirinejima, na visini od 3.144 m. Snažan, stenoviti masiv neobičnih planinskih oblika širom je otvorio vrata prema vrhu na koji se, od 30 planinara koliko je krenulo na uspon, popelo 15 planinara dok je jedan stigao tik pod njega - na prevoj na visini od 2.900 m, a 12 planinara je ostalo u domu na visini od 2.580 m. Dan je bio više nego blagodaran prema nama. Preko kamenite staze, planinskih potoka i velike i prilično dugačke zasnežene kosine podno stenovitih gromada, izašli smo na prevoj omeđen nebom tek oslonjenim na stubove zemlje. Sunce je obasjavalo sve što je stremilo prema kristalno jasnom plavetnilu neba. Pogled je dosezao do kanjona

Ordese i vrha Monte Perdido do koga smo stigli i čijoj lepoti smo se divili samo koju godinu pre. Nesvakidašnji doživljaj i zadovoljstvo podelili smo sa planinarima iz Češke, koji su pohodili i naše gore - Staru planinu, Đeravicu, Kopaonik.

Po povratku, još uvek u delu Atlantskih Pirineja, noć smo proveli u francuskom gradiću Po (Pau), u prijatnom i novijem izdanju lanaca hostela u kojima smo bili smešteni. Uz igru slike i zvuka u dvorcu u kojem je rođen Anri od Navare, odnosno francuski kralj Anri IV (1553-1610. g.), lebdele su senovite priče srednjevekovne Francuske. Uske ulice, mirisni restorani, fini izlozi i cvetni prozori samo su deo živog i

pulsirajućeg srca grada. Milozvučni tonovi francuskog jezika prijali su u svakom kutku noćnog provoda. Katedrala u gotskom stilu, muzej Žan Batistu Bernadotu koji je rođen u ovom gradu, a inače bio je Napoleonov maršal i diplomata, a kasnije kralj Švedske i Norveške (1818-1844) i osnivač je sadašnje Švedske dinastije Bernadota. Duž promenade na reci Gave de Pau sve je pomalo već mirisalo na obale Atlantika koji je bio na dohvat. To je to - Francuska Baskija.

ČETVRTAK 28. JUL

Jutrnji polazak iz Poa i susret sa Atlantikom doneo je nemire, nama sada daleke, i sa slika i iz slika znane

lepe epohe (Le Belle Epoque). Prestiž nije baš sačuvao svoj sjaj u skutima Bijarica. Zamišljena bela put i raskošne haljine i odeli krunisanih glava ustuknuli su pred drskom izložbom šarenih tkanina sa, sad ne tako dalekog, Dalekog istoka. Od svega je samo okean isto, neumorno ljuljao obale kao i pre, nekada malog ribarskog sela tada čuvenog po lovu na kitove. Nezaobilazne tačke susretanja sa nostalgичnim danima slave s kraja 19. i početka 20. veka oslikavaju se na fasadama starih zdanja - Villa Belza na steni iznad male uvale, vila kraljice Evgenije (žena Napoleona III) danas pretvorena u zvučni Hôtel du Palais, zatim Ruska pravoslavna crkva

Sv. Aleksandra Nevskog s kraja 19. veka, crkva Sv. Evgenije sa kapelom u čijoj arhitekturi se očitava prisustvo mavarskog stila tvrdo upečaćenog u umetnost Španije čiji je aristokratski izdanak kraljica Evgenija, čiju izgradnju je donirala i kraljica Natalija Obrenović. Bijaric jeste mesto koje ima neizbrisiv trag u našoj istoriji i tragičnom kraju dinastije Obrenović i ljubavi poslednjeg kralja i kraljice te loze - mesto gde je dobar deo svog život i egzila provela kraljica Natalija Obrenović. Vila zvana Sašino (Sachino) nalazi se u malom mestu Bidar naslonjenom na Bijaric, u kojoj je kraljica Natalija provodila svoje dane pre i nakon tragičnog događaja koji je

fatalistički odredio njen dalji život.

Na ulasku u španski deo Baskije, maleno mesto Hondaribija na rečnom ušću na obalama Atlantika. Stare sačuvane kuće u svim nijansama neba i mora i paleti sunčevog spektra, u ribarskom kvartu Ribeira. Miris sveže morske ribe pripremljene na stotinu načina opijao nas je iz neznanog broja restorancića. U starom gradu opasanom dobro očuvanim zidinama, ulice su besprekorno popločane kamenim kockama ili morskim oblucima. Kamene fasade na kućama Baska sa drvenim prozorima okićenim bujnim crvenim muškatlama, koje pod težinom pridrjavaju ukrasni držači od kova-

nog gvožđa. Oči su nam nemirne a uzdasi se nekontrolisano otimaju. U ovakvim primorskim gradićima sve je u savršenom skladu između vrednih moreplovaca i njihovih dela sačinjenih od prirodnih materijala na dohvat im ruke. Ne može da se zaobiđe trg Plaza de Armas („Trg oružja”), glavni trg koji je taj prestiž sačuvao kroz vekove kao nemi svedok brojnih istorijskih i onih drugih manje sudbonosnih zbivanja. Najdominantnija zgrada na trgu je znana kao Palata Karla V s obzirom da ju je on u 16. veku obnovio i utvrdio, a inače je činila deo odbrambenih zidina iz 10. veka. Danas radi kao hotel „Parador”. Crkva Sv. Marije građena je od druge

polovine 16. veka na ruševinama stare crkve. Pretežno je ukrašena elementima gotike, uz dodavanje kroz kasnije vekove elemenata renesanse i baroka. Od siline doživljaja umalo da nam član ekipe ostane da i dalje uživa u prelepom ambijentu toplih kamenih fasada i muškati, doduše silom prilika a ne svojom voljom.

Kao biserna niska na daljem putovanju duž okeana, San Sebastijan je bio logičan izbor. Popularna turistička destinacija, primorski gradić zavodljivih uskih uličica u starom delu grada prepunih restorančića i barova, smešten je u dubokom zalivu zaštićenom od okeanskih vetrova ostrvom Sv.

Klara. Staro jezgro San Sebastijana smešteno je ispod planine Urgula sa koje se pruža fantastičan pogled na ceo zaliv, i na ušću reke Urume koja protiče kroz grad i tu se uliva u Atlantik. U starom delu grada videli samo i posetili gradsku katedralu koja izgledom podseća na Kelnsku katedralu, zatim Bogorodičnu crkvu, crkvu Sv. Vinsenta, park i palata Miramar (letnja rezidencija španskih monarha), pozorište Viktorija Evgenija, Gradsku kuću, San Telmo muzej. Arhitektonske odlike fasada zgrada govore da datiraju iz perioda neoklasicizma i art nouveau. Svakako, ceo grad je bio živopisan, prepun turista i za naše poimanje mirnih primorskih gra-

dova po meri za odmor, bio je nešto zahtevniji u vremenu potrebnom za njegovo razgledanje a mi smo već u večernjim satima hrlili prema sledećoj destinaciji - Bilbao, koji se nalazi na obalama rek Nervion.

PETAK 29. JUL

Stigli smo u Bilbao, u kasnim popodnevrim satima, što nas nije sprečilo da odmah pohrlimo na ulice i trgove glavnog i najvećeg grada Španske Baskije. U Starom gradu se nalazi gotička Katedrala Santjago, iz 14. veka, posvećena zaštitniku Španije Sv. Jakovu. Nešto dalje je Bazilika Begonje (16. vek) posvećena Bogorodici od Begonje, zaštitnici

provincije, zatim barokna crkva Sv. Nikole (18. vek), crkva Sv. Antonija.

Teatar Arijaga (kraj 19. veka), kuća opere, dobio je naziv po mladom kompozitoru Huanu Arijagi (Juan Crisóstomo Arriaga, 1806-1826) koji je zahvaljujući svom raskošnom muzičkom talentu imao nadimak - španski Mocart. U gradu isprepletane strukture starog i novog, obala i mostova, stambenog i poslovnog, centralnu tačku svakako zauzima Gugenhajm muzej, delo arhitekta Frenka Gerija. Arhitektonska forma u koju je smeštena zbirka moderne umetnosti, je suština koja nadilazi sadržaj. Nesvakidašnjeg spoljašnjeg i unutrašnjeg izgleda i fascinant-

nog stapanja sa odsjajima vodene površine, zdanje nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Treba spomenuti i Alondiga (početak 20. veka) magacin renoviran u kulturni centar grada. Nije da se samo uživalo u pričama iz prethodnih vremena, uživali smo mi i u slastima španske šunke, kremastim kolačima, sladoledu...

SUBOTA 30. JUL

Iz Bilbaoa smo krenuli put Santander na obalama Atlantika, glavnog grada Kantabrije. Muzej praistorije i arheologije predstavio je skroman sadržaj onog što je bilo na dohvat ruke ali za turiste nedostižne Altamire i majstora praistorijskog slikarstva.

Centralna tačka grada je Katedralna crkva posvećena dvojici mučenika i građena je između 13. i 14. veka. U donjem delu, odnosno nivou katedrale nalazi se najstariji spomenik u gradu - crkva Isusa Hrista građena u gotskom stilu i u njoj su vidljivi tragovi ostataka rimskih termi. U kripti su sahranjeni dva mučenika iz ovog kraja stradala za veru u doba ranog hrišćanstva. Letnja rezidencija kraljeva Alfonsa XIII i Viktorije Evgenije nalazi se na poluostrvu Magdalena.

U večernjim satima stigli smo u selo Potes u Pirinejima, odakle se kreće na uspon na vrh Piko di Evropa (Picos de Europa).

SVETLANA KUZMANOVIĆ ŽIVANOVIĆ

www.popustinaputovanja.rs

**NAJPOVOLJNIJI ARANŽMANI
NA JEDNOM MESTU**

